
Diari Oficial

---

del

Consell General

Núm. 12/2014 - 86 pàgines

Sessió extraordinària del dia 24 de juliol del 2014

El dia 24 de juliol del 2014, dijous, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 58/2014, que és el següent:

1. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni de 30 de juny de 1995 i de la Llei 14/2004, de 3 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de matrimoni.
2. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei de societats cooperatives d'Andorra.
3. Examen i votació de la Proposta d'aprovació de la ratificació de l'Acord entre el Principat d'Andorra i la Confederació Suïssa per a l'intercanvi d'informació en matèria fiscal.
4. Examen i votació del Projecte de Llei de suplement de crèdit destinat a finançar les despeses de reforma del pavelló "Poliesportiu d'Andorra" per adaptar-lo als requisits de la lliga ACB de bàsquet.
5. Examen i votació del Projecte de Llei de suplement de crèdit destinat a finançar l'avançament en la primera fase de la construcció de l'Estadi Nacional, de certes partides d'obra que inicialment havien estat previstes en una segona fase.
6. Examen i votació de la Proposició de Llei de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra.
7. Designació d'un magistrat del Tribunal Constitucional.

8. Examen i votació del Projecte de Llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993.

9. Examen i votació del Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993.

10. Examen i votació del Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998.

11. Examen i votació del Projecte de Llei de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència dels M. I. Srs. Vicenç Mateu Zamora i Mònica Bonell Tuset, Síndic General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

- M. I. Sr. Miquel Aleix Areny
- M. I. Sr. Pere Altimir Pintat
- M. I. Sr. Daniel Armengol Bosch
- M. I. Sr. Gerard Barcia Duedra
- M. I. Sr. Ladislau Baró Solà
- M. I. Sr. Jaume Bartumeu Cassany
- M. I. Sra. Roser Bastida Areny
- M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset
- M. I. Sra. Sílvia Eloïsa Bonet Perot
- M. I. Sra. Sílvia Calvó Armengol
- M. I. Sr. Carles Enseñat Reig
- M. I. Sra. Sofia Garrallà Tomàs

M. I. Sra. Olga Gelabert Fàbrega
M. I. Sra. Rosa Gili Casals
M. I. Sra. Mariona González Reolit
M. I. Sra. Celine Mandicó Garcia
M. I. Sra. Meritxell Mateu Pi
M. I. Sr. Vicenç Mateu Zamora
M. I. Sr. Xavier Montané Atero
M. I. Sr. Pere Obiols Mogio
M. I. Sra. Patrícia Riberaygua Marme
M. I. Sra. Sílvia Riva González
M. I. Sr. Martí Salvans Abetlla
M. I. Sr. Aleix Varela González
M. I. Sra. Meritxell Verdú Marquilló

El M. I. Sr. Síndic General ha excusat l'absència dels M. I. Srs. Josep Anton Bardina Pau i David Rios Rius.

També hi és present el M. I. Sr. Antoni Martí Petit, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Jordi Alcobé Font, Ministre d'Economia i Territori; Gilbert Saboya Sunyé, Ministre d'Affers Exteriors; Xavier Esport Zamora, Ministre de Justícia i Interior; Cristina Rodríguez Galan, Ministra de Salut i Benestar; Roser Suñé Pascuet, Ministra d'Educació i Joventut; Francesc Camp Torres, Ministre de Turisme i Medi Ambient i Albert Esteve García, Ministre de Cultura.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(El M. I. Sr. Carles Enseñat Reig, secretari de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 10.00h)

Moltes gràcies.

Passem doncs al primer punt de l'ordre del dia.

1- Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni de 30 de juny de 1995 i de la Llei 14/2004, de 3 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de matrimoni.

La Proposició de llei fou publicada en el Butlletí núm. 43/2014 del 2 de juny. El criteri de Govern ha estat publicat en el Butlletí núm. 51/2014 del 27 de juny.

Intervé per Govern per llegir el criteri, el Sr. Antoni Martí, Sr. cap de Govern.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sr. síndic.

La modificació legislativa proposada té com a finalitat, tal com es fa constar en la seva exposició de motius, igualar l'estat civil de les persones de sexe diferent que han contret matrimoni civil, amb el de les persones del mateix sexe que també s'han casat, mitjançant la formalització de la seva unió. A aquest efecte, es pretén modificar l'article 1 de la Llei qualificada del matrimoni i introduir-hi, entre altres, un apartat que estableix que dues persones del mateix sexe tenen també dret a casar-se, mitjançant la formalització d'una unió civil entre elles, amb els mateixos efectes que el matrimoni, i a fundar una família d'acord amb les disposicions de la Llei esmentada.

La convivència com a parella de les persones del mateix sexe basada en l'afecte s'ha incrementat notablement i ha estat objecte de reconeixement i acceptació per part de la societat en aquests darrers anys. Aquest canvi profund en la manera de conformar i reconèixer els diferents models de convivència ha fet necessari establir un marc legal que permeti que les persones del mateix sexe que adopten lliurement una opció sexual i afectiva puguin també desenvolupar la seva personalitat i els seus drets en condicions d'igualtat.

La Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella, va omplir al seu moment, un buit legislatiu important, en establir la possibilitat per part de les parelles, tant homosexuals com heterosexuals, de formalitzar unions estables de parella, i regular els efectes personals i patrimonials que es deriven d'aquestes unions. No obstant això, el règim jurídic vigent i aplicable a les unions estables de parella no es pot equiparar al règim que s'aplica als matrimonis, concretament en matèria d'immigració, de nacionalitat o també de successions. Per aquest motiu, el Govern comparteix plenament l'opinió expressada en l'exposició de motius de la Proposició de llei, en el sentit que cal crear un marc normatiu de realització personal per a les parelles homosexuals, a través de l'establiment d'una unió que desplegui exactament els mateixos efectes jurídics que els del matrimoni civil, a fi de salvaguardar el principi d'igualtat consagrat a l'article 6 de la Constitució del Principat d'Andorra.

A la Proposició de llei s'afegeix igualment un apartat 3r a l'article 1r de la Llei qualificada del matrimoni, segons el qual les disposicions d'aquesta darrera, a excepció del títol III dedicat al matrimoni canònic, són aplicables també a les unions civils de dues persones del mateix sexe sense necessitat de referència o remissió explícita a cada cas, atès que els estats civils, com a casats, dels cònjuges que han contret matrimoni o que han formalitzat una unió civil, es consideren idèntics.

Tanmateix, tenint en compte que els efectes jurídics del matrimoni es regulen en altres normes legals diferents de la Llei qualificada del matrimoni, el Govern sí que considera que caldria fer una referència explícita i una modificació concreta d'aquestes lleis, com ara la Llei qualificada d'immigració, la Llei qualificada de la nacionalitat i en la normativa vigent en matèria també de successions, i tot això, a fi d'establir de manera clara que d'ara endavant els efectes jurídics que s'atribueixen al matrimoni civil en aquestes matèries també s'han d'atribuir a les unions civils.

D'altra banda, el nou apartat 5è que es vol introduir a l'article 1 de la Llei qualificada del matrimoni disposa que els units civilment poden adoptar d'acord amb l'article 3 de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996. I també es fa constar a la disposició derogatòria que queden derogades totes les normes o disposicions legals de rang igual o inferior que s'oposin o bé contradiguin aquesta Llei, la qual cosa indica la voluntat clara, la voluntat clara i inequívoca que té el promotor de la Proposició de llei de permetre adoptar a les persones de mateix sexe que formen una unió civil.

La disposició normativa de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat que regula l'adopció per part de les parelles és l'article 2n, mentre que l'article 3r regula l'adopció per part d'una persona sola. Per tant, semblaria a priori més adequat fer referència a l'article 2n en lloc de l'article 3r, llevat que la voluntat sigui de permetre en primer lloc a un dels membres de la unió civil d'adoptar un menor d'edat, i posteriorment, que es completi la filiació mitjançant el reconeixement posterior de la paternitat o la maternitat de l'altre membre de la unió civil. Si s'opta per aquesta darrera solució, caldria però mencionar-ho de manera expressa en l'articulat de la Proposició de llei o bé, com a mínim també, en l'exposició de motius, atès que la redacció actual del nou apartat 5è de l'article 1 de la Llei qualificada del matrimoni no ho explica al nostre entendre suficientment.

Cal també tenir en compte a l'ensem que, a criteri del Govern, aquesta és una opció complexa, puix implica en primer terme la formalització de l'adopció per part d'un dels membres de la unió civil, i el reconeixement doncs, posterior de l'altre membre de la unió civil, amb la consegüent duplicitat de tràmits per assolir un objectiu que es podria igualment aconseguir de forma més ràpida i senzilla mitjançant una modificació de l'article 2n de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat.

Sobretot si es té en compte que en el cas que s'emprí la via de l'adopció dels membres d'una unió civil en dues etapes, si es vol que finalment puguin esdevenir conjuntament pares o mares d'un menor, segueixi existint una contradicció palesa amb el contingut de l'article 2n de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, segons el qual l'adopció pot ésser demanada després de cinc anys de matrimoni o de convivència, per parelles estables heterosexuales. Per tant, és imprescindible que la Proposició de llei incideixi pròpiament en el contingut de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, mitjançant la modificació expressa de l'article 2 i/o l'article 3, a fi de deixar clar que les persones de mateix sexe que han formalitzat unions civils poden adoptar i esdevenir de forma conjunta progenitors d'un menor, encara que sigui de forma diferida en el temps, regulant igualment de forma precisa el procediment que s'ha de seguir a aquest efecte.

D'altra banda, convé crear també, -pensem nosaltres-, un registre d'unions civils a fi d'acreditar la seva existència i que se'n puguin desplegar plenament els seus efectes jurídics, optant bé, -hi ha dos maneres-, per la creació d'un registre específic, que es podria dur a terme mitjançant la mateixa Proposició de llei, tal com es va fer, -m'ho recordaran els consellers a l'ocasió de la Llei 4/2005-, o bé per la introducció d'una nova secció al Registre civil, o bé per la modificació i l'ampliació dels articles de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, relatiu a la Secció de matrimonis.

Igualment, també caldria adaptar el sistema vigent d'inscripcions de les adopcions al fet que es pugui adoptar, encara que sigui de forma concatenada, per dues persones del mateix sexe, atès que el sistema esmentat està previst per a les adopcions fetes per parelles heterosexuales i, per tant, pressuposa que hi ha un pare i una mare, i no hi pugui haver dos pares o dues mares. Caldria doncs, modificar en primer terme l'article 24 de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, atès que en el seu segon apartat, estableix que l'adopció implica l'extinció dels vincles jurídics entre l'adoptat i la seva família d'origen i confereix a l'infant, una filiació que substitueix la filiació original. I tenint en compte que el sistema de filiació original no pot ser altre que l'establert als articles 73 i següents de la Llei del registre civil, que correspon al sistema tradicional conformat per un pare i una mare, però no per dues mares o per dos pares. Així doncs, a banda de modificar el segon apartat de l'article 24 de la Llei qualificada de l'adopció, caldria crear un apartat a la Llei del

registre civil per regular la inscripció de les adopcions que és el cas que ens ocupa.

Una altra característica del sistema tradicional de filiació que condiciona les mencions d'identitat, i s'hauria d'adaptar a les disposicions de la Proposició de llei, és la que es conté a l'article 65 de la Llei del registre civil. En l'apartat segon d'aquest article, s'estableix que els cognoms han de ser en primer lloc el patern i seguidament el matern, previsió incompatible amb les conseqüències que en aquesta matèria dimanen de la Proposició de llei que ens ocupa. De fet, aquesta darrera disposició està vinculada a l'apartat 3r de l'article 24 de la Llei qualificada de l'adopció, segons la qual l'adopció confereix a l'infant els cognoms del pare i de la mare adoptants, i que també s'hauria doncs d'adaptar.

En conclusió, la Proposició de llei qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i de la Llei 14/2004, del 3 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, sense perjudici de les precisions necessàries que acabo de comentar, així com de les modificacions de les normes jurídiques que s'han assenyalat i que són al nostre parer imprescindibles per al desplegament adequat dels efectes jurídics cercats, obeeix i Govern ho veu així- obeeix a una voluntat lloable d'igualar l'estat civil de les persones de diferent sexe que han contret matrimoni civil, amb el de les persones del mateix sexe a les quals els serà possible de casar-se, mitjançant la formalització de la seva unió, motiu pel qual el criteri del Govern no pot ser altre que positiu.

Moltes gràcies, Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

És el moment ara de la intervenció per presentar la Proposició de llei, en representació del Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula el Sr. Ladislau Baró.

EL Sr. Ladislau Baró:

Moltes gràcies Sr. síndic i bon dia.

Presentem ara, per la seva eventual presa en consideració la Proposició de llei qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni de 30 de juny del 95 i de la Llei 14/2004 de 3 de novembre qualificada de modificació de la Llei qualificada del matrimoni.

D'entrada, el que volem fer és reiterar el nostre posicionament ja expressat en aquesta Cambra quan es va debatre la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada del matrimoni

presentada per iniciativa del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Un posicionament que com saben Sres. i Srs. consellers, es fonamenta en la convicció sobre o de la necessitat d'encarar un procés de reforma sistematització renovació i ampliació del nostre dret de família. Un procés en el qual el nostre grup parlamentari hi està treballant encara que cal dir-ho amb la mirada més aviat ja dirigida cap a la propera legislatura.

Dit això, i en resposta a la iniciativa socialdemòcrata ja al·ludida, el Grup Parlamentari Demòcrata no ha volgut esperar a finalitzar aquest treball global de renovació del dret de família per atendre una demanda de part de la societat andorrana. Una demanda que es concreta en la necessitat d'avançar en el procés d'equiparació de drets entre les parelles formades per persones de diferent sexe i les formades per persones del mateix sexe.

Aquesta és la finalitat, aquesta és la finalitat que ha motivat la presentació del text legislatiu que ara examinem.

La nostra proposició de llei com bé saben, preveu modificar l'article 1r de la Llei qualificada del matrimoni civil establint-se la figura de les unions civils entre persones del mateix sexe amb els mateixos efectes que el matrimoni, com diu expressament l'exposició de motius.

D'aquesta manera s'opta per definir una nova institució, la unió civil, que té com a finalitat l'admissió del casament de persones del mateix sexe amb igualtat d'efectes, amb igualtat d'efectes, respecte del matrimoni entre persones de sexe diferent.

Una opció, aquesta, que segons el nostre criteri s'encabeix plenament en el que estableix la Constitució. L'opció escollida és un innegable pas endavant. Goso afirmar que decidí en el reconeixement de la igualtat de les persones i l'eliminació de motius de discriminació en l'àmbit que ens ocupa. Així mateix, convé esmentar també que ni la institució del matrimoni civil per a persones del mateix sexe, ni la de les unions civils, són opcions que resultin necessàriament obligatòries per al legislador.

En cas contrari, Sres. i Srs. consellers, estaríem afirmant que el no reconeixement fins al dia que s'aprovi la corresponent llei d'una institució que equipari les unions de parelles homosexuals al matrimoni, hauria estat inconstitucional.

Encara més, vist que el principi d'igualtat es reconeix en termes molt similars a tots els estats europeus, a partir del conveni europeu dels drets humans i de la

jurisprudència generada pel Tribunal Europeu dels drets Humans, estariem afirmant, que aquells estats europeus que no han introduït una figura similar en el seu ordenament, es trobarien en una situació de vulneració del principi d'igualtat.

No resulta acceptable arribar de cap manera a aquesta conclusió. El principi d'igualtat recollit a l'article 6 de la Constitució, és un precepte jurídic que permet valorar la legitimitat constitucional de les normes i dels actes, de les administracions públiques, o dels poders públics, millor dit, i a la vegada és també un principi inspirador de l'acció de l'estat, com estableix l'article 1.2 de la pròpia Constitució.

Això és, un principi que ha de regir l'actuació del legislador quan desenvolupa el seu programa legislatiu. En mesures que es van adoptant progressivament, progressivament, d'acord amb les necessitats i la consciència social de cada moment.

Només des del formalisme jurídic més abstracte, i totalment desconnectat de la sociologia, es pot ignorar que no tots els avenços que s'han anat concretant en matèria d'igualtat entre les persones, s'han produït de manera automàtica com a resultat d'exigències jurídiques. Això no és així en molts casos, sinó que els referits avenços han estat sovint fruit d'un procés de maduració i d'evolució de la percepció social sobre determinades qüestions.

D'un procés que acaba conduint a l'adopció de decisions polítiques i legislatives per tal d'adequar a l'ordenament jurídic a la nova consciència social.

Això és el que explica que en el dret comparat, les mesures legislatives sobre el reconeixement de les parelles del mateix sexe hagi evolucionat en el temps. Des del reconeixement com unions de fet, o com unions estables o com unions civils fins a la seva equiparació amb el matrimoni, i també que aquest reconeixement sigui diferent segons les diverses societats, fins i tot, en aquelles que comparteixen en essència la mateixa cultura i els mateixos valors.

Les consideracions anteriors condueixen a concloure que no es possible confrontar una determinada regulació de les unions homosexuals en un principi abstracte i preexistent d'igualtat que obligui a seguir necessàriament uns criteris o unes regles predeterminades.

Per tant, hem de convenir que en aquesta matèria existeix, com dèiem abans un alt grau de llibertat del legislador per prendre les decisions que consideri més convenientes en el marc d'un procés gradual i evolutiu i d'acord amb l'estat de consciència social que existeixi en cada moment.

Així, la proposició que ara examinem en cas de convertir-se en llei constituiria un exercici legítim de la llibertat d'opció política del legislador que es mouria plenament dins del marge que permet la Constitució. De la mateixa manera que s'hi va moure quan va aprovar la llei d'unions estables de parella, sense que es vulneri cap norma ni cap principi constitucional. El legislador en conclusió pot optar per regular aquestes situacions mitjançant una institució o una nova figura sense que això suposi cap violació del principi d'igualtat establert a l'article 6 de la Constitució, ni tampoc de cap altra norma constitucional, i menys encara si aquesta figura, la de les unions civils, s'equipara pel que fa als seus efectes al matrimoni, diferenciant-se només pel nom que rep.

En síntesi. En el text normatiu que ara examinem, es reconeix el dret de dues persones del mateix sexe a casar-se. S'estableix aquest dret a la llei del matrimoni. Aquest dret es formalitza mitjançant el que es denomina comunitat civil. Les unions civils s'equiparen, quan els seus efectes, al matrimoni, i s'estableix finalment un tractament diferenciat de l'adopció per part de parelles heterosexuales, de les parelles que constitueixen una unió civil.

D'aquesta manera, queda definida una equiparació d'efectes entre la unió civil i el matrimoni, que es diferencien jurídicament llevat del supòsit de les adopcions al que ens referirem tot seguit, es diferencien dèiem, només per la denominació que reben ambdues institucions.

La proposició opta doncs, com ja s'ha dit, per introduir una institució nova, per formalitzar el casament de dues persones del mateix sexe. Dic bé, el casament, al mateix temps que equipara plenament aquesta nova institució quan els seus efectes jurídics, els del matrimoni, utilitzant nocions com la de casar-se, per referir-se a l'acció de formalitzar la unió, nocions com les de casats i cònjuges, per referir-se a les persones que formalitzen aquesta unió, igualment s'utilitza el terme família per referir-se indistintament als matrimonis i a les unions civils.

Finalment cal admetre que com assenyala el criteri expressat pel Govern, el procediment d'adopció que s'hi estableix té certament uns requisits més exigents i complexos per les parelles homosexuals que els previstos per les parelles heterosexuales.

Hem de reconèixer avui, que aquest extrem, a part de qüestions de complexitat, ens suscita certs dubtes en relació al seu encaix constitucional. Dubtes que hauran de ser examinats i resolts durant la tramitació parlamentària. Si la proposició de llei supera avui, el debat de presa en consideració, podrà

ser posteriorment matisada i afinada en el decurs del treball parlamentari. En tot cas, del que sí estem convençuts, és que quan aquest text culmini al procediment legislatiu, s'haurà fet un pas decisiu en l'equiparació de drets entre les parelles homosexuals i les heterosexuales.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

És el torn del Grup Parlamentari Mixt.

Té la paraula el Sr. Gerard Barcia.

El Sr. Gerard Barcia:

Gràcies Sr. síndic.

El nostre grup parlamentari reitera la seva posició favorable a totes les circumstàncies de convivència; alhora que insisteix en què, atesa la igualtat d'afecció en el si de la parella, idèntica a la de les parelles heterosexuales, la unió entre parelles d'un mateix sexe també ha d'anomenar-se matrimoni.

Dit això, de cap manera podem donar suport a la Proposició de llei qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni que presenta DA, perquè des de les consideracions contingudes en l'exposició de motius, fins al propi contingut normatiu, traspua la manera de fer forçada de la formació política majoritària d'aquesta Cambra, que, malgrat reculli que s'ha de poder dir que estan casats tant els qui han contractat matrimoni com els qui han formalitzat unió civil, es manté fermament en voler discriminar per la denominació de la seva relació de convivència les parelles que no són heterosexuales.

El Grup Parlamentari Mixt no pot compartir que, tot proclamant una cosa: *que l'estat civil de les persones de diferent sexe que han contractat matrimoni i el de les persones del mateix sexe que han formalitzat la seva unió ha de ser idèntic*, se'n faci una altra; imposant que pels primers es consideri la seva unió com a matrimoni, mentre que pels segons quedi relegada al nivell de simple unió.

Aquesta manera de fer no és ni respectuosa amb la igualtat de les persones davant la llei, ni amb la dignitat dels éssers humans en general; perquè en discrimina alguns per raó de la seva orientació sexual. Al nostre entendre, vulnera clarament l'article 6 de la Constitució del Principat d'Andorra, i, tot al contrari del que encomana la Carta Magna als poders públics, no només no crea les condicions perquè la igualtat i la llibertat de les persones siguin reals i efectives, sinó que, sota una fal·làcia d'ampliació de l'àmbit de llibertats, consolida la restricció de la llibertat personal diferenciant el

tracte legislatiu segons la tendència sexual. I, a més, ho pretén fer, segons diu, per no quedar al marge de l'evolució que el Dret avala arreu, quan en realitat promou que l'ordenament jurídic andorrà, arcaicament, negui l'evolució precisament rebutjant la igualtat, com si en un Estat confessional visquéssim.

Tot plegat una paradoxa a la qual, com ja he dit, aquest grup mixt no donarà suport.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, té la paraula la Sra. Mariona González.

La Sra. Mariona González:

Moltes gràcies Sr. síndic.

Senyores i senyors consellers de DA. Recorden la història dels dos nens que eren amics inseparables que no es van tornar a veure quan a l'escola els van separar perquè a un li agradaven les noies i a l'altre els nois? Doncs ara els hi afegiré que quan va arribar l'hora de menjar el primer dels nens li van donar un got d'aigua ple fins dalt i a l'altre l'aigua només li arribava fins a la meitat del got. Els nens continuaven sense entendre res. Aleshores el nen que tenia el got mig ple li va preguntar al professor: tinc molta set professor, per què no m'omple el got fins a dalt? I el professor li va respondre: - Doncs sí, te'l podria omplir més. Sí hi estic d'acord, te'l podria omplir fins a dalt, però no vull. En tot cas, avui aquesta és la meua decisió.

-Però per què, professor?

-Mentre t'agradin els nens hauràs de veure progressiva i gradual. Li va respondre.

-Llavors als nens que els hi agradaven les nenes tenien el got ple d'aigua, oi? Va preguntar el nen.

-És clar. Va afegir el professor.

-I per què uns nens poden tenir el got ple i jo no?

-Perquè existeix una cosa que es diu discriminació, però no t'amoïnis, estem avançant cap a una situació, en tot cas, molt menys discriminatòria que la que tenim avui.

Sí, senyores i senyors conseller de DA, aquesta és l'Andorra que vostès volen i defensen, una Andorra que discrimina per raó de l'orientació sexual.

La discriminació continuarà existint tal i com va reconèixer en aquesta mateixa Cambra el passat 29 de maig el president del seu grup parlamentari, i és que precisament he volgut acabar la història que els hi acabo de llegir amb una frase literal del Sr.

Ladislau Baró, dient-me que: “DA vol l’Andorra de la menys discriminació”.

Estem davant un posicionament increïble, inexplicable, surrealista i lamentable, però al cap i a la fi desgraciadament estem davant un posicionament real. I és que avui en aquesta Cambra es vota la presa en consideració de la Proposició de llei qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i de la Llei 14/2004, del 3 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del matrimoni. Una proposició de llei presentada pel Grup Parlamentari Demòcrata a la que no hauríem d’haver arribat; i no hi hauríem d’haver arribat perquè estem davant una iniciativa política improvisada fruit de l’immobilisme i del conservadorisme que impera en el grup demòcrata.

Avui estem aquí perquè vostès, senyores i senyors consellers de DA no van voler acceptar ni tan sols debatre la proposició de llei presentada pel Grup Socialdemòcrata que pretenia regular el matrimoni civil entre parelles del mateix sexe. Avui estem aquí perquè DA no ha volgut acceptar el got ple de la igualtat de les persones i ha preferit un got mig ple de la “menys discriminació”.

El poble andorrà no és immobiliista.

Recordem que fa més de 20 anys es donà a si mateix un marc de garanties recollit a la seva Constitució de 1993, en la que amb encert, es va declarar la igualtat de tots els ciutadans i la prohibició de discriminació per qualsevol condició personal, obligant als poders públics “a crear les condicions per tal que la igualtat i la llibertat dels individus siguin reals i efectives”. Així mateix la Carta Magna disposava que “la llei regularà la condició civil de les persones i les formes del matrimoni”. La proposició de llei de DA no dóna compliment a aquestes obligacions i manté la discriminació de les persones per la seva condició sexual.

Recordem que els poders públics, entre ells i principalment el Consell General, han de complir el mandat constitucional garantint la igualtat i adaptant les lleis a les noves circumstàncies per tal de fer desaparèixer seculars desigualtats que recents resolucions dels tribunals nacionals i internacionals han posat de relleu i han condemnat. És a dir, senyores i senyors consellers generals, de tots els grups parlamentaris, de totes les sensibilitats, tenim un deure ara i aquí: legislar per tal que totes les persones, amb independència de la seva condició sexual tinguin accés a la institució civil del matrimoni i en ella puguin fer una vida en comú basada en l’afecte i mútua protecció. Però vostès, el Grup Parlamentari Demòcrata, amb la seva majoria

absoluta, no volen enderrocar aquesta barrera i ens proposen una llei que anomenen menys discriminatòria, és a dir, una llei discriminatòria: la llei que avui tenim a sobre la taula.

Heu oblidat, senyores i senyors consellers, el suport del nostre poble a posar fi a aquesta discriminació? Heu oblidat les 2.828 signatures a favor del matrimoni homosexual? i el 70% de persones que s’hi van mostrar favorables en una recent enquesta del CRES? Senyores i senyors de DA, som conscients que no es pot governar a cop de recollides de signatures o de manifestacions populars però tampoc es pot legislar a esquenes del poble. I això és lamentablement el que estan fent: donar l’esquena a les ciutadanes i ciutadans d’Andorra.

Vostès, conselleres i consellers de DA han decidit no acceptar la paraula matrimoni. Reitero que els mateixos drets tinguin dos noms diferents, és grotesc i absurd. Com es pot dir a un mateix contracte de formes diferents en funció de si els personatges són un home i una dona o dos homes o dos dones? Pensin-ho bé. Això jurídicament és una barbaritat i a més, és contrari al més elemental seny.

Anomenar unió civil al que és en realitat un matrimoni entre dues persones del mateix sexe és anormal i infringeix l’article 6 de la Constitució.

Per a nosaltres no té cap sentit. Com vaig dir el passat 29 de maig, ara ens volen crear un caos amb una denominació diferent de dos contractes que són exactament iguals i idèntics, o ho haurien de ser.

Una discriminació que qualifica de manera diferent el mateix compromís jurídic.

Volen posar de relleu que la seva unió és diferent a les altres amb motiu i com a únic motiu de la seva orientació sexual.

El concepte de família no és unívoc. Les unions de parelles homosexuals que adquireixen legalment els mateixos drets i deures dels membres d’un matrimoni heterosexual són unions matrimonials i no una altra cosa.

En negar-los el dret a la denominació de matrimoni vostès pretenen situar-los en un plànol diferent per raó, precisament, de la seva orientació sexual, i això senyores i senyors consellers és contrari al respecte que mereix la persona i al principi de no discriminació reconegut a la nostra Constitució.

Vostès, senyores i senyors consellers de DA parteixen de què hi ha compromisos vitals i jurídics normals i altres no tan normals. Uns de superiors que mereixen un nom clàssic i, altres, inferiors, que han de conformar-se amb un invent de segona categoria. Vostès el que fan és discriminar.

Vostès estan d'esquena al respecte que la societat andorrana ve mostrant envers les persones homosexuals. Perquè, als ulls dels nostres conciutadans tan matrimoni són els que conformen les parelles de diferent sexe com les del mateix.

Amb el seu refús a reconèixer-los el dret al matrimoni el que fan és assenyalar-les amb el dit, de manera pública amb motiu de la seva condició sexual establint així un estigma que els identificarà en totes aquelles actuacions que desenvoluparan en els àmbits familiars, patrimonial, amb motiu del "casament" que han convingut. Vostès els estaran assenyalant com els del got mig ple de la "menys discriminació".

Vostès pretenen, discriminar, "discriminar menys" i el que solament s'explica pel fet que no han assumit la igualtat de drets de totes les persones, també les de condició sexual minoritària.

Vostès diferencien i discriminen. Sí

El nom sí que importa. I molt! La denominació és molt important. Si prospera la seva proposició tal qual, una part de la població passarà per una cerimònia civil diferent per raó de la seva orientació sexual i únicament per això, únicament per raó de la seva orientació sexual.

I no digueu, a mode de justificació, que en algun país europeu, com vaig llegir a la premsa (Txèquia i Àustria) també tenen la "unió civil" que vostès proposen. No ho facin donant l'esquena a l'altra realitat més propera i generalitzada on les persones homosexuals tenen accés al matrimoni civil. Em refereixo als països que ens envolten: França i Espanya. I a Portugal, Anglaterra, Bèlgica, Holanda, Dinamarca, Noruega, Suècia, Islàndia...per parlar solament d'Europa.

La "unió civil" d'aquells altres països equival a la nostra "unió estable de parella", però enlloc tenen "matrimoni civil", "unió estable de parelles d'igual o diferent sexe" "matrimoni canònic amb efectes civils" i a més "unió civil" com pretén ara. Enlloc.

La situació en què ens trobem avui en aquesta Cambra el resumeix molt bé un paràgraf d'un article que van publicar a la premsa recentment els quatre advocats impulsors de la recollida de signatures. Al referir-se a la postura dels demòcrates davant d'aquesta qüestió deien: "Una i altra vulneració del dret a la igualtat ens fou justificada per la via del gradualisme: cal reduir la discriminació, sí, però no de cop, cal fer-ho per fases; menys desigualtat, però conservem-ne certa dosi..." se'ns va dir i se'ns segueix repetint amb la metàfora del got mig buit o mig ple. Som del parer que no es pot substituir un minoritari obscurantisme cultural per la pluralitat i la tolerància cultural de la societat andorrana que sap que la igualtat

és indivisible, que s'és igual davant la llei o no se n'és, que no se'n pot ser a trossos".

Avui estem aquí perquè la realitat ha acabat manifestant-se i els sectors més conservadors i muts de DA han imposat la seva llei, sabedors com deuen ser-ho que la unitat del grup té un preu: que la minoria faci valdre la seva posició a canvi de preservar-la. L'immobilisme i intolerància d'aquesta minoria s'està imposant al que demana la majoria de la societat andorrana. Aquesta és la radiografia que avui estem visualitzant. I només així s'entenen els jocs de malabars del Grup demòcrata amb la proposició de llei que ara analitzem.

Quina llàstima passar a la història com a grans malabars decidits a mantenir temporalment una cohesió impossible a costa de silenciar les consciències particulars i, el que és més greu, a costa dels més sagrats drets de les persones! Veritablement, quina llàstima!

Ens deia el Sr. Baró el passat 29 de maig, -i cito literalment-, que: "El grup parlamentari és plural i divers com la pròpia societat andorrana i alhora capaç de recollir la pluralitat de la societat, i per això, davant del tema que ens ocupa han optat per un plantejament no maximalista però sí clarament de progrés, de progrés gradual i expressat en etapes". Mirin, jo no se veure el progrés quan es manté una discriminació que a més vostès reconeixen. On el Grup Demòcrata hi veu un progrés en etapes, nosaltres hi veiem una discriminació per etapes.

Quan es detecta una desigualtat s'ha de suprimir de cop, no amb mig got. I aquest és l'únic progrés possible senyores i senyors consellers de DA.

El senyor Baró també ens deia que el text que intenta plantejar DA més que alternatiu intenta ser complementari o intenta arribar en bona part als mateixos objectius que el que proposava el nostre grup per una via que els demòcrates entenen més gradual, més possibilista i més adaptada a les necessitats actuals de la societat andorrana.

Doncs mirin, on vostès hi veuen gradualitat nosaltres hi veiem discriminació. On vostès hi veuen possibilisme, nosaltres hi veiem covardia. I on vostès hi veuen una proposta adaptada a les necessitats actuals de la societat andorrana, nosaltres hi veiem una proposta que silencia i dóna l'esquena a la voluntat de la societat andorrana. Aquest és el camí que ha escollit DA i almenys els hi demano que tingui l'honestedat de reconèixer aquesta realitat.

Deixin-me ara referir-me al criteri del Govern sobre la Proposició de llei de DA. Un criteri diríem, sense criteri, valgui la redundància. Un criteri que diu que sí però no, però potser sí o potser no. Ens trobem davant un exemple més dels lamentablement ja

tradicionals malabarismes demòcrates quan toca abordar els drets i les llibertats de les persones. El Govern d'un país de democràcia sana al segle XXI no pot pas mostrar-se favorable a una discriminació. Per això, a l'igual que als consellers i conselleres de DA demano als membres del Govern que siguin honestos i que no vagin en mitges tintes. Diguin obertament què volen per Andorra i pels seus ciutadans. Diguin que estan a favor que Andorra sigui un país que discrimina... O, per ser generosos amb vostès, diguin clarament que estan a favor d'una Andorra amb "menys discriminació" com diu el senyor Baró. Però facin ús d'aquesta valentia que tant pregonen. Costa entendre que siguin valents per l'obertura econòmica però no per l'obertura de drets i llibertats de les ciutadanes i ciutadans del nostre país. L'obertura d'Andorra al món no s'entén sense una obertura també dels drets i les llibertats dels qui hi viuen.

Dit això, s'ha de posar en relleu que malgrat el criteri del Govern es pot entendre com a favorable a la iniciativa política de DA, també és cert que no s'està de manifestar que detecta moltes deficiències en el text del grup demòcrata. En aquest sentit, i al referir-se al model d'adopció en dues etapes per a les parelles del mateix sexe que estableix la Proposició de llei, l'executiu remarca que aquesta és una opció complexa donat que implica en primer terme la formalització de l'adopció per part d'un dels membres de la unió civil, i el reconeixement posterior de l'altre membre de la unió civil, "amb la consegüent duplicitat de tràmits per assolir un objectiu que es podria igualment aconseguir de forma més ràpida i senzilla mitjançant una modificació de l'article 2 de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat".

Afegeix el Govern que en el cas que s'empri la via de l'adopció dels membres d'una unió civil en dues etapes, si es vol que finalment puguin esdevenir conjuntament pares o mares d'un menor, segueix existint una contradicció palesa amb el contingut de l'article 2 de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, segons el qual l'adopció pot ésser demanada després de cinc anys de matrimoni o de convivència, per parelles estables heterosexuales".

És evident doncs, que una vegada més -i ja són moltes durant aquesta legislatura- es manifesta una clara contradicció entre el posicionament del Govern i del grup parlamentari que li dona suport. Una vegada més el Govern camina cap a una direcció i el grup parlamentari del mateix color va en direcció contrària. Els camins del Govern i de les conselleres i consellers de DA tornen a xocar frontalment. En conclusió, una vegada més ens

veiem en l'obligació de demanar-los que siguin honestos i que es pronuncin clarament si són favorables o no a mantenir la discriminació del col·lectiu homosexual. Deixin de jugar al policia bo i al policia dolent. Deixin de marejar la perdiu. Siguin valents i, permetin-me usar la metàfora..., si us plau surtin d'una vegada del seu armari.

Vostès senyores i senyors de DA preveuen que les parelles de les unions civils no podran adoptar directament. Que és el que hi ha ara. Per tant, la seva proposició de llei no aporta cap novetat. I el pitjor, estableix diferències en termes d'adopció a unes persones o d'altres en funció de la seva sexualitat infringint l'article 6 de la Constitució.

Vostès proposen que els ciutadans, en funció de la seva sexualitat, tinguin diferents accessos, uns molt més restringits que altres... Com poden vostès justificar aquesta discriminació vergonyosa? Nosaltres els socialdemòcrates no podem. No podem. Perquè el que vostès proposen implica, no solament que es mantingui l'actual discriminació contra les parelles homosexuals, sinó que, el que és pitjor, es consolidi amb la seva Proposició de llei, entrant, com ha dit el cap de Govern, en contradicció amb el seu criteri, que eren favorables a les adopcions plenes per a les parelles homosexuals.

Ja és prou llarg i penós adoptar un infant com per haver de fer-ho en dues fases. A més si reconeixem que un pare sol o una mare sola resulten idonis per estimar i educar els nens de forma integral, per què no ho haurien de ser també idonis dues mares o dos pares? Quina és la precaució que pretenen prendre amb aquesta Proposició de llei? Per què establir un filtre i fer-ho en dos fases? Per veure si es consolida la família? Què esperem, a veure si es consoliden les famílies dels heterosexuales, tan inestables malauradament? Perquè de vegades adopten, i al cap de sis mesos es divorcien... Què esperem? Quina diferència entre una família heterosexual i una família homosexual? No n'hi ha cap, no es pot presumir de cap.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau...

La Sra. Mariona González:

Sí, ja acabo.

I quan es legisla amb prejudicis, s'està discriminant.

Aquí hi ha un problema de fons que són vostès senyores i senyors consellers de DA. Vostès repeteixen que en el si del seu grup parlamentari hi ha moltes i diverses sensibilitats i criteris. Per la meua part, tal com vaig dir el 29 de maig, malauradament sembla que tornarà a guanyar el criteri dels més conservadors i intolerants.

Malgrat això, i a diferència del que va fer el Grup Parlamentari Demòcrata, els hi anuncio que els socialdemòcrates votarem favorablement a la presa en consideració d'aquesta Proposició de llei. I actuem així perquè confiem en una modificació via esmenes d'aquest text en comissió que garanteixi una igualtat efectiva de les persones independentment de la seva condició sexual i que compleixi el que diu l'article 6 de la nostra Constitució.

I ja, ara sí per acabar, Sr. síndic, encara mantenim l'esperança que la majoria parlamentària de DA rectifiqui. Bastarà que rectifiquin alguns, que alguns recordin que estan aquí per a garantir els drets i les llibertats de tots els ciutadans. Els de tots.

Apel·lo de nou a la responsabilitat personal, al mandat de la pròpia, individual i superior consciència de cada dona i cada home que integra aquest Santuari dels Drets Humans que és el Consell General. I encoratjo a tots els presents en aquesta Cambra a exigir llibertat de vot, i des de la seva llibertat, des dels seus propis valors legislar a favor d'una societat en la que els nostres fills no pateixin cap discriminació per la seva condició sexual.

L'elecció és clara i no admet discussió.

Senyores i senyors consellers de DA, volen una Andorra que discrimina o volen una Andorra on tothom tingui els mateixos drets? Volen l'Andorra del got ple per a tothom o del got mig ple per a alguns? Nosaltres no tenim dubtes. Els socialdemòcrates tenim clar que volem una Andorra amb el got ple de drets i llibertats per a les persones.

Respectuosament demano a cadascú de vostès, Senyores i Senyors Consellers Generals, que imaginin. Que imaginin, que un dels dos nens, aquell que vostès consideren que solament mereix mig got d'aigua, és el seu fill, o el seu nét... una criatura al capdavant. Mirin els seus ulls innocents...

I ara, si us plau, reflexionin en consciència i pensin que poden respondre honestament a aquell nen innocent quan els pregunti: "Per què?".

Gràcies senyor síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Demanaria al Govern si desitja intervenir...

No hi ha intervenció...

Alguna altra intervenció per part dels grups...

Sr. Baró.

(S'incorpora a la sala el M. I. Sr. Jordi Cinca Mateos, ministre de Finances i Funció Pública)

EL Sr. Ladislau Baró:

Gràcies Sr. síndic.

Començaré per la intervenció del Sr. Barcia.

A veure, ell al·ludeix, bé, a què el nostre plantejament normatiu definit a la Proposició de llei, bé, es fa una formulació de manera forçada a l'hora d'equiparar els drets de les parelles homosexuals amb les heterosexuals.

Escolti, jo el que li diria d'entrada i després m'hi tornaré a referir quan comenti la intervenció de la Sra. Mariona González, bé, aquesta manera tant forçada és la manera que era vigent fins fa poc a Espanya, a Gran Bretanya, i que encara continua sent vigent. Em sembla que a la Mariona González li molesti això, continua sent vigent en molts països de centre Europa de la Unió Europea, sotmesos al Tribunal Europeu dels Drets Humans, que a més a més ha avalat aquesta manera forçada com a perfectament, bé, adequada als preceptes que des de la jurisprudència del Tribunal Constitucional se'n deriven. Aquesta manera forçada també ha superat molts controls de constitucionalitat en el seu moment en els diferents països que l'havien implementat.

Per tant, bé, a mi que una determinada formulació jurídica no els hi agradi, bé, ho puc admetre, que no la comparteixin també ho puc admetre, però admetin-me també que aquesta manera forçada està avalada, doncs, per la pròpia jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans, des del santuari dels drets humans que és aquí, escolti, crec que, Sra. Mariona González hem de, bé, assumir o acatar o compartir aquests plantejaments.

Per tant, bé, forçada, arcaica, són qualificatius contundents, perfectament lícits dins del debat polític, però entenc que són tremendament injustos, tremendament injustos en relació a la proposició de llei que avui presentem. No només per aquest plantejament que he fet una mica en matèria de dret comparat en relació al que ha estat fins fa poc vigent o és encara vigent en molts estats i països del nostre entorn cultural més proper sinó també pel que representa quant a un avenç molt significatiu dins de la pròpia evolució normativa vinculada també amb el context de la societat andorrana.

Quant a la intervenció de la Sra. Mariona González, més contundent encara, més passional podríem dir també, -com correspon una mica al seu perfil caracterològic a l'hora de defensar els arguments aquí al Consell General, sempre he dit que ho fa amb molta vehemència i amb molta capacitat de convicció-, li recordaria d'entrada quan heu dit el pluralisme del nostre grup parlamentari, és cert. Recull sensibilitats i criteris diferents, -no sé si el seu

ho fa-, si no els recull jo els hi aconsellaria, doncs, que els procuressin recollir o que de cara a properes eleccions fessin llistes plurals de cara, doncs, que això fos així perquè la veritat que acostuma a enriquir el debat dins del propi grup parlamentari un plantejament com aquest. Però també li diria que aquestes sensibilitats i criteris diferents no només estan dins del nostre grup parlamentari, no només són presents dins del nostre grup parlamentari, a la societat andorrana hi ha criteris i sensibilitats diferents en aquest àmbit, -i anava a dir gràcies a Déu-, bé gràcies als criteris de raonabilitat són presents en molts altres temes aquesta diferència de sensibilitats i de criteris.

Miri, la metàfora del got mig ple o ple del tot, -s'ha de reconèixer que li va agradar-, i el fet de què jo vaig reconèixer una certa discriminació... A veure, vostè no deu haver escoltat la intervenció que ha fet avui o en tot cas suposo que sí l'ha escoltat però no l'ha incorporat en la seva rèplica. Jo em vaig referir certament a l'anterior intervenció en aquesta Cambra quan examinàvem la seva proposició de llei, em vaig referir a un tracte diferencial en matèria d'adopcions en relació a les dues modalitats de parella, m'hi vaig referir, m'hi vaig referir i vaig reconèixer aquest tracte diferencial que a vostè li ha permès muntar o articular un vuitanta per cent de la seva intervenció i en tot cas li ha donat tot el nervi interpretatiu de la mateixa manera hiperbòlica, entenc jo. Doncs bé, si hagués volgut contestar una mica el fet que he plantejat avui li hem admès uns certs dubtes en relació a l'encaix constitucional d'aquest tracte diferencial, per tant, nosaltres estem atents als possibles elements de modificació que hi pugui haver dins un text normatiu durant la seva tramitació parlamentària i en aquest sentit, doncs bé, hem avançat que mirarem amb calma aquesta qüestió. D'altra banda, no s'ha molestat en replicar el que he afirmat en la primera intervenció. Nosaltres entenem que aquest tracte diferencial no existeix en la resta de la nostra proposició de llei... Entenem que si no apliquem el principi d'igualtat de manera abstracta i desconnectada de la realitat i ho fem de conformitat amb la consciència social de cada moment, el fet de rebre dues denominacions per acabar de regular una equiparació total de drets entre dues modalitats de parelles a l'hora de regular la seva convivència no constitueix, -i ho avala la jurisprudència del Tribunal Constitucional-, no constitueix un tracte diferencial.

Miri, ja li puc afirmar que si en el tema de les adopcions els dubtes o els indicis que podem tenir es confirmen i s'acaben de polir tindrem els dos gots plens. En un cas potser li direm vas i a l'altre li direm got però els seus dos nens de la seva felicitat, -no li

nego-, de la seva felicitat metàfora acabaran tenint els dos gots plens. Això és el que realment ens preocupa a nosaltres, això és el que realment ens preocupa a nosaltres i també entenem que dins de l'estat de l'evolució de la consciència dins de la pluralitat d'opinions de la societat andorrana això és un pas decisiu i fins i tot diria que valent, per tant, la covardia l'hi ha quedat molt bé, la covardia que li atribueix al nostre grup parlamentari a part d'aquesta impossibilitat de crear consensos, -que no és veritat, creem consensos-, i aquesta falta de valor, queden completament desdibuixades si un es mira sense passió, sense ganes de fer erosió política perquè si la nostra aportació legislativa.

També em sap greu, tot i que és lícit, aquesta insistència en parlar de segones categories, d'estigmatització, de posar l'èmfasi en uns elements que vénen derivats d'una lectura desviada del nostre plantejament. L'hi he intentat explicar que la nostra formulació, -deixo de banda el tema de les adopcions que cal estudiar-lo amb més calma-, però he intentat explicar que la nostra formulació avalada pel Tribunal Europeu dels Drets Humans i per molts tribunals constitucionals dels països del nostre entorn és perfectament compatible amb una constitució democràtica com és la nostra. Miri a Portugal, per exemple, està reconegut el matrimoni civil per persones del mateix sexe i en canvi no poden adoptar, no poden adoptar, és a dir, hi ha una gran varietat amb països del nostre entorn cultural i socioeconòmic amb democràcies consolidades a l'hora de definir aquest tema. Vol dir que no és un tema pacífic, que dins de les societats no hi ha unanimitat, no hi ha unanimitat. Escolti, aquí estem arribant gairebé al màxim des del nostre plantejament. Vostè m'acaba de demanar: escolti, arreglem la qüestió del nom. Per nosaltres la qüestió del nom no és l'essencial, l'essencial és tot l'altre i en tot l'altre hi ha pràcticament, -jo diria que perfectament si se soluciona el tema de l'adopció-, una identitat de drets. Si això és poc: "que baje Dios y lo vea, que baje Dios y lo vea!".

Bé, en tot cas li agraeixo la seva capacitat de bussejar a les interioritats del nostre grup parlamentari, de fer especulacions perquè he de dir que són especulacions. No és sempre la pluralitat, ja li reconec i la capacitat de generar consens que de no fer malabarismes, de generar consens dins del nostre grup amb la consonància de la pluralitat de la societat andorrana, -sí que la tenim-, i en tot cas lamentar que hagi esta potser una mica autista, -ja veu que jo en canvi no ho he estat amb la seva intervenció ni amb la del Sr. Barcia gens d'autista. He estat molt atent i he intentat contestar i replicar amb arguments el millor que he sabut, que hagi estat

una mica poc receptiva a l'hora de recollir com a mínim o valorar els nostres arguments. S'ha limitat a repetir el moll de l'ós de la seva intervenció precedent.

En tot cas, emplaço als dos grups parlamentaris, tant els que donen suport al Grup Parlamentari Socialdemòcrata que dóna suport a la Proposició de llei com al grup mixt que ha decidit no donar-li, doncs a través del procediment parlamentari que queda per esgotar, la presentació d'esmenes i el posterior treball en comissió, a acabar d'afinar el plantejament que nosaltres i si s'escau tots plegats podem proposar.

De totes formes sí que... Bé, acabo amb la consideració o amb l'advertència que per nosaltres el nom d'"unió civil" no és discriminatori, no és discriminatori, s'adequa plenament al nostre ordenament jurídic, s'adequa plenament a la nostra constitució i és perfectament coherent amb la doctrina del Tribunal Europeu dels Drets Humans.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

El grup mixt desitja intervenir...no...

El grup socialdemòcrata, Sra. Mariona González...

La Sra. Mariona González:

Gràcies Sr. síndic.

Miri, Sr. Baró... en el seu cas jo diria que ha estat tan o més autista que jo perquè moltes de les coses que he dit tampoc me les ha contestat, ha anat cap on tenia poc per agafar-se, que aquesta llei no és discriminatòria perquè no té gaire on agafar-se, vostè podrà considerar, i això ja veurem doncs si s'aprova tal com està, de si infringeix l'article 6 de la Constitució o no l'infringeix. Jo jurídicament no li faré aquí un debat perquè vostè clarament em guanyaria però de discriminacions sí, continua sent. Vostè ha dit que alguns dels qualificatius que havia dit el grup mixt i algun dels meus, doncs, eren injustos, un tractament injust amb la llei que presentem avui. Jo crec que és la seva llei la que és injusta i malgrat no ho volen reconèixer saben que tinc la raó i per això els hi sap greu aquesta intervenció que he fet però no perquè no hagi contestat a la seva intervenció.

Miri en el nostre grup parlamentari sí que som plurals, i tant que som plurals, però tenim uns criteris clarament progressistes i hi ha alguns debats que no cal ni encetar. És a dir, nosaltres tenim l'avantatge de què hi ha alguns debats, quan és per defensar els drets i les llibertats de les persones, quan és per defensar els serveis socials, quan és per defensar com

avui una no-discriminació als drets de les persones, que no els hem ni d'iniciar. Vostès es veu que perquè són tan plurals que els han d'iniciar i els han de debatre, i ja veiem els resultats.

Em diu que no li he contestat a la seva intervenció. I tant que li he contestat. Escolti'm amb allò de les adopcions la meua contesta ha sigut que la preniem en consideració, que més volia! No farem aquí el debat que hem de fer en comissió, ja el farem quan arribi l'hora de la comissió, i tant que li he contestat.

I continuo dient que la seva llei, hem pres en consideració la seva llei que constitueix un tracte diferencial i discriminatori. Ara en lloc del got mig ple i mig buit ens parla del vas o del got, el que passa és que no ens ha dit l'aigua que hi cabia dintre del vas o del got perquè igual si anem a mirar, doncs, al vas hi cap molta menys aigua que a dintre del got, hem de saber totes les coses.

Miri, jo només li diria, ja per acabar, no crec que com que l'hem pres en consideració doncs ja farem allà on toqui i ja farem les esmenes, cadascun les que contemplem pertinents. Li diria que avui els socialdemòcrates, jo crec que hem fet un pas important, hem pres en consideració la seva proposició de llei malgrat, malgrat la trobem, diguin vostès el que diguin i es defensin com es defensin, la continuem trobant diferencial i discriminatòria, però ho hem fet conscients de què aquesta pot ser, hauria de ser, jo crec que ha de ser, un trampolí per avançar cap a una situació on no existeixi cap mena de discriminació. Com que nosaltres no podem, som un grup parlamentari reduït, amb el recolzament del Grup Parlamentari Mixt, com que nosaltres no podem, ens agafem al ferro calent i agafem aquesta possibilitat, que ja dic hauria de fer i ha de ser un trampolí per avançar cap als drets de les persones, i a més a més, no sé, potser passat l'estiu, s'ho repensin i aquesta discussió va més lluny, i aquesta discussió plural i aquest debat plural. Jo torno a repetir la majoria dels aquí presents som pares i com a tal se'ns trencaria el cor si un dia vingués un fill o un nét nostre i ens digués que o li han omplert el got mig o que li han donat un vas més petit i que en canvi al del costat li han omplert a vessar o li han donat un got meravellós. Se'ns trencaria el cor. Jo crec que hem de recapacitar i hem de ... , nosaltres per què hem fet això de prendre-ho en consideració? Perquè estem convençuts que aquesta Proposició de llei no solament ha de servir per fer començar a avançar les coses com deia vostè l'altre dia a la seva, jo diria a la seva intervenció més natural que no pas la seva d'avui que ha fet, jo també el felicito Sr. Baró perquè vostè també és un gran parlamentari, i l'altre dia va fer una intervenció molt més natural i hi van haver coses que li van sortir de l'ànima, avui no. Ja la

portava molt més preparada, ja no ha improvisat tant, li va sortir realment de l'ànima. Jo crec que ha de servir per fer,... Si allò del got mig ple o mig buit és com vostè ho veia l'altre dia, avui ho ha volgut rectificar, però no se n'ha sortit. Ha de servir per fer un pas definitiu contra la discriminació total o parcial de les persones independentment de la seva condició sexual. La condició sexual d'una persona no pot ser motiu de cap discriminació. Les parelles del mateix sexe han de tenir els mateixos drets, ni més però tampoc menys, però tampoc menys, i per aconseguir aquesta meta portarem aquesta discussió que tenim avui a la Comissió d'Interior que és allí on tocarà, a través de les nostres esmenes i amb tota la intensitat que calgui, aquesta intensitat que vostè ha dit que ens caracteritza, doncs mirar d'aconseguir que les conselleres i els consellers de DA rectifiquin i que encara que sigui una mica més tard, una miqueta més tard, vinguin al respecte de la igualtat de les dones i els homes sigui quina sigui la seva condició sexual, com estableix, nosaltres entenem, la nostra constitució sexual. Jo crec que encara avui hi som a temps.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Desitja intervenir el Govern...no...

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha cap intervenció i vist el manifestat, obriríem tot seguit un breu termini de temps per votar.

Sr. secretari, si vol procedir a donar lectura del resultat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

22 vots a favor, 3 en contra.

El Sr. síndic general:

Bé, a la vista del resultat, es pren en consideració la Proposició de llei i, segons disposa l'article 104 del Reglament del Consell General, s'obre un termini de 15 dies per a poder presentar esmenes que no poden ser de totalitat.

Passem tot seguit al segon punt de l'ordre del dia.

(S'incorpora a la sala la M. I. Sra. Olga Adellach Coma)

2. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei de societats cooperatives d'Andorra.

La Proposició de llei fou publicada en el Butlletí número 43/2014, del 2 de juny.

El criteri del Govern ha estat publicat en el Butlletí número 51/2014, del 27 de juny.

Intervé per part del Govern per llegir el criteri, el Sr. Jordi Alcobé.

El Sr. Jordi Alcobé:

Gràcies Sr. síndic.

El Govern ha examinat la Proposició de llei de societats cooperatives d'Andorra, presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, publicada al Butlletí del Consell General el 2 de juny del 2014, i manifesta el seu criteri d'acord amb el Reglament del Consell General.

En primer lloc, comentarem aquelles consideracions generals respecte al model inspirador de la Proposició de llei i de la matèria que regula i, en segon lloc, es comenten algunes de les limitacions en l'articulat de la Proposició de llei. Per últim, el Govern conclourem sobre el seu criteri en base a les consideracions exposades.

Com a consideracions generals, la Proposició de llei presentada pretén incorporar a l'ordenament jurídic del Principat d'Andorra la regulació d'una nova forma d'organització del treball i de l'activitat empresarial, que complementa les figures associatives existents mitjançant la creació de les societats cooperatives, les quals comparteixen amb les societats mercantils de capital, societats anònimes i de responsabilitat limitada, la disposició de personalitat jurídica i la limitació de la responsabilitat patrimonial dels socis, alhora que es caracteritzen, a l'igual que les societats col·lectives, per prioritzar el treball personal o la posada en comú de béns i de serveis pels socis que les integren.

Tal com proclama l'Aliança Cooperativa Internacional, les societats cooperatives estan basades en els valors de l'auto-ajuda, la igualtat, la democràcia i la solidaritat, i els principis que comparteixen són els de l'adhesió voluntària i oberta a totes les persones capaces d'utilitzar els seus serveis, de gestió democràtica pels socis, de contribució equitativa dels socis al capital assignant almenys part dels excedents al desenvolupament de la pròpia cooperativa, i de formació i educació dels seus socis.

El Govern considera que els principis i valors del cooperativisme troben una perfecta cabuda en la

societat i en l'economia andorranes, on la regulació d'aquesta nova figura vindrà a ampliar el marc d'instruments jurídics a través dels quals els ciutadans poden organitzar el seu treball en ares a un interès comú, particularment quan en ells concorre la doble vessant de productors i de consumidors.

A tall d'exemple, el règim de societats cooperatives pot ser particularment interessant per aquelles explotacions agrícoles o ramaderes que poden trobar una fórmula d'organització i de gestió més adaptada a l'activitat que desenvolupen. Així per exemple el model de la societat pública Ramaders d'Andorra, SA, societat pública, amb una participació dels socis en el capital vinculada al nombre de caps de bestiar boví o oví que disposen, trobaria sens dubte un règim més adaptat d'acord amb les pautes de les societats cooperatives, que amb les societats mercantils tradicionals. I al marge del sector primari, el règim cooperativista atorga també noves possibilitats a altres activitats i sectors de l'economia andorranana.

Així doncs, el règim proposat de societats cooperatives complementa el treball de regulació i de simplificació de la normativa econòmica, en particular de la recent modificació de la Llei de societats mercantils, i ofereix noves eines per organitzar l'activitat empresarial, d'una forma que no és externa a pràctiques habituals i ancestrals en la història d'Andorra. Així, formes d'organització com les germandats, les confraries, les mútues, les societats vinculades a la gestió i captació de l'aigua potable, les comunitats de regants, o les unions-mútues de protecció contra els incendis, han estat i continuen sent exemples d'organització de la societat civil andorranana per prevenir riscos, organitzar-se amb criteris d'eficàcia i d'eficiència o protegir-se d'adversitats personals i materials; tot un exemple d'estructuració de la societat civil d'acord amb els principis del que avui s'anomena estat del benestar. La regulació de les societats cooperatives, fa, doncs, un pas endavant, però també caldrà plantejar una regulació que doni cobertura a totes les altres formes d'organització civil i empresarial com les indicades.

En segon lloc, comentarem aquells aspectes específics de la Proposició de llei

La coincidència en la substància, que expressa el Govern respecte l'oportunitat i la idoneïtat de la iniciativa legislativa que es comenta, no obsta que es detectin alguns aspectes de la Proposició de llei que, a criteri del Govern, convindria revisar i/o modificar.

En primer lloc, des de la perspectiva de la protecció dels interessos generals, sembla que l'organisme cooperatiu no és adequat sempre per a qualsevol activitat empresarial, existint sectors econòmics (especialment els que sotmesos a regulació

específica) que han de romandre reservats a les societats de capital. A més a més, la remissió als principis cooperatius formulats per l'Aliança Cooperativa Internacional ha d'efectuar-se exclusivament en el que sigui conforme a l'ordenament jurídic del Principat d'Andorra. Així, l'aparició d'aquesta nova figura associativa ha d'enquadrar-se en la resta de la legislació, que ha estat aprovada sense previsió de l'existència de cooperatives, i particularment en l'àmbit impositiu, en el que es contempla un règim especial per les societats cooperatives els efectes del qual per la Hisenda Pública han de ser mesurats i posats en equivalència.

Segonament i des de la perspectiva de la protecció als socis cooperativistes, caldria ajustar la Proposició de llei de forma que el règim societari, que es preveu com a preferent respecte la normativa laboral vigent, no comporti menyscapte als drets fonamentals dels treballadors. Així mateix, l'àmbit de la llibertat dispositiva conferida als Estatuts ha de compatibilitzar-se amb la salvaguarda dels drets més essencials del soci, en matèries fonamentals com la suspensió dels drets d'aquest, la tipificació de les infraccions que possibiliten l'expulsió, l'abstenció del dret de votar, la possibilitat de tractar en assemblea qüestions no compreses a l'ordre del dia, o la possibilitat de denegar el reembors de la participació de forma incondicional. D'altra banda, seria desitjable regular clarament les vies de recurs jurisdiccional front a les decisions impugnables de l'Assemblea General. I en resum, caldria considerar la conveniència d'oferir les mateixes garanties que existeixen a les societats de capital per la convocatòria dels socis a la celebració de les Assemblees Generals.

En tercer lloc i pel que fa a la protecció de tercers, s'aconsella introduir mecanismes com la valoració objectiva de les aportacions no dineràries dels socis, així com limitacions a situacions d'auto-cartera, de participacions recíproques o de finançament de l'adquisició de participacions pròpies, conegudes en l'àmbit de les societats de capital.

Finalment i amb l'objectiu de millorar el funcionament operatiu de la societat cooperativa, sembla adequat plantejar la possibilitat d'atorgament de poders d'administració ordinària a terceres persones, així com ampliar les fórmules possibles d'endeutament per l'exercici de les funcions cooperatives.

Com a conclusions finals, de tot el que hem exposat el Govern conclou que el model de regulació de les societats cooperatives andorranes previst en la Proposició de llei, amb una revisió detallada de l'articulat i de les esmenes que s'efectuï en seu

parlamentària, pot esdevenir efectivament una norma útil per l'aparició de noves formes organitzatives d'activitat productiva, que reverteixin efectes positius per l'economia del país.

Per això, el Govern emet un criteri favorable a la Proposició de llei de societats cooperatives d'Andorra, presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

I així ho sotmet a la consideració del Consell General.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Intervé per presentar la Proposició de llei, en representació del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, la Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

La llei de cooperatives que presentem el Grup Parlamentari Socialdemòcrata pretén oferir als ciutadans d'Andorra una eina més per emprendre iniciatives econòmiques i socials.

En els temps que vivim en el que es premia l'economia especulativa, aquella que està basada en el capital, els socialdemòcrates volem oferir un nou instrument d'economia productiva social a la societat andorrana. Una eina per ajudar a les persones a associar-se per donar resposta a necessitats o interessos comuns, agrupant les seves capacitats de treball, de consum, o les dels seus negocis, mitjançant una gestió democràtica i participativa del projecte, tot creant recursos comuns per la societat, pels seus socis i per la comunitat.

Perquè, mentre alguns només estan preocupats pensant en ajudar als especuladors, el que ens preocupa de veritat als socialdemòcrates són les persones, les que aixequen cada dia la persiana de la seva empresa, del jove ben preparat acadèmicament que no troba feina o de l'emprenedor que vol muntar un negoci.

La nostra obsessió és la lluita contra l'atur mitjançant la reactivació econòmica. Per això un equip de persones del Partit Socialdemòcrata i el nostre grup parlamentari ha presentat una Proposició de llei que aporta una eina inexistent fins ara a Andorra com són les cooperatives. Obrim així un nou horitzó per l'economia productiva andorrana.

La Proposició de llei de cooperatives reconeix el dret de totes les persones d'associar-se a través d'aquest tipus societari, basat en els principis internacionals declarats per l'Aliança Cooperativa Internacional, i reconeguts per la majoria de les regulacions jurídiques d'arreu del món.

Els set principis són: 1. l'adhesió voluntària i oberta a la cooperativa; 2. la gestió democràtica per part dels socis; 3. la participació econòmica dels associats; 4. la plena autonomia d'organització i independència; 5. la promoció de l'educació i la formació dels socis; 6. la cooperació entre les cooperatives; i 7. el compromís amb la societat i l'entorn.

Aquests són els set principis que incorporen el reforçament de la democràcia econòmica i social i la solidaritat comunitària convertint-se en factors de cohesió social i d'arrelament de l'economia nacional.

Tal com s'indica a l'exposició de motius, la llei de cooperatives és una llei general. Es tracta d'una llei que deixa un ampli marge d'autonomia a les cooperatives per regular-se a través dels seus estatuts i reglaments interns.

En tots aquells aspectes on la forma jurídica no exigeix ni justifica una especificitat en la seva regulació, la norma legal es remet a la legislació andorrana sobre societats anònimes i de responsabilitat limitada.

Voldria mencionar alguns dels aspectes més destacables de la Proposició de llei i que defineix el funcionament de les cooperatives.

Les cooperatives poden ser de primer grau quan agrupen a persones físiques i/o jurídiques o de segon grau quan agrupen cooperatives.

Per altra banda, segons la tipologia les cooperatives poden ser:

Primerament, cooperatives de treball associat: que integren als treballadors que realitzen la seva activitat;

Segon punt, poden ser cooperatives de serveis: l'objectiu de les quals és augmentar la renda dels seus socis, i comprenen les que associen petits empresaris, treballadors per compte propi o agricultors;

I tercer, cooperatives de consum: l'objectiu de les quals és obtenir estalvis en les rendes dels seus membres i comprenen les cooperatives de consum, les d'habitatge, les sanitàries o les d'ensenyament quan agrupen als pares dels alumnes.

Els principals òrgans de gestió de les cooperatives són:

L'assemblea general, ordinària o extraordinària, està integrada per totes les persones sòcies i és l'òrgan

d'expressió de la voluntat social. Els acords que es prenen són de compliment obligat per a tots els socis.

A diferència de les societats de capital on el vot està ponderat segons l'aportació dinerària que hagin fet les persones, les cooperatives es regeixen per la màxima d'"un soci, un vot" independentment de l'aportació econòmica que hagin fet.

El consell rector està integrat per unes quantes persones sòcies escollides per l'assemblea, és l'òrgan de representació i govern de la societat i vetlla pel correcte desplegament de les directrius establertes en l'assemblea general.

Un paper rellevant de les cooperatives el juguen els estatuts que regulen el seu funcionament intern. Uns estatuts que han de contenir entre altres la denominació, el domicili i la duració de la cooperativa, la denominació, el domicili... perdó! El règim de responsabilitat de les persones sòcies pels deutes socials, als criteris d'aplicació dels resultats amb la determinació dels percentatges dels excedents que s'han de destinar als fons socials obligatoris o els criteris que s'han d'aplicar en la imputació tant dels excedents com de les pèrdues a les persones sòcies.

A la proposició de llei es determinen dos fons que han de proveir obligatòriament les cooperatives, el fons de reserva obligatori i el fons d'educació i promoció de les cooperatives.

En quant al fons de reserva obligatori es pot dir que és irrepartible entre els socis i té per finalitat consolidar econòmicament la societat. Es nodreix de l'aplicació dels excedents cooperatius entre altres. Les aportacions a aquest fons han de ser inicialment del 20% dels excedents cooperatius procedents de les operacions de la cooperativa per passar a un 10% quan s'arribi a la xifra del capital social subscrit en la data de tancament de l'exercici.

El fons d'educació i promoció de cooperatives té per finalitat costejar la formació dels socis i treballadors, la promoció del cooperativisme i les relacions d'intercooperació, les accions d'incidència social i lluita contra l'exclusió social.

Aquest fons es nodreix de l'aplicació dels excedents cooperatius. També és irrepartible entre els socis i inembargable. Un factor rellevant com veurem més endavant al parlar de la fiscalitat de les cooperatives és que les aportacions al fons d'educació i promoció de les cooperatives es consideren una despesa en quant al càlcul de l'exercici econòmic. Les aportacions a aquest fons han de ser d'almenys el 10% dels excedents cooperatius procedents de les operacions de la cooperativa.

El règim fiscal especial de l'impost de societats no es tracta estrictament d'un règim fiscal bonificat sinó que està basat per la correcció de l'obligació de les cooperatives a fer les aportacions al fons de reserva obligatori i al fons d'educació i promoció de les cooperatives. És per això que la nostra proposta determina que les cooperatives gaudeixin d'una reducció del 80% de la base de tributació de l'impost de societats.

Sobre el criteri favorable que ha emès el Govern a la proposició de llei presentada pel nostre grup parlamentari només podem fer que felicitar-nos per la feina feta. Està clar que el Govern comparteix de la mateixa manera que el nostre grup el fet que la nostra iniciativa legislativa aporta un nou instrument a l'economia andorrana que només pot aportar beneficis.

La nostra intenció respecte al text de la proposició de llei si avui es pren en consideració serà la d'obrir un debat. Un debat que ha de permetre reflexionar sobre el model de cooperatives d'Andorra. Volem escoltar totes les opinions al respecte, perquè volem una llei de cooperatives d'Andorra que es voti per unanimitat en aquesta Cambra.

És per això que encara que no compartim totes les apreciacions que fa el Govern en el seu criteri, les respectem. Si algunes d'aquestes apreciacions es converteixen en esmenes presentades pel Grup Parlamentari Demòcrata, les debatrem amb ànim constructiu com no pot ser d'una altra manera a la comissió legislativa corresponent.

Serà interessant debatre sobre si la fórmula cooperativa és aplicable a tots els sectors econòmics o només a aquells que no estan especialment regulats tal com proposa el Govern.

En quant al qüestionament del règim laboral dels socis o dels treballadors de les cooperatives, entenem que la proposició de llei ja estableix que, malgrat disposar de certa capacitat d'autoregulació, les cooperatives de treball han de respectar les normes laborals vigents al Principat d'Andorra.

La Proposició de llei estableix el deure de subjecció de les cooperatives a les normes comptables generals. No obstant, compartim amb el Govern que resulta necessari poder adaptar aquestes normes pensades per a les societats de capital, a les especialitats que deriven de la forma cooperativa, societat de naturalesa personalista i no capitalista.

Però en el moment d'escometre la tasca de promulgar la seva primera llei de cooperatives, la nostra primera llei de cooperatives, hem considerat recollir les normes específiques comptables en preceptes puntuals a la regulació societària que regula la cooperativa (i eventualment a la norma

específica fiscal) sense necessitat d'introduir canvis a la norma comptable, i encara menys l'aprovació d'un pla general comptable adaptat a les societats cooperatives.

En quant a la possibilitat de suspendre els drets dels socis que el Govern ha mencionat en el seu criteri, considerem que no redunda en perjudici dels seus drets essencials, en quant la pròpia Proposició de llei regula de manera taxada en quins supòsits es pot produir aquesta suspensió.

Sobre la possible expulsió del soci no podem oblidar que en la regulació de la cooperativa subjuga un contracte societari i, per tant, l'incompliment d'una de les parts dels deures que per a ella deriven del contracte, incompliment que, quan és essencial, pot donar lloc a la resolució del contracte.

Tal com expressem a l'exposició de motius "Incorporar a l'ordenament jurídic andorrà el model de societat cooperativa pot contribuir a obrir noves possibilitats a la iniciativa dels ciutadans, que descobriran la viabilitat de construir nous plans de negoci a partir de la seva aportació de treball, de recursos propis o d'opcions de serveis per a la comunitat o per al mercat, que poden permetre la seva millora econòmica, social i de qualitat de vida."

La nostra proposició de llei s'inclina per un model de societat cooperativa com a societat de persones, que aposten per millorar la seva vida, per un treball digne i pel benestar dels seus membres i de l'entorn, mitjançant la realització d'una activitat econòmica eficient i sostenible, capaç de generar riquesa i nous recursos per als seus membres. Sens dubte, una via notable per al desenvolupament i l'equilibri de la societat.

Estem convençuts que la nostra iniciativa pot aportar molt per a moltes persones i per a l'economia d'Andorra i per tant, esperem que avui la proposició de llei tingui el màxim de suport perquè es pugui prendre en consideració i es pugui posteriorment rebre aportacions dels altres grups que millorin el text tant com sigui possible.

Moltes gràcies senyor síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, té la paraula la Sra. Silvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Silvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

El cooperativisme és una fórmula de generar llocs de treball. Al voltant d'un 17% de la població mundial

és membre d'algun tipus de cooperativa i segons la Comissió Europea aproximadament un de cada cinc llocs de treball creats pertanyen a aquest sector.

A Europa existeixen més de 60.000 cooperatives que donen més d'un 1,5 milions de treballadors. Dels diferents tipus de cooperatives, més de 10.000 han estat creades en noves àrees de serveis a les persones. A Itàlia, s'han creat més de 4000 cooperatives de serveis de proximitat i per la inserció de persones amb exclusió social. A Suècia, s'han creat milers de cooperatives de llars d'infants. A Finlàndia, els pobles petits han vist aparèixer un nombre important de cooperatives als seus entorns. A Espanya, les cooperatives tenen una responsabilitat social important.

Els estudis existent demostren que el cooperativisme és un instrument dinàmic per la creació de llocs de treball, -com acabo de comentar-, i pel desenvolupament de l'esperit empresarial i de la innovació, a més de presentar una gran potencialitat per la integració de les dones i de col·lectius desfavorits com són els discapacitats, en definitiva la responsabilitat social en general és una de les seves gran característiques.

Els exemples que existeixen de cooperatives demostren una sensibilitat especial en diversos camps com són els relatius a les polítiques actives en la conciliació de la vida familiar i laboral; la sostenibilitat ambiental amb polítiques orientades a la disminució del consum energètic, combustible, aigua, i la disminució en la generació de residus; accions efectives en la prevenció dels riscos laborals situant la taxa d'accidents de treballadors d'aquestes empreses molt per sota dels nivells nacionals; i l'impuls econòmic i social de l'entorn a través de les activitats que desenvolupen en temes de qualitat.

Amb aquesta proposició de llei es fomentarà la constitució de cooperatives donant resposta a realitats ja existents al nostre país, les quals podran consolidar i millorar la seva situació, incorporant noves possibilitats que els permetin el seu desenvolupament econòmic, social i empresarial, i alhora puguin contribuir a la creació de llocs de treball, tant necessitats en moments de destrucció dels mateixos.

El nostre grup parlamentari, preocupat per la manca d'indicadors positius per avançar i per avançar cap a una recuperació econòmica evident, veu de forma positiva aquesta proposició de llei, tot i que procedirà a una anàlisi més aprofundida en el tràmit d'esmenes per revisar aspectes que ja el criteri de Govern detalla com són la protecció, com són la protecció dels interessos generals i l'adequació a la resta de

legislació vigent a Andorra que hi pugui tenir relació.

Com també caldrà revisar que la protecció als socis cooperativistes no provoqui disminucions o alteracions dels drets dels treballadors en el cas sobretot de les cooperatives del treball associat.

També creiem que el cooperativisme ha de ser conscient de què en l'àmbit de la responsabilitat social, i més en concret en matèria d'igualtat, té molt a dir i a liderar. Ja és conegut el caràcter democràtic de les cooperatives a on tots i totes participen de les decisions importants, per la qual cosa ha d'anar a la primera línia en les pràctiques que promouen la igualtat en les seves organitzacions, desenvolupant accions per prevenir conductes discriminatòries que poden danyar aquest valor afegit.

En vista de tot l'exposat, el nostre grup parlamentari donarà suport a la Proposició de Llei de societats cooperatives d'Andorra.

Gràcies Sr síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Grup Demòcrata, té la paraula la consellera Olga Adellach.

La Sra. Olga Adellach:

Gràcies, Sr. síndic.

El Grup Parlamentari Demòcrata ha analitzat la Proposició de Llei de societats cooperatives d'Andorra, presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, i tal com va anunciar el nostre president durant la seva intervenció en el debat d'orientació política del passat 20 de juny, li donarem suport.

Ara bé, el nostre grup parlamentari està treballant aquesta proposició de Llei i, també tenint també en compte el que estableix el criteri de Govern, que fa tot just un moment acabem d'escoltar, ja anunciem des d'ara que hi presentarem esmenes. S'iniciarà, doncs, un treball parlamentari del qual suposo que se'n farà càrrec la Comissió Legislativa d'Economia, per tal de millorar la proposició de Llei i adaptar-la a les necessitats reals del nostre país.

El nostre suport a aquesta Proposició de Llei es basa fonamentalment en el fet que és positiu per Andorra crear la figura jurídica de la cooperativa, perquè és cert que no existeix, i que ve a complementar les figures associatives que existeixen actualment, com són les societats anònimes i les societats de responsabilitat limitada.

La creació d'aquesta nova figura jurídica pot ajudar a sectors com per exemple el sector agrícola i ramader. Per cert, vostès en la proposició de Llei només es refereixen al sector agrícola, i en concret parlen dels agricultors, i aquest país és un país d'alta muntanya on sempre ha estat molt més important, com és lògic, la ramaderia.

Justament per preservar el sector agropecuari, - és a dir el sector agrícola i ramader-, el Consell General, amb el suport de tots els grups parlamentaris, va aprovar la Llei d'agricultura i ramaderia el dia 20 de juny de l'any 2000.

Com deia fa un moment, la creació de cooperatives pot ajudar a aquest sector, sobretot tenint en compte que existeix un problema de relleu generacional, i també pel fet de no tenir grans explotacions ni agrícoles, ni ramaderes molt grans, per què? Doncs perquè aquest país no ho permet, simplement per superfície. A Andorra el que tenim és una agricultura i una ramaderia extensiva, i sí que és cert que es poden crear cooperatives per poder gestionar millor les explotacions tant a nivell laboral, com en la utilització de maquinària o en la compra de productes.

És positiu que treballin les explotacions conjuntament. De fet, algunes ja ho estan fent sense que hi hagi una figura jurídica que estigui creada i que la reguli. És un sector solidari, ho ha estat sempre, i aquesta és una les especificitats de la cooperativa.

A més, això pot ajudar a garantir la continuïtat de les explotacions, tan necessàries en un país de muntanya com el nostre, on el paper dels nostres ramaders és especialment important per garantir una bona gestió del territori. Una gestió que permet que tots nosaltres, tant els nacionals com les persones que ens visiten, puguem gaudir dels nostres paisatges i puguem seguir sent un país on un dels pilars econòmics fonamentals de la nostra economia és el turisme.

Imaginem per un moment que la cabana ramadera del país disminuís fins a tal punt, que no és pugués fer una bona gestió dels terrenys del fons de vall i de la muntanya. Seria catastròfic per Andorra, i no m'agrada utilitzar expressions que no siguin constructives però aquí sí que ho faig, i seria catastròfic tant des del punt de vista turístic, però també des del punt de vista dels riscos, com són per exemple els incendis i les esllavissades.

El sector primari a més, és el més antic i l'origen del nostre país, són les nostres arrels, i no ens podem permetre perdre'l. Per això, si la creació de cooperatives pot ajudar al sector agropecuari, endavant amb aquesta proposició de Llei.

Quan el 1998 es crea la Societat Ramaders d'Andorra S.A., la veritat és que la figura jurídica més lògica en aquell moment per encabir aquesta societat hagués estat una cooperativa, però com que aquesta figura no existia, es va decidir optar per una societat anònima. La realitat és que funciona com una cooperativa, ja que per exemple els socis es beneficien d'uns preus més baixos per la compra del pinso que s'utilitza per a l'engreix del bestiar, per exemple, i la venda del producte, que en aquest cas és la carn de qualitat i que també es gestiona de forma conjunta.

Tal com assenyala el criteri de Govern, el règim proposat de societats cooperatives ofereix noves eines per organitzar l'activitat empresarial, d'una forma que no és aliena a pràctiques habituals i ancestrals de la història d'Andorra. I cita exemples com per exemple les mútues, les societats vinculades a la captació i la gestió de l'aigua potable i les comunitats de regants.

També es podria analitzar si, des les diferents administracions, podria ser interessant crear la figura del cooperativisme per a determinades gestions que ara mateix es realitzen mitjançant convenis. Pensem que aquesta nova figura podria agilitzar la gestió d'aquestes tasques o d'algunes tasques que es fan sobretot als comuns, com per exemple la gestió dels residus.

Reprement el que he dit anteriorment, ara mateix ja hi ha algunes esmenes que sabem que presentarem al text. En primer lloc, considerem que hi ha sectors econòmics que han de romandre reservats a les societats de capital. D'aquesta manera, i tal com apunta el criteri de Govern, caldrà veure com encaixem aquesta nova figura en el conjunt de la legislació vigent.

Igualment, buscarem la manera d'ajustar la llei per tal que el règim societari no comporti, en cap cas, un menyscapte als drets dels treballadors, introduïrem mecanismes per valorar objectivament les aportacions no dineràries dels socis o mirarem la manera d'ampliar les possibles formes d'endeutament, entre altres. El que no he fet aquí és repetir de forma exhaustiva el que estableix el criteri de Govern i que per tant tindrem, -pel que he vist i que s'ha després de les altres intervencions doncs, podrem treballar amb la Comissió corresponent.

Aquestes modificacions que presentarem a la proposició de llei en forma d'esmenes serviran per protegir els interessos generals, als socis cooperativistes i a tercers, i també serviran per millorar el funcionament operatiu de la societat de cooperatives.

Per finalitzar, un altre aspecte que sí que vull mencionar, és que el nostre grup parlamentari iniciarà un treball de contacte amb aquells sectors de la societat andorrana que puguin beneficiar-se de la creació de cooperatives, per tal de tenir en compte el seu parer i així poder incloure, si s'escau, possibles esmenes que millorin el text que avui prendrem en consideració. Aquesta manera de treballar no és cap novetat, sinó que és el procediment que sempre ens ha caracteritzat.

He explicat els motius que ens porten a prendre en consideració aquesta proposició de llei. Abans d'acabar, però, permeteu-me un comentari: no ens enganyem pensant que la creació de cooperatives a Andorra suposarà un gran increment de l'activitat econòmica, sí que com acaba de dir la Sra. Gili, aportarà beneficis per l'economia del país, això és veritat, però al nostre país no tenim un sector industrial important, que és on millor s'encabeix aquesta figura.

I això ho dic sobretot tenint en compte les declaracions que va fer el Sr. Rios quan va presentar la Proposició de llei als mitjans de comunicació.

Per cert, em sap greu que avui no hi sigui el Sr. Rios, present en aquesta Cambra parlamentària i que sí que li desitjo una prompta recuperació.

Des de l'inici de la legislatura, el Govern al qual dona suport el nostre grup parlamentari no ha parat de portar a terme tant iniciatives legislatives com també reglaments i decrets que han perseguit un objectiu comú: la reactivació econòmica a partir de la millora de l'economia productiva del nostre país.

Per tant, no és una exclusivitat del Grup Parlamentari Socialdemòcrata preocupar-se de l'economia productiva. Ha estat prou clar quina és la voluntat de Demòcrates per Andorra, perquè de cap manera permeto que es digui públicament que des del Govern al qual nosaltres li donem suport que "s'està incentivant l'economia especulativa" i que només "s'està preocupat per preservar els grans patrimonis del pagament de l'IRPF".

Aquí també faig referència al que acaba de dir la Sra. Gili de què es prem ja l'economia especulativa, això no és cert, Sra. Gili. Però vostès sempre segueixen el mateix discurs, el discurs de l'alarmisme. A diferència de vostès, nosaltres som més constructius.

"Moure fitxa a favor de la reactivació econòmica i de la lluita contra l'atur", -i cito de nou el Sr. Rios-, no és tampoc una exclusivitat del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, sinó que és l'obligació de tots els grups parlamentaris que formem part d'aquest Consell General.

Moltes gràcies, Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Demanaria tot seguit al Govern si desitja intervenir...

No hi ha intervenció per part de Govern...

Altres intervencions per part dels grups...

Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, moltes gràcies Sr. Síndic.

A veure, jo tot i que crec que ho he dit una mica a dins de la meva intervenció, aquesta llei de cooperatives pretén obrir moltíssims àmbits, i no únicament per la via del que és social, que també pensem que pot obrir aquest sector.

Evidentment que això es pot adreçar als ramaders. Jo potser no ho he dit específicament, però evidentment que també pot anar per ells. I bé, més que res és que no voldria que es pensi que hi ha hagut cap voluntat d'oblidar a ningú, sinó que al contrari. És una Proposició de llei que té la pretensió d'arribar a moltíssims llocs i fins i tot crec que moltes coses, potser ara molts dels que estem aquí, i fins i tot jo, no ho tenim clar amb qui pot ajudar, però jo penso que potser d'aquí un temps ho veurem més clar, i tant de bo que ajudi.

Sobre el que em diu la Sra. Adellach, que això no salvarà el país, bé, segurament que no. No som pas innocents de pensar-ho, tant de bo poguésser-ho, però en tot cas estem convençuts que amb això aportem una miqueta més, i aquesta és la pretensió que tenim.

I si no, no sé, jo Sra. Adellach li diria que vostè té la pell molt fina, de veritat. Perquè quan jo he parlat d'especulacions, no he parlat específicament, ni a més no penso haver mencionat clarament el Govern, però que és un país en el qual l'especulació ha estat molt present, això només cal mirar totes les construccions i el país que tenim, i que puntualment, també penso que encara hi és algunes vegades. Però bé, només el que voldria dir és que agraeixo la presa en consideració per part de tots els grups parlamentaris, i aquí em quedaré.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Alguna altra intervenció per part dels grups...

Sra. Olga Adellach.

La Sra. Olga Adellach:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Simplement per respondre a la consellera Sra. Gili.

Sí que és veritat, doncs, que potser no se n'han adonat, però dintre de la seva proposició de llei només parlen dels agricultors. Entenc que és un error, però bé, preferia comentar-ho.

Sé que evidentment les cooperatives van molt més enllà del sector agrícola i ramader. Això està claríssim. Vostès ho exposen perfectament dins la seva proposició de llei.

Que no salvarà el país. Això ja ho sabem tots, però que és doncs, positiu que es creïn les societats cooperatives. Això també li acabo de dir fa un moment. Que tinc la pell molt fina? Sí. Sí que és veritat. I el que sí que li puc dir és que quan em referia, si m'ha escoltat bé, veurà que jo em referia moltíssim més a les declaracions que va fer el Sr. Rios als mitjans de comunicació, i per això doncs, em sap greu que avui no hi sigui, i també ho he dit en la meva intervenció. Però simplement considero que hi ha coses que és veritat que vostè no ha dit que sigui el Govern que ho digui això que es fa una activitat especulativa i tot això. Que ho faci, vull dir. Però bé, en tot cas, la meva intervenció, doncs, la tenia evidentment com vostès preparada i havia recollit doncs el que deien els mitjans de comunicació, i també he inclòs, doncs, les seves paraules dins la meva intervenció.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha més intervencions i a la vista del manifestat, proposo la presa en consideració per assentiment.

Es pren en consideració, doncs, la Proposició de llei i segons disposa l'article 104 del Reglament del Consell General, s'obre un termini de 15 dies per a poder-hi presentar esmenes que no poden ser de totalitat.

Suspenem la sessió durant un quart d'hora.

(Se suspèn la sessió)

(Són les 11.47)

(Es reprèn la sessió)

(Són les 12.13h)

El Sr. síndic general:

Passem al tercer punt de l'ordre del dia.

3. Examen i votació de la Proposta d'aprovació de la ratificació de l'Acord entre el Principat d'Andorra i la Confederació Suïssa per a l'intercanvi d'informació en matèria fiscal.

La Proposta de ratificació fou publicada en el Butlletí número 41/2014, del 28 de maig, i no si ha formulat cap esmena.

El Govern desitja intervenir...

Sr. Gilbert Saboya teniu la paraula.

El Sr. Gilbert Saboya:

Gràcies Sr. síndic.

Amb l'aprovació de la ratificació de l'Acord amb la Confederació Suïssa per a l'intercanvi d'informació amb matèria fiscal, el Consell General haurà possibilitat si escau avui, fins a l'adopció d'un total de 22 acords d'intercanvi d'informació amb matèria fiscal. Aquesta xifra, com tots saben, supera amb escreix el nombre mínim d'acords que l'OCDE va fixar i va establir en el seu moment com a necessaris, perquè qualsevol estat o jurisdicció quedés fora, i deixés de ser considerada com a no cooperant en matèria d'intercanvi d'informació fiscal.

El Govern, com hem vingut també repetint en anteriors ocasions similars, ha continuat treballant per ampliar aquesta xarxa d'acords durant aquest mandat en línia amb les recomanacions de Global Tax Forum, que és l'entitat encarregada de la supervisió de l'aplicació i de la posada en pràctica d'aquests convenis.

L'acord entre el Principat d'Andorra i la Confederació Suïssa per a l'intercanvi d'informació en matèria fiscal segueix el model establert per l'OCDE, consta de 12 articles on s'estableix l'objecte i l'àmbit d'aplicació, la competència, els impostos coberts, les definicions dels termes que hi apareixen, l'intercanvi d'informació mitjançant sol·licitud, i la possibilitat de denegació, la confidencialitat de les costes, el desenvolupament legislatiu, el procediment d'amigable composició i l'entrada en vigor i la denúncia.

Es va procedir a la signatura d'aquest acord seguint les instruccions del Govern per part de l'Ambaixador de la Confederació Suïssa a Madrid, el Sr. Thomas Kolly, i per part de l'Ambaixador d'Andorra al Regne d'Espanya, el Sr. Jaume Gaytan, el passat 17 de març del 2014 a Madrid.

La continuïtat, com deia en anteriors ocasions, en aquest camí de compliment dels estàndards internacionals en aquesta matèria és un element essencial de la política del Govern, d'aquest Govern, i també de continuïtat amb la feina ja engegada pels anteriors. Hem d'entendre aquesta idea de continuïtat no tan sols des del prisma de la direcció que es va iniciar en el passat, però també mirant cap al futur, i en aquest cas concret, segurament és més veritat, crec que és bo que llegim aquest acord des d'una perspectiva també de construcció de relacions bilaterals sòlides, més fortes, amb la Confederació Suïssa.

Aquells que ens han precedit en la tasca del disseny de la xarxa de convenis que avui tenim en aquesta matèria, i que en el seu moment també han ostentat la responsabilitat de mantenir les relacions bilaterals, concretament amb Suïssa, estic segur que sabran valorar correctament i a la seva justa mesura el pas que suposa l'establiment d'aquest Acord amb la Confederació Suïssa. Però el més important és que aquest Acord permeti l'establiment d'una sòlida base de confiança que pugui donar peu a posar la vista cap a nous passos en aquesta temàtica concreta de la fiscalitat amb Suïssa.

De fet la visita oficial que va tenir lloc a Berna en companyia de l'Ambaixador d'Andorra a Suïssa, el Sr. Enric Tarrado, i que va seguir cronològicament la signatura del present acord, n'és un excel·lent exponent i un bon punt d'inici.

Dèiem també en la darrera intervenció, ja fa pràcticament 8 mesos, relativa a la conclusió d'un acord d'aquest tipus, en aquest moment la República Txeca, que el camí de l'evolució dels estàndards internacionals en aquesta matèria s'inscrivien de manera clara i definida en un moviment global del que havíem de ser participants. Un moviment global que, dèiem ja en aquell moment, n'havíem de ser participants de la mateixa manera que ho havíem estat amb els estàndards en vigor actualment. Dèiem també en aquella ocasió que havíem de ser-ne participants des de la pròpia convicció que Andorra li convé inscriure's dins d'aquella dinàmica perquè s'emmarca en la recerca d'un terreny de competició equilibrat on Andorra pugui explotar tots aquells elements de competitivitat que li són propis. Expressàvem també que els nous instruments s'afegirien als fins que en aquell moment havíem anat desenvolupant des d'aquesta Cambra a iniciativa dels successius governs per mantenir Andorra dins l'àmbit d'aquells països que són cooperants en la matèria, i per tant, dins de l'àmbit d'aquells països que estan en un marc de competició que els hi ha de permetre el desenvolupament de tot el seu potencial.

I així ha estat de llavors, la signatura del Conveni multilateral d'assistència administrativa en matèria fiscal de l'OCDE i del Consell d'Europa a finals de l'any 2013, en va ser un exemple i un pas. La recent adhesió a la Declaració del 6 de maig sobre l'intercanvi automàtic d'informació, i on hem coincidit, precisament, amb la Confederació Suïssa i de la qual vam parlar en la visita que vam fer, doncs, en aquell moment, n'és també un altre exponent més recent.

Acabaré citant el cap de Govern quan deia que: "aquest és un camí llarg i probablement difícil, però és l'únic camí possible, i que la pitjor decisió és no agafar cap decisió". Aquest Govern continua inscrit en la dinàmica de la presa de decisions, en la dinàmica de l'acció prudent i alhora determinada, i confia en seguir construint al voltant d'aquesta dinàmica, el consens també en aquesta Cambra, basat en els mecanismes de diàleg existents.

Esperem comptar avui, doncs, amb el suport de la Cambra en la Ratificació de l'Acord sobre l'intercanvi d'informació entre la Confederació Suïssa i el Principat d'Andorra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Passem a les intervencions dels grups. Pel Grup Parlamentari Mixt, té la paraula el Sr. Jaume Bartumeu.

El Sr. Jaume Bartumeu:

Sí, gràcies.

Bé, no anunciaré cap sorpresa dient que el nostre grup parlamentari votarà favorablement aquesta Proposta d'aprovació.

La Proposta es presenta amb una exposició inicial que ara recordava el ministre, que recull gairebé en idèntics termes, cosa per altra banda ben normal, les motivacions que es van anar reiterant en el procés d'aprovació de tots els altres acords per a l'intercanvi d'informació en matèria fiscal, que van ser ratificats pel Consell General o que han estat ratificats, també ho recordava el ministre, pel Consell General des de la tardor de l'any 2009 fins avui.

En un moment de l'exposició el ministre, m'ha preocupat i he mirat el tex, perquè ens ha parlat de confidencialitat de costes, i després he vist que és clar, el text diu confidencialitat de dades i després parla de les costes.

Però a part d'aquesta anècdota, nosaltres també compartim que l'acord amb Suïssa és molt important.

Probablement és bo que recordem que aquest acord haurà estat un dels que més ha trigat en concretar-se. I ho dic perquè la sol·licitud que van fer des del Govern per poder signar aquest acord la vam adreçar al aleshores president de la Confederació el 30 de juliol de 2009. Val a dir que encara no teníem habilitació parlamentària per fer-ho, però hi havia un acord per demanar-ho.

I el president de la Confederació en una resposta que ens va enviar i que segur que el ministre i el Govern coneixen, perquè està a l'arxiu, l'1 de setembre de 2009, en aquell moment ens deia que estaven molt atabalats, que més aviat s'estimaven més fer convenis per impedir la doble imposició, que dins d'aquells convenis ja es parlava d'intercanvi automàtic, i que en tot cas ja en parlarien.

En conseqüència, jo crec que és important que haguem trigat aquests 4 anys, però que el tinguem, i que el 17 de març de 2014, es pogués signar finalment aquest acord que avui ratificarem.

Només hem volgut fer aquesta intervenció, no per expressar un vot anunciat i conegut, sinó per recordar, -em penso que el ministre també ho ha volgut fer-, la ràpida evolució que hi ha en aquests darrers mesos en aquesta matèria.

La modificació dels criteris que ha impulsat l'OCDE i que recull la Unió Europea en la seva relació amb Suïssa, precisament, segur que han ajudat a modificar algunes prioritats en els nostres interlocutors.

Però en tot cas, sigui com sigui, a nosaltres ens sembla molt important aquesta ratificació, perquè estem parlant amb un país que ho tenim i estem cridats a tenir-hi molta més relació, o així hauria de ser. Que aquest acord va en la línia de positiva consolidació del sector financer i bancari dels dos països, en tot cas del nostre que és el que ens preocupa i ens ocupa, i que confirmant aquesta voluntat compartida de Suïssa i Andorra d'adaptar-se als estàndards internacionals en matèria de transparència en l'activitat financera, estem anant en la bona direcció.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

És ara el torn del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Sra. Rosa Gili teniu la paraula.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

Avui votarem la ratificació, i semblaria ser que hi haurà consens per a fer-ho, del 22è Acord d'intercanvi d'informació. En aquesta ocasió, l'Acord entre el Principat d'Andorra i la Confederació Suïssa per l'intercanvi d'informació en matèria fiscal.

El 10 d'octubre de l'any passat, ratificàvem en aquesta Cambra l'intercanvi d'informació amb la República Txeca. Avui, tal com la darrera vegada no podem fer res més que compartir el discurs del ministre d'Exteriors i celebrem que Andorra vagi ampliant la seva xarxa d'acords segons les recomanacions del Global Tax Fòrum de l'OCDE.

Voldríem recordar avui el gran daltabaix i grans catàstrofes que ens havia de portar l'aprovació de la Llei 3/2009 del 7-9-2009 d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia. Al 2009 es van sentir grans discursos apocalíptics sobre la destrucció i desaparició d'Andorra per l'aprovació d'aquesta llei d'intercanvi d'informació en matèria fiscal. Doncs bé, han passat gairebé cinc anys i s'han ratificat 21 acords d'intercanvi d'informació, 22 si avui es ratifica el de la Confederació Suïssa.

I després d'aquests gairebé cinc anys, Andorra és millor, més ben considerada a nivell internacional, és més transparent i té un sistema financer més sòlid. Volem recordar que els qui en el seu moment van carregar contra aquest procés d'obertura internacional d'Andorra avui estan fent el mateix discurs catastrofista sobre l'acord d'associació amb la Unió Europea. El discurs de la por.

En tot cas, en relació amb la ratificació de l'Acord entre Andorra i la Confederació Suïssa que avui tractem, en la línia a favor de la transparència i cooperació internacional en matèria de fiscalitat, no podem fer res més que donar suport a la ratificació d'aquest Conveni d'intercanvi d'informació i donem suport a que Govern vagi ampliant tant com sigui possible aquesta xarxa d'acords.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula el Sr. Miquel Aleix.

El Sr. Miquel Aleix:

Mercès Sr. síndic.

Avui sotmetem a examen i votació la Proposta de ratificació d'un nou Acord d'intercanvi d'informació

en matèria fiscal, aquesta vegada amb la Confederació Suïssa.

Un Acord que fou signat a Madrid el 17 de març del 2014. Amb aquesta ratificació, Andorra disposarà de 22 acords d'intercanvi d'informació signats i ratificats. Una mostra inequívoca de la voluntat del nostre país d'inserir-se en la comunitat internacional amb total transparència pel que fa a les relacions fiscals amb la restat d'estats.

Després de sentir els altres dos intervinents dels grups parlamentaris, el Grup Parlamentari Demòcrata no pot sinó que congratular-se del fet, una vegada més, de la unanimitat que hi ha en la Cambra en matèria de política exterior. Aquesta entesa parlamentària és la millor carta amb què ens podem presentar al món.

És per tot que el nostre grup parlamentari, i com no pot ser d'una altra manera, votarà favorablement a la ratificació d'aquest Acord d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb la Confederació Suïssa.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Per part de Govern...

Per part dels grups....

Bé, si no hi ha més intervencions, i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació de la Proposta per assentiment.

Declaro aprovada la Proposta de ratificació.

Passem al quart punt de l'ordre del dia:

4- Examen i votació del Projecte de llei de suplement de crèdit destinat a finançar les despeses de reforma del pavelló "Poliesportiu d'Andorra" per adaptar-lo als requisits de la lliga ACB de bàsquet.

El Projecte de llei fou publicat en el Butlletí número 44/2014 del 5 de juny, i no s'hi ha formulat cap esmena.

Alguna intervenció per part de Govern....

Sr. cap de Govern, teniu la paraula:

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sr. síndic.

Se sotmet a avui a l'aprovació d'aquesta Cambra el Projecte de llei de suplement de crèdit per finançar

la reforma del pavelló del "Poliesportiu d'Andorra" per adaptar-lo als requisits de la lliga ACB de bàsquet. És per tots sabut que la bona temporada passada del Bàsquet Club Andorra que l'ha portat a guanyar la lliga Espanyola de bàsquet ADECCO LEPORT i li ha permès l'ascens a la més alta categoria de bàsquet espanyol, la lliga ACB, ha comportat un augment, com no pot ser d'altra manera, dels requisits per poder seguir competint. Alguns d'aquests requisits són econòmics del mateix club i altres, els que se n'ocupen avui, es refereixen al pavelló on el Bàsquet Club Andorra va disputar els partits de la lliga ACB. Adaptar el pavelló actual als requisits ACB comporta, entre altres coses, ampliar l'aforament del mateix, retirar els mòduls prefabricats situats darrera de les cistelles, -dit de passada els mòduls prefabricats que bona part d'ells es podran tornar a aprofitar-, així com també reforçar la il·luminació de la pista, dotar el pavelló de les instal·lacions electròniques requerides, com marcadors i megafonia, remodelar i ampliar els vestidors, construir una zona sanitària, una sala de control antidopatge, adequar els espais també per la premsa i ampliar també els serveis higiènics d'acord amb el nou aforament.

Tot plegat ha portat a fer una estimació orientativa de 975.000 euros, una xifra que haurà de ser ajustada més endavant quan es concretin els imports corresponents als concursos de les obres. Per aquesta raó, el Govern va aprovar en la seva sessió del dia 28 de maig, un avenç de fons per aquest import destinat a finançar les obres de reforma del mencionat pavelló. Un avenç de fons que com aquest suplement de crèdit es finança amb diners procedents d'una partida ja prevista i que per tant, i era molt important, no generarà nou endeutament.

D'altra banda, s'ha optat per ampliar i reformar el pavelló ja existent perquè cap de les altres instal·lacions d'aquestes característiques que hi ha Andorra no complien amb les condicions exigides per l'ACB per a fer possible que el Bàsquet Club Andorra pogués competir en aquesta lliga.

Per tot l'exposat, sense allargar-me més Sr. síndic, demano als membres d'aquesta Cambra el seu vot favorable a aquest Projecte de llei.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part dels grups parlamentaris...

Per part del Grup Mixt, no hi ha intervenció...

Pel Grup Socialdemòcrata, Sra. Rosa Gili, teniu la paraula.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

El nostre grup parlamentari donarà suport a aquest suplement de crèdit perquè respon a la necessitat d'adequar el Poliesportiu d'Andorra a les necessitats lligades a l'ascens del Bàsquet Club Andorra a una de les millors lligues d'Europa, la primera categoria de la lliga espanyola (ACB) després d'anys d'esforços del club.

Hem manifestat diverses vegades les nostres reticències a inversions de promoció turística milionàries destinades a finançar esdeveniments puntuals que un cop acabades, no deixen cap o ben pocs beneficis al país.

Donar suport a aquest ascens del Bàsquet Club Andorra, a més de contribuir a una forta cohesió social que aporta el món de l'esport, entenem que permetrà promocionar el nostre país de manera més duradora a través de l'aparició del nostre equip en televisions i altres mitjans de comunicació internacionals i fent pujar a Andorra jugadors i seguidors de fora en els dies de partits a casa.

Considerem que és una inversió a llarg termini, que servirà també a altres esports que no siguin només el bàsquet i per tant, avui hi votarem a favor.

Ara bé, lamentem que aquesta despesa important de 970.000 euros hauria pogut ser inferior si Toni Martí i el seu Govern, amb menys precipitació en accelerar l'afer del nou estadi nacional, s'hagués anticipat en preveure la necessitat de retirar els mòduls prefabricats abans de la construcció de la paret del nou estadi que ara obliga a la destrucció dels prefabricats. Recordem que aquests, en el seu dia, van costar 300.000 euros i que ara no es podran reutilitzar tots, i a més ara s'hi ha de sumar el conseqüent cost addicional per a destruir-los.

A més, el fet que aquest suplement de crèdit utilitzi la partida pressupostària destinada a consolidar i reformar l'edifici de Ràdio Andorra no ens acaba de convèncer ja que com ja hem manifestat en d'altres ocasions, lamentem la poca sensibilitat d'aquest Govern en aspectes culturals.

En conseqüència, estarem especialment atents a què el projecte de millora de l'edifici de Ràdio Andorra no es demori de manera excessiva.

Malgrat això i com ja he anunciat a l'inici de la intervenció, avui donarem suport a aquest suplement de crèdit.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula la Sra. Olga Gelabert.

La Sra. Olga Gelabert:

Gràcies, Sr. síndic.

Després de 20 anys, Andorra té l'oportunitat de tornar a competir en una de les lligues de bàsquet més importants del món. Amb l'ascens de l'Andorra a l'ACB, el pavelló poliesportiu necessita ampliar el seu aforament per adequar-se als requisits d'aquesta lliga. És per això que avui sotmetem a aprovació d'aquesta Cambra el Projecte de Llei de suplement de crèdit, per fer front al cost de la reforma.

Un ascens desitjat, però no previst, per la qual cosa els pressupostos de l'Estat no havien inclòs cap partida per adequar el pavelló als requisits de l'ACB.

El suport del nostre grup parlamentari a l'equip és total. Pensem que, més enllà del mèrit esportiu que ha demostrat les últimes temporades, el River Andorra, ara anomenat la pròxima temporada, MoraBanc Andorra-, s'ha convertit en un element de cohesió, capaç d'il·lusionar a tot un país.

La partida de la qual sortiran els 970.000 euros necessaris per a les obres del pavelló poliesportiu permeten concretar aquest suport sense recórrer al dèficit pressupostari.

Abans d'acabar la meva intervenció, permeteu-me que, en nom del Grup Parlamentari Demòcrata, felicití l'Andorra de Bàsquet. Des d'aquí, els desitgem moltes victòries.

És per tot l'exposat que el nostre grup votarà favorablement al Projecte de Llei de suplement de crèdit destinat a finançar les despeses de reforma del pavelló poliesportiu d'Andorra.

Gràcies, Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. cap de Govern teniu la paraula.

El Sr. cap de govern:

Gràcies Sr. síndic.

Sé, i tots els consellers saben que serà una sessió llarga, no faré una intervenció doncs llarga per allargar més.

Ara, Sra. Rosa Gili simplement per dir-li tres coses molt senzilles. No té res a veure aquesta partida que demanem al Consell General amb la política turística. Nosaltres continuarem defensant la política turística que porta, i penso que brillantment amb moltes crítiques però en tot cas penso jo amb molta autenticitat i molta honestedat, el Sr. Francesc Camp. Per tant, que quedi clar que la política del Govern d'Andorra i al pròxim pressupost hi haurà la partida necessària per continuar amb aquesta dinàmica en uns moments difícils d'esmerçar tots els diners possibles que tenim avui en dia possibilitat d'esmerçar per dedicar-los al turisme.

I, com que he promès que faria una intervenció curta, la faré curta i penso que simpàtica. Jo penso que alguns dels meus amics em diuen que tinc algun do, jo sé que vostès, me'n veuen ben pocs, però el quin no tinc és el d'endevinar si la pilota entra a la cistella o no. Per tant, vostè entendrà, fiquem-ho a la inversa, si haguéssim tret els mòduls i resulta que no haguessin pujat llavors vostè dirà: "com han gastat 300.000 euros". Per lo tant es van fer les coses quan es tenien de fer i es van fer, justament, quan vam saber que el Club, doncs, en el seu moment el River Bàsquet Club Andorra va pujar es va fer el necessari amb els mòduls.

I després també dir-li, em sembla que ho he dit en la meva intervenció, perquè ho veia venir, ja la conec molt i a demés ja tenim la costum de parlar de temes esportius que bona part dels mòduls, no tots ni els 300.000 que vostè menciona, bona part i una gran part es podran tornar a reubicar. I a demés, una pregunta que segur que em farà més endavant, perquè cada dia que hi ha sessió parlamentària, tindrem l'ocasió de dir-li on, no?

Ja simplement acabant també, dir-li una altra cosa que em sembla que a l'exposició de motius en tot cas quedava ben detallat. Nosaltres no renunciem al projecte museístic de Ràdio Andorra, a més em sembla que a vostè li vaig comentar, però a més he tingut ocasió de fer declaracions en aquest sentit, tenim la intenció, també ho anuncio avui, si el Govern compleix els seus compromisos, que en la majoria de casos és el que fa, d'aprovar el pressupost l'1 de gener del 2015. I vostè, li dic l'1 de gener del 2015 perquè la partida justament destinada al projecte museístic de Ràdio Andorra, en tot cas no s'hauria pogut utilitzar aquest any. I per què li dic això? Perquè avui en dia s'està fent el projecte i anant molt bé l'adjudicació, diguem-ho així, el concurs de les obres hauria començat al mes de desembre. Per tant de totes maneres no hauríem pogut adjudicar de cap de les maneres aquest any. Per tant penso que, en tot cas pel crèdit que ens ocupa, hi ha hagut una gran planificació i acabo,

com he dit a mitja intervenció, no tinc el do de saber si la pilota entrarà o no entrarà. Per tant, del que sí estic content és de què hagi entrat, és una promoció turística que vindrà a sumar-se a altres promocións turístiques molt ben liderades pel ministre en aquest cas de turisme.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Els grups desitgen intervenir...

Alguna intervenció...

Bé, si no hi ha intervencions, acabades les intervencions, doncs, i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació del Projecte de Llei per assentiment.

Declaro aprovat el Projecte de Llei.

Passem al cinquè punt de l'ordre del dia.

5. Examen i votació del Projecte de Llei de suplement de crèdit destinat a finançar l'avançament en la primera fase de la construcció de l'Estadi Nacional, de certes partides d'obra que inicialment havien estat previstes en una segona fase.

El Projecte de Llei fou publicat en el Butlletí número 44/2014, del 5 de juny, i no s'hi ha formulat cap esmena.

Alguna intervenció per part de Govern...

Sr. cap de Govern teniu la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sr. síndic.

El Projecte de Llei que se sotmet avui en aquesta Cambra, el Govern demana la reedificació de l'avenç de fons que vam adoptar per Decret de 2 d'abril passat per finançar els treballs de la primera fase de construcció de l'Estadi Nacional que inicialment estaven previstes per la segona fase.

Crec que seria convenient repassar ara alguns antecedents de la construcció d'aquesta obra.

Com els consellers i consellers recordaran, el 14 de desembre del 2012, el Govern i la Federació Andorrana de Futbol van signar un conveni molt important, un conveni de col·laboració per construir un estadi que complís els requisits corresponents a un estadi de categoria 3 de la Unió Europea de

Federacions de Futbol més coneguda per UEFA, de la qual la UEFA ens aporta 2 milions d'euros.

Això penso que és una negociació a agrair, i agrair a la federació de futbol però també amb la complicitat evidentment del Govern que encapçalo. Es tractava, d'aprofitar, doncs, l'oportunitat que es presentava per la predisposició de la UEFA, el que estava mencionant de 2 milions d'euros. I del que es tractava també era d'aprofitar una infraestructura pública existent com era el camp de rugbi del Consell per ubicar el futur Estadi Nacional. Un estadi que ha de permetre compatibilitzar la pràctica del rugbi amb la del futbol, fet pel qual s'ha buscat sempre complir amb els requisits fixats per totes dues federacions internacionals.

El 3 d'abril del 2013, després del corresponent concurs públic, el Govern va adjudicar a l'empresa LOCUBSA l'execució dels treballs de construcció de la primera fase de l'estadi. Es seguia així el plantejament d'execució d'obra en dues fases: la primera que fes l'estadi plenament operatiu per acollir partits oficials i una segona en la qual s'ampliaven alguns components de les instal·lacions i de les prestacions dels equipaments. L'import total previst era de 3.779.887 euros. Durant els primers mesos de l'execució dels treballs va aparèixer un imprevist que feia augmentar el cost dels mateixos: el fet d'haver trobat runa en lloc de terra en l'excavació per executar els fonaments de les grades i dels edificis. Aquest fet va obligar a una ampliació de contracte de 89.431 euros que el Govern va acordar en la sessió de l'11 de desembre del 2013. Així doncs, l'import adjudicat fins a data d'avui per construir l'obra és de 3.869.318 euros.

Ara bé, un cop ja adjudicades i en execució les obres de la primera fase, el Govern va constatar l'interès de la UEFA per poder retransmetre els partits internacionals de la selecció andorrana en alta definició ja durant la temporada present 2014-2015. Això implica i implicava un augment considerable de la potència de la il·luminació del terreny de joc passant de 500 luxs previstos a la primera fase a 1.400 luxs, que no són pocs luxs, previstos en la segona fase dels treballs. Per tant en la pràctica calia avançar una part dels treballs que el Govern havia decidit inicialment posposar perquè estava previst fer-ho, doncs, en una segona fase, però evidentment no hauríem tingut les exigències suficients que reclamava la UEFA i que en principi entenem que es podia fer en la segona fase.

És per tot plegat que el Consell de Ministres va aprovar, el 2 d'abril passat, un avenç de fons de 666.423 euros que permetin que l'estadi entri en funcionament la temporada vinent amb la capacitat necessària, a nivell de luxs, per retransmetre partits

d'alta definició. Per aquest mateix import el Govern va aprovar un Projecte de Llei de suplement de crèdit que es finança íntegrament mitjançant una altra partida ja prevista al pressupost i per tant no suposa, com el crèdit anterior, cap recurs a nou endeutament. Una partida inicialment destinada als treballs per oferir el projecte d'un heliport nacional, que anuncio des d'ara que hi tornarà a ser en el pròxim pressupost perquè continua sent molt imperiós que Andorra tingui un heliport nacional i aquest Govern no hi renuncia i l'interès públic d'Andorra, em fa pensar que tots compartirem, que no tenim de renunciar-hi. Amb l'ampliació acordada el desembre del 2013 i el suplement de crèdit que avui es debat en aquesta Cambra, l'import total de l'obra ascendirà a 4.553.000 euros. Una xifra que se situa dins de l'increment del 20% del cost previst a la Llei.

Per tot plegat, el Govern demana als Molt Il·lustres membres d'aquesta Cambra el seu vot afirmatiu per al Projecte de Llei.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Passem a les intervencions per part dels grups.

Per part del Grup Mixt...

No hi ha intervenció...

Per part del Grup Socialdemòcrata, Sra. Rosa Gili, teniu la paraula.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

El nostre grup parlamentari podria arribar a entendre els arguments donats per Govern en relació a aquest suplement de crèdit.

Ara bé, ens sobta una mica la improvisació per part del Govern o de la UEFA en aquest afer no havent previst abans el nivell necessari d'il·luminació del terreny de joc.

Aquesta acceleració d'exigències implica ara, segons els arguments de Govern, haver d'adjudicar de manera directa els treballs a l'empresa que està treballant en la primera fase de l'obra.

Ens diu Govern, que no és possible adjudicar a una altra empresa aquests treballs complementaris que estaven previstos en una segona fase atès que l'obra està en curs d'execució i, per tant, una altra empresa no podria entrar ara a treballar en l'obra.

Considerant que no tenim cap informe de la UEFA que acompanyi la justificació de la necessitat d'aquest suplement de crèdit urgent; considerant

també que tot i que la quantitat demanada de 660.000 euros, i una mica més, i que és una quantitat molt important, Govern no ens ha facilitat tampoc cap còpia del pressupost facilitat per l'empresa amb les necessitats desglossades i detallades; i considerant també, que marxant del principi de què no considerem adequades les adjudicacions directes en parlar d'unes obres d'un cost tan important, i que a més a més no són els primers imprevistos apareguts en aquesta obra, el nostre grup parlamentari votarà avui en contra d'aquest suplement de crèdit argumentant la manca d'informació necessària per avaluar-ne la pertinència.

I ja els anuncio avui, -i ja sé que no sorprendrà al Sr. cap de Govern que potser no té el do d'encertar les cistelles de bàsquet però pel que es veu sí encertar les nostres demandes-, que demanarem informació suplementària sobre les obres del nou Estadi Nacional.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Grup Parlamentari Demòcrata té la paraula el Sr. Martí Salvans.

El Sr. Martí Salvans:

Gràcies Sr. síndic.

El Conveni de col·laboració per construir un Estadi Nacional que compleixi amb els requisits de la UEFA es va signar el 14 de desembre del 2012 tal com ens ha recordat el cap de Govern. En aquell moment, la necessitat i l'oportunitat s'ajuntaven. Es podia aprofitar la voluntat de la UEFA d'aportar 2 milions d'euros per finançar part del cost de les obres i, alhora, es renovava una estructura ja existent. Així el camp de Rugbi del Consell General s'ha anat reformant amb un projecte que ha de permetre fer compatible la pràctica del rugbi i la del futbol. És amb aquesta visió que s'ha treballat.

Tal com ja s'ha exposat, els treballs es van dividir en dos fases. La primera havia de permetre fer la infraestructura plenament operativa per acollir partits oficials. En la segona fase es preveia l'ampliació d'alguns dels components de les instal·lacions i de les prestacions de l'equipament.

Després de l'adjudicació pública de la primera fase de treball, es va constatar la voluntat de la UEFA per retransmetre, ja d'entrada en alta definició, els partits internacionals de la selecció andorrana. Aquesta notorietat per Andorra arribaria a la

pròxima temporada 2014-2015. Aquest fet implica unes necessitats d'il·luminació del terreny de joc i adequar les instal·lacions per a tal efecte, i com ha recordat el cap de Govern es tracta de molts luxs.

Des del Grup Parlamentari Demòcrata entenem la necessitat d'aprofitar aquesta oportunitat per a la visibilitat del país que oferiran aquestes retransmissions. Entenem també la urgència del suplement de crèdit.

Més enllà d'aquest fet, i sentint les intervencions realitzades pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, també volem manifestar que creiem en la bona gestió realitzada pel Govern en l'impuls d'aquesta obra i estem convençuts que l'Executiu realitza i realitzarà un seguiment acurat per tal de garantir la màxima transparència tal com ho ha fet en l'adjudicació, en el desenvolupament i en la revisió de la construcció així com els eventuais imprevistos que puguin sorgir.

A més, des del Grup Parlamentari Demòcrata, procurarem seguir donant resposta als compromisos adquirits amb les entitats i organismes internacionals per tal que no es posi en entredit la serietat d'Andorra. Entenem que si ens comprometem a construir l'Estadi Nacional amb l'aportació de 2 milions d'euros d'un organisme com la UEFA, ofereix serietat poder donar resposta a les seves recomanacions.

Per tot l'exposat, donarem suport al suplement de crèdit d'aproximadament 670.000 euros per tal que es faci front a la despesa necessària per avançar les intervencions previstes a la fase dos i així, una vegada més unir, tal com he dit al principi, necessitat i oportunitat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

El Govern desitja intervenir...

Sr. cap de Govern teniu la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sr. síndic.

Una intervenció també molt breu.

Simplement de la UEFA, la Sra. Rosa Gili no està gaire contenta que aquí en una seu parlamentària digui que improvisa... Bé, però això són les seves paraules i vostè ja sabrà el que diu.

Una altra cosa és que vostè el que no pot dir és fer el símil a la inversa. Deixem els dons! Si algú té el do d'encistellar-lo o no d'encistellar-lo. El que un ha de

tenir és la virtut i la voluntat de llegir-se les lleis, i quan vostè diu així de forma molt alegre que s'ha donat a dit, vertaderament no tenia el do ni l'he tingut, perdoni i ho dic amb tot el respecte. Les ganes de llegir-se la Llei de contractació pública perquè justament la Llei de contractació pública permet que el 20% del cost, si no supera el 20% del cost, es pugui donar a la mateixa empresa constructora. I, fixi's bé si és important això perquè és aquest marge que en algun moment que ara no figura en els pressupostos, a l'hora de comptar les empreses, abans hi havia imprevistos i això més o menys ve a substituir el que abans era un 15% d'imprevistos. I dic això perquè justament si no haguéssim tingut aquesta fórmula, que ja ho ha dit el Sr. Martí Salvans, perquè hem tingut de dedicar més diners en coses que estaven pensades per una segona fase, segurament hauria costat molt més car perquè fer una altra empresa, fer un altre concurs, i una altra empresa que tingués d'adjudicar que no estigués in situ, hauria costat molt més car.

I tota la informació agafi-s'ho bé i ho aprofitaré, segurament estic fent política però aprofitaré. El Govern d'Andorra sempre donarà tota la informació. En tot cas ja la invito des d'ara a tenir tot el complement d'informació, ja sigui mitjançant la demanda, mitjançant el síndic per una informació escaient, o com vostè vulgui. Però siguem una mica més diligents en tot cas perquè vostè aquesta informació la tindrà. La vegada que van demanar dos emparets del síndic pel sou dels assessors en la qual va haver-hi una pregunta parlamentària aquí en aquesta seu, amb la qual vam quedar ben clars que els esperàvem per donar-los-hi aquesta informació i encara els estem esperant.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

A veure, jo quan dic que podem tenir dubtes de saber a veure qui improvisa... Vostès van firmar, -tal i com fica aquí a tota la documentació que acompanya aquest Projecte de Llei-, un conveni amb la UEFA, un conveni el qual es va fer el 14 de desembre del 2012 i entenem que en aquell moment la UEFA posa tots els criteris necessaris en aquesta primera fase.

Per tant, el que s'està demanant ara... Miri, jo no ho sé. Jo el que li he dit és que el que hem de fer avui aquí és dir si tots els grups parlamentaris ens pronunciem a favor, o no. Nosaltres ja ho haguéssim volgut fer però entenem que estem parlant d'una quantitat que és molt, molt important. Jo no hi entenc de costos d'il·luminació d'estadis però a mi aquesta quantitat em sembla enorme! I, per tant, a mi em sembla que hauria sigut seriós si el que vostè volia era un suport unànime amb aquest suplement de crèdit aportar-nos la informació.

Sobre la UEFA, tal i com diu la seva documentació, pel que es veu en aquell moment no hi havia el tema de la il·luminació, per tant... No ho sé, a veure, jo ja li dic, tant de bo ho hagués pogut llegir en un informe i a partir d'aquí, ja me'ls hagués cregut. L'única cosa és que, és clar, jo m'he de creure de vostè la seva paraula i és aquí on ja voldria però bé, a mi m'agrada creure amb el que veig.

Segon, vostè m'està dient que continua estant amb els límits de la contractació pública, bé jo ho he de mirar de manera més atenta però em sembla que està en uns 100 euros per sota dels límits de la contractació, del que diu la Llei de la contractació pública. Ho verificaré, ho miraré vist la seva cara sembla que no ho comparteix... No ho sé, ho miraré més atentament quan ens faci arribar la informació però bé, l'única cosa era això, aport'ns una documentació ben feta i complerta i a partir d'aquí doncs li podem donar suport, si la documentació la considerem adequada.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé si no hi ha més intervencions i vist el manifestat, obrim un breu termini de temps per votar.

(votacions)

Sr. secretari, si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

24 vots a favor, 2 en contra.

El Sr. síndic general:

Bé, a la vista del resultat, declaro aprovat el Projecte de llei.

Passem al sisè punt de l'ordre del dia.

(El M. I. Sr. Xavier Montané Atero deixa la sala)

6- Examen i votació de la Proposició de llei de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura i Esports ha estat publicat en el Butlletí núm. 53/2014 del 3 de juliol. Intervé per exposar l'informe de la comissió, el Sr. Gerard Barcia Duedra nomenat ponent per part de la comissió. Teniu la paraula.

El Sr. Gerard Barcia:

Gràcies Sr. síndic.

El passat dia 12 de juny, la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura i Esports, em va nomenar ponent de la Proposició de llei de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra i, com a tal, exposo avui davant del Consell General l'informe de la Comissió.

La Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura i Esports va examinar, en les reunions mantingudes els dies 12, 18 i 30 de juny la Proposició de llei de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra i les 37 esmenes que s'hi havien presentat: 11 per part del Grup Parlamentari Demòcrata, 11 per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i 15 per part del Grup Parlamentari Mixt.

Del total d'esmenes presentades, 1 va ser aprovada per unanimitat; 10 van ser aprovades per majoria, 22 no van ser aprovades; 2 van ser retirades per ser transaccionades i aprovades per majoria, i finalment, 2 foren retirades.

La Comissió va acordar també adequar el text a l'Acord del Consell General sobre l'estructura, el contingut i la forma de les lleis, del 18 d'abril del 2002.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Passem a les intervencions per part dels grups. Pel Grup Parlamentari Mixt, té la paraula la Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

La protecció del patrimoni cultural, històric i arquitectònic d'Andorra és la conseqüència de l'acció dels Estats en establir les polítiques necessàries per protegir i garantir la conservació, la promoció i la difusió dels béns i dels seus entorns que vetllaran pels trets d'identitat del nostre país.

A una xarxa social, algú comentava: "El nostre patrimoni cultural i natural és també una font de desenvolupament econòmic i un atractiu turístic que cal saber gestionar adequadament".

Ja ho va dir el Sr. Jaume Bartumeu a la presa en consideració de la Proposició de Llei de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra que avui ens ocupa.

Hi havia una evidència sobre el retard en el desplegament dels entorns, generant un deteriorament de diverses construccions properes a bens immobles a les quals calia actuar.

Retard que dia d'avui encara és manifest amb 20 entorns aturats en la seva resolució i que durant la present legislatura no s'han assolit, resultant d'uns procediments lents i que ens molts casos perjudiquen als propietaris afectats, sense donar-los cap tipus de solució.

El desequilibri ocasionat entre la protecció del bé d'interès cultural i l'ordenació del territori i urbanisme han provocat aquesta iniciativa legislativa per part dels comuns.

En aquell moment de la pressa en consideració ja vàrem expressar la nostra opinió positiva en l'ampliació de les actuacions i facultats dels comuns en el procés d'elaboració dels expedients, com també veiem de forma favorable que els Comuns poguessin emetre informes preceptius no vinculats, de la mateixa manera que incorporar el silenci administratiu positiu en la resolució dels expedients.

Els comuns passen d'una cooperació a una participació més activa. Fins aquí podíem estar d'acord.

També vam expressar els nostres dubtes raonables sobre la zonificació plantejada, i la legislació comparada dels països de l'entorn ens decantava a que caldria incorporar una delimitació més "ad hoc", motivada, justificada i més adequada a les necessitats de preservació dels elements històrics, tenint en compte la distribució en el nostre territori dels bens d'interès culturals.

Tampoc ens agradava en aquesta reforma proposada pels comuns, que s'eliminés la previsió de que els criteris que han de regir les intervencions sobre el bé

declarat i el seu entorn siguin íntegrament executius des de la seva publicació al BOPA, la qual s'allunya de forma important del règim vigent, fet que provoca una pèrdua en la política bàsica unificada de protecció del patrimoni cultural, històric i arquitectònic d'Andorra.

Com acabo de dir, Andorra és un país turístic i no es pot permetre el luxe de perdre el criteri unificat en la declaració de béns d'interès cultural.

El nostre grup parlamentari, amb la seva voluntat de millora i de diàleg, va presentar diverses esmenes per solucionar els temes que ens preocupaven sense perdre de vista la filosofia que hi havia a la llei del 2003.

Esmenes que cal dir que no han estat acceptades, i es pot dir que quasi ni discutides.

Entre les esmenes proposades, hi havia la d'establir una regulació més flexible i més adaptada a les diferents situacions que es donen al nostre país, es proposava que en la zona d'acompanyament els límits d'aquesta zona fossin de 20 metres per a sol urbà, consolidat o no consolidat, i de 100 metres per a sol urbanitzable comptats des del bé d'interès cultural, actualment eren de 100 metres establerts de forma cautelar fins a la determinació definitiva de l'entorn.

Amb aquesta esmena es podia assegurar la protecció dels paisatges urbans i rurals més o menys amplis en funció de les seves singularitats.

Mantenint la mateixa línia de donar més competències als comuns, i amb un altra esmena, establíem l'informe preceptiu, però no podíem acceptar que aquest fos vinculant a partir dels 20 metres tal i com es va proposar en comissió, fet que anava en contra de l'esperit de les nostres esmenes, i de l'esperit del que tots entenem del procediment de protecció d'un bé d'interès cultural.

Que l'Estat només garanteixi els 20 metres cautelars en tots els casos provoca una indefensió del patrimoni greu, el qual no disposa de ningú que el pugui protegir, i l'Estat deixa de ser el protector universal amb l'obligació de transmetre aquest patrimoni a les generacions futures.

Amb el redactat final, els comuns són decisius, inclús poden anar en contra de l'establert pel ministeri en quan a la protecció, i tindran la potestat d'acceptar, o no, els criteris que s'hagin de regir en les intervencions proposades en l'expedient de protecció, fent prevaldre els criteris que estiguin establerts en el pla d'ordenament i urbanisme parroquial, o fent prevaldre la sensibilitat del comú de torn en la protecció del bé d'interès cultural.

Per acabar, mostrar la nostra disconformitat al resultat final del treball en comissió, el resultat no ha estat una llei que sumi esforços entre l'Estat i els comuns, perjudicant de forma important l'anàlisi de l'entorn pròpiament dit, és a dir del seu context i del propi be d'interès cultural, per la qual cosa no donarem suport a aquesta proposició de llei.

Gràcies Sr síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, té la paraula la Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

El passat 3 d'abril d'aquest any, amb els vots positius de tots els grups parlamentaris menys del nostre, del socialdemòcrata, aquesta Cambra va acceptar la presa en consideració de la modificació de la Llei del patrimoni del 2003 presentada pels comuns.

Es va acceptar a tràmit parlamentari una llei que venia justificada pel suposat objectiu de desbloquejar els projectes d'entorns de protecció que durant molts anys han quedat enquistats en els calaixos dels governs o bé dels comuns.

La Llei del 2003 donava resposta a un dels articles de la nostra Constitució, anava també en concordança amb els compromisos contrets per Andorra amb les firmes i ratificacions del Conveni per a la salvaguarda del Patrimoni arquitectònic d'Europa el 1999 i del Conveni per a la protecció del patrimoni mundial, cultural i natural, al 1997.

Per conseqüència d'un mal, lent o embolicat funcionament de l'Administració per manca de recursos o bloquejos més o menys poderosos, onze anys després de l'entrada en aplicació de la Llei del patrimoni del 2003, els comuns han considerat necessari entrar una modificació de la Llei del patrimoni.

Tal i com ja vam expressar en el debat de la presa en consideració, estem molt preocupats en veure que el Govern i el Grup Parlamentari de DA els hi ha donat suport.

Malgrat les declaracions públiques clarament contràries del ministre de Cultura en diverses ocasions, el Govern i DA, per raons clarament electorals i electoralistes ha acabat claudicant en aquest afer.

El patrimoni cultural és un llegat heretat dels nostres avantpassats que tenim l'obligació de conservar perquè arribi a les properes generacions. És una

riquesa per al país turístic que som i a més de protegir-lo i conservar-lo, l'hem de poder lluir al màxim pels nostres ciutadans i també perquè pugui ser un reclam pels nostres visitants.

Ens hem manifestat ja diverses vegades en aquesta Sala sobre temes lligats a la Vall del Madriu lamentant el poc interès de Govern en aspectes relacionats amb el nostre patrimoni cultural. No hem sabut tampoc o no hem volgut donar-li la rellevància que es mereix per no afrontar-nos a interessos particulars. I així ho tenim tot, un reconeixement mundialment famós del qual ben poc profit en treu el país i un descontentament general per una inacció característica ja de les polítiques del Sr. Martí.

A principis de setmana vam rebre la visita de la Sra. Irina Bokova, directora general de la Unesco a qui pel que hem pogut llegir a la premsa, Govern i comuns han sabut convèncer de què hi ha mil raons perquè la gestió de la Vall del Madriu avanci a pas de tortuga, segurament no desvelant el poc interès i la misèria de recursos que dedica el Govern de Toni Martí a qualsevol tema relacionat amb el patrimoni cultural des de l'inici del seu mandat.

Tot i buscar-ho, no he sabut veure a la premsa cap referència en les converses amb la Sra. Bokova sobre la modificació de la Llei del patrimoni que votem avui. Suposo que aquest tema, es va senzillament obviar en les diferents trobades considerant-ho segurament irrellevant.

Malauradament, nosaltres no pensem igual ni tampoc ho fan des d'Icomos, el comitè andorrà del Consell Internacional per a la Protecció del Patrimoni Cultural, organisme adscrit a la Unesco, ja que aquesta mateixa setmana ha llençat una campanya molt gràfica per conscienciar sobre les nefastes conseqüències que pot tenir l'aplicació d'aquesta nova llei en el nostre patrimoni cultural.

Les conseqüències del que pot passar quan anteposem els interessos particulars davant dels generals són dramàtiques pel futur cultural del nostre país.

Cal tenir clar d'una vegada per totes quin país volem ara, i en el futur, pels nostres fills.

Si el que volen des de la majoria de DA és el país del curt termini, de l'interès personal i immediat, deixem-nos estar ja d'hipocresies, diguem-ho clar.

M'hauria agradat, de veritat, sentir l'opinió de la Directora General de la Unesco sobre aquest tema, hauria sigut edificant veure amb quins arguments, el cap de Govern, el ministre de Cultura o els mateixos cònsols s'haurien esmerçat en convèncer la Sra. Bokova de la idoneïtat d'aprovar una llei que desprotegeix clarament el nostre patrimoni.

En lloc de treballar per avançar en les eines útils i necessàries pels nostres béns culturals com podia ser acabar els entorns de protecció, els comuns, el Govern i el Grup Parlamentari Demòcrata han preferit fer un canvi a la Llei que afliuixarà criteris de protecció i que permetrà interpretacions i orientacions diferents segons les parròquies.

El mateix ministre lamentava l'altre dia en un mitjà de comunicació que molta feina que ha fet no haurà servit per res, recursos econòmics i personals malbaratats. I ara caldrà tornar-ho a començar tot. Sort que la dita modificació havia d'accelerar els processos...

El canvi en la Llei, està clar que no agrada al Departament del Patrimoni, a Cultura; el propi ministre de Cultura ha demostrat el seu desacord en diverses ocasions, però els motius electorals i electoralistes, sí, un altre cop, que només coneix el Sr. cap de Govern i del quals és el gran mestre, han aconseguit callar qualsevol veu discordant en el camp de la majoria.

Miri, Sr. ministre, em sap greu però crec que és de domini públic el menyspreu dels seus cap a la seva feina i opinió.

De fet, aquestes maneres de fer ja van començar d'aquesta manera, només calen recordar les actuacions del cap de Govern a l'inici del seu mandat ministerial, Sr. ministre de Cultura, tancant el tema del pla de gestió de la Vall del Madriu-Perafita-Claror de manera precipitada just al moment de la seva incorporació.

De cara enfora, queda bé tenir un ministre de cultura però encara queda millor si la seva feina serveix i si algú se l'escolta i considera. Ja ho deia abans, molta hipocresia generalitzada!

He començat explicant el per què no ens agrada aquest Projecte de Llei que vostès, consellers i conselleres de DA votaran avui.

Però hi ha més raons per les quals, com ja s'imaginen, nosaltres no hi donarem suport avui.

Continuem convençuts avui, malgrat els petits canvis aportats en comissió, que aquesta Llei contempla repetits indicis d'inconstitucionalitat.

Considerem inconstitucionals l'article 3 (que modifica l'art. 4.1 de la Llei del patrimoni), el 4 (que modifica l'article 12, d'aquesta mateixa Llei, expressament en el seu apartat 5), l'article 5 (que modifica l'article 13.2 de la Llei del patrimoni) ja que acorden les atribucions que tenia Govern als comuns.

Efectivament, l'Estat té competència exclusiva en matèria de patrimoni cultural, la qual cosa significa que si es volen ampliar les atribucions competencials

en matèria de patrimoni cultural als comuns s'hauria pogut fer, però llavors hauria calgut modificar la Llei qualificada de competències dels comuns, amb la tramitació parlamentària corresponent.

I així ens ho avala la sentència del Tribunal Constitucional, de 22 de juny del 2001, i cito: "*La Llei no pot entrar a modificar explícitament la delimitació constitucional de competències entre els òrgans generals de l'Estat i els comuns, i no pot modificar les competències comunals avui vigents en la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, cosa que hauria de fer-se, si és el cas, per Llei qualificada*", -i acabo la citació.

Però modificar la Llei qualificada de competències comunals no ho han fet! I per què no? Potser perquè algú hauria demanat més canvis en aquesta Llei qualificada, tal i com havia promès el Sr. cap de Govern i no fa tant temps volia tirar endavant el seu ministre de Presidència, el Sr. Toni Riberaigua.

Malauradament, aquesta bona intenció que entre altres coses hauria permès d'optimitzar recursos públics va quedar en orris, sens dubte a l'anticipar el Govern algunes repercussions electoralistes... Sí, un cop més... Em sap greu. En cas d'haver-ho fet prosperar anteposant així els interessos partidistes als interessos generals.

Per continuar amb l'exposat, considerem també que podrien ser inconstitucionals, per buidar l'àmbit competencial del Govern, en una competència que té atribuïda com exclusiva, els articles: 6 (que modifica l'article 14, apartat 2 de la Llei del patrimoni), i el 9 (que modifica l'art. 16 de la Llei vigent).

Els canvis efectuats afecten al repartiment constitucional de competències, que són una atribució exclusiva de l'Estat, tal i com especifica l'article 34 de la nostra Constitució quan es preveu que l'Estat garantirà la conservació, promoció i difusió del patrimoni històric, cultural i artístic d'Andorra. El Tribunal Constitucional també es va pronunciar en aquesta qüestió dictaminant que ens trobem davant d'una competència exclusiva de l'Estat i em remeto a la sentència del 13 de març del 98.

La inconstitucionalitat com s'ha argumentat es motiva essencialment en què es fa referència a una limitació de la competència del Govern i una atribució de la competència als comuns, en relació als entorns de protecció dels béns d'interès culturals i immobles, en la zona 2, anomenada preventiva. Afectaria a l'atribució de les facultats de proposta del Govern i decisòria al comú en aquesta zona 2.

Finalment, es considera que podria ser inconstitucional el redactat final del Projecte de Llei,

en el seu article 7 (que modifica l'article 14, afegint un nou apartat, el 5, en la Llei del patrimoni), per regular-ne una excepcionalitat contrària a la normativa urbanística d'atorgament de llicències, contemplada com excepcional en el marc de la normativa procedimental continguda en el Codi d'Administració, i contrària a l'obligació constitucional de l'Estat preceptuada en l'article 34 de la Constitució, i al principi interpretatiu de la Llei preceptuat en l'article 4.6, de menor perjudici per al patrimoni cultural d'Andorra.

Previsiblement, avui, aquesta Llei s'aprovarà encara que desagradi a molts ciutadans d'Andorra. El nostre grup parlamentari haurà fet tot el possible per frenar els efectes d'aquesta Proposició de llei.

Ara només ens queden dues possibilitats per aturar el que podria ser un procés irreversible: l'esperança que els serveis dels coprínceps utilitzant el procediment de dictamen previ sobre l'adequació a la Constitució d'un projecte de llei (regulat en l'article 45 de la Constitució) puguin evitar que aquest Projecte de llei faci part del nostre ordenament jurídic o bé, que una cinquena part dels consellers generals interposin recurs d'inconstitucionalitat tal com permet l'article 99 de la Constitució.

I aquí manifestem la nostra bona disposició a tirar endavant aquest recurs directe amb la col·laboració de tres consellers generals més. Apel·lem a la sensibilitat envers la conservació del nostre patrimoni cultural perquè en puguin gaudir les futures generacions.

Per tot l'exposat i com suposo ja haurà quedat clar en la meua intervenció, el Grup Parlamentari Socialdemòcrata votarà en contra d'aquesta Proposició de llei.

Gràcies Sr. síndic

El Sr. síndic general:

Gràcies.

És ara el torn del Grup Parlamentari Demòcrata. Té la paraula la consellera Meritxell Mateu.

La Sra. Meritxell Mateu:

Moltes gràcies Sr. síndic.

Avui, tal com s'ha apuntat en les intervencions anteriors, se sotmet davant d'aquesta Cambra, l'aprovació de la Proposició de llei de modificació de la Llei de patrimoni cultural.

Recordem, i ja ho han dit d'altres persones i d'altres conselleres, que es tracta d'una iniciativa legislativa, presentada el darrer mes de desembre del 2013 conjuntament pels 7 comuns del Principat, a

resultes, pensem, dels entrebancs o subjectivitats d'aplicació de la Llei per part de les administracions públiques, Govern i comuns i els particulars.

Des del nostre grup parlamentari, reiterem que la Llei del 2003 és una bona llei, equilibrada i realista, però que malauradament s'ha vist adulterada per unes praxis i uns criteris interpretatius massa diferenciats que han provocat, al llarg d'aquests 11 anys desconcert i descontent entre els administrats i els poders públics.

No oblidem que la Llei del 2003 donava 2 anys per establir els entorns dels 68 BICs (Béns d'interès cultural) publicats a l'Annex, i en 11 anys, -com ja ha comentat la Sra. Gili,- en portem 10.

Així doncs, encara hi ha una cinquantena llarga dels BICs publicats a l'Annex que mantenen els 100 metres cautelars ja que no se'ls ha fet l'entorn definitiu, situació que genera, en alguns casos crispació entre administrats i Administracions.

I així ho va expressar el conseller Josep Anton Bardina en nom del Grup Demòcrata, el darrer mes d'abril, en el decurs de la presa en consideració d'aquesta Proposició de llei. Anàlisi, que per cert, vam compartir amb el president del Grup Mixt.

Aquest ha estat un dels motius del nostre grup per treballar de manera constructiva i modificar una Llei que consideràvem equilibrada i necessària per la pervivència de nostre llegat històric i cultural. Ho hem fet, a fi de fer-la aplicable i entenedora. L'esperit de treball que ens ha mogut a l'hora de presentar i defensar les esmenes al text no pot haver estat més clar, i manté tot allò que plasma, Sra. Gili, l'article 34 de la Constitució. Que diu que "l'Estat ha de garantir la conservació, la promoció i la difusió del patrimoni històric, cultural i artístic."

Permetin-me abans de prosseguir en l'explicació de la nostra intenció de vot, fer un encís sobre l'ambient cordial que hi ha hagut en comissió entre els 3 grups malgrat tenir visions diferents sobre el tema, ja que l'objectiu de tots els presents, incloent els consellers del Grup Demòcrata, ha estat i és el mateix: obrar per a mantenir la primàcia protectora del patrimoni cultural del nostre país.

Senyores i senyors consellers, el gran canvi d'aquesta Proposició de llei presentada pels 7 comuns, insisteixo, rau amb la introducció de la coresponsabilitat i la cooperació entre administracions, i en particular entre el Govern i els comuns. No entrarem en debats jurídics constitucionalistes, Sra. Bonet, per saber si l'Estat és el Govern i el Consell o si integra també els comuns, ja que entenem que l'Estat, som tots. Tots els òrgans institucionals que l'estructuren i el vertebren.

Amb aquesta Llei que avui debatem, els comuns han de cooperar i assumir una part de la responsabilitat en matèria de protecció d'un paisatge cultural o d'una zona arqueològica i paleontològica.

Aquesta és la realitat i tot el que s'ha escrit o dit sobre els 20 metres, els 50 metres o els 100 metres és fruit del desconeixement. O bé, del fet que no s'ha entès la diferenciació essencial que hi ha entre els límits de protecció cautelars abans de decretar un entorn, dels límits de protecció definitius un cop aquest elaborat, decretat i publicat.

La Llei del 2003, parla de 100 metres cautelars fins que no es faci l'entorn de protecció. Dic bé, 100 metres cautelars fins que no es determini l'entorn a protegir. De fet, a la pràctica no hi ha quasi cap de la desena d'entorns ja assolits que tingui una protecció definitiva total de 100 metres! A tall d'exemple, esmentarem l'entorn de l'església de la Santa Creu a Canillo o el del Pont de la Margineda a Andorra la Vella.

Val a dir que, aquesta desena d'entorns ja aprovats contemplen diferents zones de protecció, on es diferencia la zona on hi ha el monument dita zona vermella i on no s'hi pot construir res, la zona d'acompanyament o la zona sensible, i en alguns casos, hi ha a més una zona d'influència, seguint la "Guia metodològica per a la delimitació dels entorns de protecció dels béns immobles d'interès cultural" del Govern que es va fer pública el maig del 2009.

Ara bé, en tots ells, els entorns i les zones es defineixen, com ja hem esmentat, en funció de paràmetres i dels planejaments guiats pel Govern i en alguns casos, a la zona 1 de la Llei actual, la del 2003, no superen els 10 metres.

Amb la Proposició de llei que avui tenim en aquesta Cambra, s'estableix que els 20 metres de protecció de l'entorn, de la zona 1, que s'anomenarà zona d'acompanyament, a partir del monument i que inclou el monument, -no podia ser d'una altra manera-, corresponen a la responsabilitat exclusiva del Govern, i són intocables, de cap de les maneres, són cautelars. Alhora a la zona 2, que s'anomenarà zona preventiva no té límits, i comença quan s'acaba el límit de la zona 1 que és responsabilitat dels comuns. En aquest sentit, remarcarem que el nostre grup via esmena, va agrupar les dues zones pels comuns previstes a la Proposició de llei en una de sola; la zona 2, zona preventiva, ja que ens va semblar molt més entenedor i objectiu tenint en compte que en la Proposició de llei, les zones 2 i 3 no tenien paràmetres prou clars de delimitació.

Dit això, l'exercici de responsabilitat per part de les administracions comunals queda molt definida i acotada, en el marc de la protecció de l'entorn i del

paisatge cultural d'aquest, gràcies a una esmena del nostre grup. En aquest sentit, a la zona 2, els comuns hauran de cenyir-se a tot el que disposa l'article de la Llei que detalla "els criteris generals sobre les intervencions", seguint fil per randa el que dicta el Conveni per a la salvaguarda del patrimoni arquitectònic d'Europa, anomenat Conveni de Granada, sense marge d'interpretació.

D'aquesta manera, al voltant dels monuments o en els conjunts arquitectònics caldrà mantenir l'estructura urbana i arquitectònica i les característiques generals del seu ambient a més de la silueta paisatgística. El que significa, que a la zona 2 dels entorns, a partir dels 20 metres de la zona 1 que són responsabilitat exclusiva del Govern, com ja he esmentat, no es podran fer construccions agressives, desproporcionades, singulars o que desentonin. Va una mica en contra del vídeo que ens ha anat difonent ICOMOS.

Els comuns tindran, doncs, la responsabilitat de la zona 2, d'acord amb la competència urbanística que els marca la Constitució, perquè això els hi marca també la Constitució, però coneixent les remarques de Patrimoni i ajustant-se a les directrius que els marcarà la Llei. Per això pensem que la Proposició de llei que avui aprovarem esdevindrà l'eina adequada i eficient perquè el nostre país pugui conservar, preservar, protegir, gaudir i lluir el nostre llegat patrimonial tant a nivell dels monuments com dels entorns paisatgístics culturals.

Perquè el nostre grup parlamentari està convençut que el llegat és patrimoni de tots i no d'uns quants.

I perquè entenem, com ho hem assenyalat en una altra de les nostres esmenes, que la protecció i la promoció del nostre patrimoni i dels entorns que s'hi aniran bastint, ens concerneix a tots i en particular a les institucions que hi tenen de prop o de lluny competències; com és el Govern que fixa la política en matèria de protecció del patrimoni cultural o els comuns que l'executen a través de llurs competències urbanístiques.

D'altra banda i a nivell més general, s'han introduït d'altres esmenes més tècniques a fi d'adequar aquest text legislatiu a la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme i a la normativa vigent concernida.

A més, hem introduït unes disposicions addicionals per tal d'oferir més seguretat jurídica a les parts implicades un cop aprovada aquesta Llei. Una de les disposicions permet als expedients de declaració de béns immobles d'interès cultural que encara es trobin en període de tramitació quan aquesta Proposició de llei entri en vigor, que durant un any puguin decidir, cas per cas i sempre i quan hi hagi acord entre

administracions (Comú i Govern), si s'acullen a la nova llei o si romanen a la legislació anterior. Sr. ministre, ja veu que hem pensat en coordinar les dues situacions jurídiques generades per l'adopció d'aquesta Proposició de llei, que al nostre entendre, no "invalida els treballs de la vintena d'entorns en marxa"... pel que potser no era necessari, com vostè ho va expressar la setmana passada en un mitjà de comunicació, aturar els entorns que es troben en procés de redacció. Alhora, una altra de les disposicions estipula que els entorns ja declarats quan entri en vigor aquesta llei, quedaran regulats com fins ara, i es seguiran regint per la legislació anterior (és a dir la llei del 2003), llevat que s'hi hagin de fer obres de conservació per a la salubritat, la seguretat o per l'accessibilitat sempre que aquestes no alterin els valors estètics, històrics i culturals del bé protegit.

Acabaré aquesta intervenció indicant el suport del nostre grup parlamentari a aquesta Proposició de llei, amb una citació d'André Malraux, escriptor i antic ministre francès de la Cultura que diu: "la culture ne s'hérite pas, elle se conquiert."

I precisament és això, senyores i senyors consellers el que des de demòcrates pensem. Si la llei del 2003 ha provocat tantes incomprendions entre la majoria dels nostres ciutadans, és que alguna cosa hem fet malament. I el que cal ara, és tornar-nos-la a apropiari amb aquesta modificació i a fer-la nostra; que tots, tornem a conquerir i a lluir amb orgull el nostre llegat, el nostre patrimoni, sense que sigui la batllia la que ho hagi de determinar, com en molts casos, fins ara.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna intervenció per part del Govern...

Sr. ministre Albert Esteve teniu la paraula.

El Sr. Albert Esteve:

Gràcies Sr. síndic.

Abans de la meua intervenció i potser ja que ha sigut... ho han dit tots els grups parlamentaris, només tranquil·litzar-vos, no hi ha cap entorn aturat. No hi ha hagut mai tants entorns preparats com els que tenim actualment. El que s'ha aturat és la tramitació vist que hi havia una llei discutida en aquest Parlament.

Avui, i segons les manifestacions dels grups parlamentaris que m'han precedit, aquesta Cambra aprovarà la Proposició de llei dels comuns de

modificació de la llei 9/2003, del patrimoni cultural d'Andorra. Com s'ha dit anteriorment la llei del 2003 és una bona llei que dóna força a l'obligació dels poders públics per promoure la preservació en aquesta riquesa col·lectiva amb la voluntat de ser transmesa a les futures generacions.

Tot i ser un bon text, la seva aplicació no ha estat suficientment satisfactòria, com és ben sabut i s'ha dit avui, la disposició final primera preveia que s'havien d'aprovar en el termini de dos anys els entorns de protecció dels monuments publicats en l'annex de la llei. I a data d'avui se n'ha aprovat una desena. Aquest incompliment per part dels successius governs s'explica no obstant per diverses raons.

En primer lloc, per la complexitat en la delimitació d'un entorn. Són molts els estudis tècnics i científics, pluridisciplinats que han de justificar el valor del bé i el del seu entorn de protecció, per explicar perquè s'arriba a una proposta. No oblidem que la finalitat dels entorns és preservar el nostre patrimoni per les generacions futures. És, doncs, un benefici per la col·lectivitat, però a canvi els propietaris afectats poden veure limitat els seus drets, per tant, cal tenir arguments tècnics extremadament sòlids que permetin justificar aquesta possible limitació urbanística.

D'altra banda, la llei permet que el Govern defineixi criteris, que han de regir les intervencions sobre el bé i sobre el seu entorn. Aquesta potestat que té tot el seu sentit legislatiu, doncs, no correspon al Ministeri de Cultura dictaminar la normativa urbanística, sovint provoca desconcert, tant amb els comuns com amb els administrats. A més cal tenir en compte que els criteris poden variar sensiblement d'un entorn a l'altre. Poden ser tant diversos com ho és el nostre patrimoni. Aquesta diversitat també provoca desconcert, doncs, sempre tendim a comparar-los.

El terme criteri té el seu origen en un vocable grec que significa jutjar. Porta implícit una condició subjectiva. Si un criteri és massa precís, es converteix en una norma, i per llei no ens correspon. I al contrari, si és massa indeterminat, ens costa visualitzar com ens afecta, intrínsecament ens dóna una sensació d'arbitrarietat. L'ésser humà està acostumat a les normes però els criteris sovint provoquen inseguretat. Des del ministeri vivim sovint aquesta sensació que ens excedim o pequem per defecte, ja sigui durant la fase d'elaboració dels entorns en les comunicacions amb els comuns, com un cop publicats amb els administrats. Cal intentar eliminar o minimitzar el mínim possible aquest sentiment d'arbitrarietat, jo dic bé sentiment, ja que sempre es justifiquen tècnicament els criteris. La major implicació dels comuns proposada i si a la

pràctica ambdós administracions treballen coordinadament pot ser útil en aquest sentit, però també planteja dubtes.

Caldrà a partir d'ara, en conseqüència, demanar als comuns que adaptin els plans d'urbanisme als criteris de la zona 1 i als que estimin de la zona 2, amb la màxima celeritat. Serà en aquell moment i no abans quan la protecció del patrimoni serà efectiva. Parlem sovint del retard en la delimitació dels entorns respecte al que marca la Llei, però dels entorns publicats fins ara s'ha adaptat el POUP el qual indica l'entorn publicat solament en el cas de la Roureda i del Pont de la Margineda. En tots els altres, aquesta adaptació està encara pendent, i la llei tant la inicial com la que es vota avui obliga a fer l'adaptació. Aquest retard tampoc és tolerable, i menys a partir d'ara, que com he dit, la protecció sobretot a la zona 2 serà efectiva només a partir del moment de la publicació d'aquest instrument d'ordenació urbanística.

El patrimoni és de tothom, com també ho és el deure de conservar-lo. Principalment és de tots els òrgans institucionals, del gran nombre d'esmenes proposades per tots els grups parlamentaris a la Proposició de Llei dels comuns, demostren que aquesta Cambra ha estat sensible a aquesta responsabilitat. Tot fa pensar alhora que si aquesta Cambra dona suport a la modificació de la Llei, el Consell General decidirà donar més responsabilitat de la que tenien els comuns en el redactat original de la Llei en matèria de protecció del patrimoni.

Ningú ha de posar en dubte, almenys jo no ho faig, que aquests s'implicaran però la coordinació entre el Govern i els comuns que pretén introduir aquesta modificació de la llei nova del 2013 esdevé absolutament necessària i imprescindible si volem garantir, d'ara endavant, la protecció del nostre patrimoni.

És cert que, un cop delimitats els entorns de protecció amb els criteris fixats pel Govern i per la zona d'acompanyament i proposat per la zona preventiva i una vegada introduïts els criteris de la zona 1 i els acceptats de la zona 2 en els respectius plans d'urbanisme, es pot assumir un nivell de protecció suficient i equivalent. També és cert però que la meua frase anterior planteja condicions i molts. Saben que el Ministeri de Cultura hagués preferit que el document urbanístic comunal fos aprovat per Govern i passés a formar part del Decret de delimitació de l'entorn perquè era la manera de fixar-lo en el temps malgrat la llei, en la seva versió definitiva, millora i acota el que es pot fer en la zona preventiva. Entenc que en la protecció del patrimoni hi ha d'haver una voluntat inequívoca de perennitat i a més hagués donat molta més seguretat jurídica als

administrats que un document que es pot modificar, cert de manera limitada, però que pot tenir variacions al llarg del temps. Pot crear algun greuge comparatiu en el futur i en conseqüència problemes entre els administrats i els comuns.

A tots ens costa delegar responsabilitats però cal reconèixer que no podem pressuposar que aquest fet implicarà forçosament un pas enrere en la protecció del nostre patrimoni cultural si la implicació del Govern i comuns és ferma i decidida en aquest sentit. El que sí que l'afectarà és la celeritat que s'adaptin els instruments urbanístics comunals. Serà a partir d'aquest moment i no abans que la protecció serà efectiva. En un ideal utòpic que les futures delimitacions d'entorn i els plans d'urbanisme que els han d'acompanyar s'aprovesin simultàniament, el nivell de protecció pot ser, amb la complicitat de totes les administracions concernides, equivalent. Potser fins i tot més clar, doncs, com he dit anteriorment els administrats propietaris, professionals d'arquitectura, etc., es troben molt més còmodes amb unes normes que amb uns criteris, per que aquests últims sempre són més imprecisos i interpretables.

Essent una Proposició de Llei a llur iniciativa sé que els comuns posaran tots els mitjans per assumir aquesta gran responsabilitat que els recau. El Departament de Patrimoni Cultural del Ministeri de Cultura sempre estarà disposat a treballar coordinadament, com ja ho fem ara, de manera que ambdós processos es puguin dur a terme al màxim possible en paral·lel. La cooperació i la coordinació entre administracions sempre és desitjable però quan es tracta del llegat que ens van deixar els nostres avantpassats i la nostra obligació de trametre'l a les generacions futures perquè també en puguin gaudir, la nostra responsabilitat agafa més pes i esdevé absolutament imperiosa.

En deferència a l'altre punt que més s'ha comentat sobre la modificació de la Llei 9/2003, del patrimoni cultural d'Andorra, i que és la reducció del 100 a 20 metres dels entorns cautelars pels béns pendents de delimitació definitiva. En aquest cas mai podem evitar l'arbitrarietat, hi posem els metres que hi posem sempre seran arbitraris, els 100 metres que disposava el tractat original de la Llei eren arbitraris com ho són els 20 que proposa la modificació. En el nostre entorn immediat els entorns cautelars varien entre 0 metres, doncs no n'hi ha, i els 500 metres, mesures també arbitràries. Dins de la inevitable arbitrarietat el que ens correspon és doncs escollir una mesura raonable per una situació transitòria. Als comuns els sembla raonable 20 metres, l'any 2003 va semblar raonable 100 metres. Avui es discuteix en aquesta Cambra si els 20 metres proposats pels

comuns són raonables. Els tècnics del departament de patrimoni cultural, el consell assessor del patrimoni i a la representació andorrana d'ICOMOS, els semblava raonable els 100 metres i els semblarien encara més raonables si fossin 200 o 300 perquè és la seva funció. A mi com sabeu em semblava raonable 50 metres, no negaré que buscava un terme mig. Tots estem convençuts que la nostra proposta és la més encertada i mai arribarem a un consens entre tots per que tindrem tantes propostes com tenim ciutadans. Ara bé, els 20 metres que apareixen en el redactat definitiu són poc més que l'amplada d'un carrer. Més enllà d'aquesta distància i mentre estigui vigent l'entorn cautelar ni el Govern ni els comuns podran condicionar una actuació mentre un projecte compleixi la normativa urbanística vigent. Com he dit en alguna declaració ens hem de posar les piles: Govern en delimitar els entorns que queden i comuns en adaptar els plans urbanístics de manera que aquesta transitorietat dels entorns cautelars s'escurci al màxim possible. Perquè mentre no estiguin redactats els entorns definitius de tots els bens d'interès cultural i els POUP's que els afecten no serà totalment efectiva la protecció del patrimoni. Poden estar segurs que el Ministeri de Cultura així ho farà i de ben segur que els comuns s'hi afegiran.

D'altra banda lamento que la comissió no hagi pres en consideració la demanda que figurava en el criteri de Govern quan va tornar a donar la possibilitat de permetre una edificació nova o un augment de volumetria dins d'un entorn de protecció cautelar sempre amb el vist i plau del Ministeri de Cultura. Cert és que prové d'una modificació legislativa impulsada per aquest Govern en el marc de la modificació de la Llei del sòl el redactat final va tenir com a conseqüència que la immensa majoria d'autoritzacions d'obres que s'han denegat per part del ministeri en els entorns cautelars ha estat per aquest motiu, quan el projecte havia estat un treball conjunt dels propietaris i dels arquitectes amb els especialistes de patrimoni cultural. Són obres que a consideració del ministeri no malmeten l'entorn del bé o fins i tot el poden millorar. Llàstima que no haguem aprofitat aquesta ocasió per esmenar un redactat que no va ser del més encertat.

Alhora i, finalment, agraeixo la disposició addicional introduïda pel Grup Parlamentari Demòcrata que fa referència als entorns ja declarats que es seguiran regint per la legislació anterior. De ben segur evitarem recursos i plets gràcies a aquesta disposició.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, passem al segon torn d'intervencions.

Per part del Grup Parlamentari Mixt...

No hi ha intervenció...

Per part del Grup Socialdemòcrata, Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí moltes gràcies Sr. síndic.

Bé, diria que estic,... francament m'ha fet patir molt Sr. ministre, en el sentit que imagino el que ha hagut d'aguantar durant tots aquests mesos de tot aquest procés perquè moltes de les coses que ha dit, crec que ha dit vostè, les compartim perfectament.

A veure, per començar voldria referir-me una mica al que ha dit la Sra. Mateu com a representant del Grup Demòcrata. M'he quedat amb les primeres paraules que ha dit, ha dit que la Llei del 2003 era una bona llei. Ha reconegut potser que hi havien praxis i criteris interpretatius massa diferenciats i que potser aquest era el problema. Això jo els hi puc acceptar però si la Llei era bona el que calia potser era treballar en l'aplicació d'aquesta Llei, ja sigui amb reglaments o ja sigui de la manera que sigui. Però si el problema no era la Llei no s'entén per què vostès hi han donat suport. Ha vingut a dir que de canvis no n'havien fet masses, bé no voldria aquí menysprear res o dir alguna cosa que em dirà que no ho ha dit així, però bé el que jo crec que és molt greu i que han acceptat són els 20 metres cautelars perquè 20 metres són molt pocs. Jo crec i agraeixo sincerament el muntatge aquest que han fet públic des d'ICOMOS perquè crec que es veu perfectament el que pot passar amb una distància dels béns culturals únicament de 20 metres, i per tant no vulguem treure ferro a això, ja que pot ser molt molt greu, pot tenir unes conseqüències fins i tot irreversibles.

Pel que fa a una altra cosa de la que m'ha dit, vostè m'ha vingut a dir que no hi havia inconstitucionalitat en aquesta modificació del Projecte de llei que han fet, que han acceptat, perquè m'ha vingut a dir que els comuns eren Estat. Miri, això jo crec que és una cosa que va sortir el dia de la presa en consideració, si no recordo malament, crec que ho va treure el Sr. Bartumeu. Jo m'he informat, m'he assessorat d'això perquè és veritat que vaig pensar en mirar i buscar una mica en aquesta direcció i miri jo el que n'he tret és que els poders públics de l'Estat andorrà són els comuns amb el Govern, el Consell General, els Coprínceps, el Consell Superior de la Justícia, el Tribunal Constitucional i el Raonador del Ciutadà, aquests són els poders públics de l'Estat. Ara bé pel que fa al repartiment i obligacions com a persona jurídica

internacional, per exemple, els comuns no poden obligar en cap cas a l'Estat internacionalment i per tant els òrgans generals de l'Estat serien únicament els Coprínceps, el Consell General, el Govern, el cap de govern i els ministres.

I en aquest sentit la Constitució dedica un títol als Coprínceps, un altre al Consell General, un altre al Govern, a la Justícia, al Tribunal Constitucional i els comuns queden inclosos en el títol sobre estructura territorial.

Abans he citat sentències del Tribunal Constitucional i ara ho tornaré a fer perquè també aquest Tribunal Constitucional s'ha pronunciat justament en referència a la diferència entre l'Estat i els comuns, i torna a dir això, torna a dir que els òrgans generals de l'Estat són els Coprínceps, el Govern, el Consell General i no ho són els comuns. En aquest sentit ha fet una distribució de competències diferents taxades pels comuns i relacionades al llarg de la Constitució per l'Estat, i és per això que a l'article 34, la Constitució diu que l'Estat garantirà la conservació, promoció i difusió del patrimoni històric, cultural i artístic d'Andorra i el Tribunal Constitucional ha manifestat que s'estan referint al Consell General que és una competència exclusiva de l'Estat que s'exerceix pels seus òrgans generals al Consell General i Govern no sent competència dels comuns. I aquí hi ha una sentència també... bé, una sentència del 13 de març del 98 que diu, citaré també un trosset sempre argumentant-se amb l'article 34 de la Constitució i diu, per parlar de l'atribució de les competències diu: "les competències de l'Estat són diferents de les competències dels comuns establint-se que correspon als òrgans generals de l'Estat les competències que no hagin estat atribuïdes de manera expressa als comuns", i per tant, bé, també podria citar-los l'article 80.1 de la Constitució que parla de la cultura dins de les competències dels comuns però aquesta atribució nosaltres la interpretem que ve en funció de l'article 4.12 de la Llei qualificada de delimitació de competències i es refereix a l'organització i promoció d'activitats culturals i no com la conservació i patrimoni històric i cultural i per tant, en l'aplicació de l'article 3.3 de la Llei qualificada de limitació de competències dels comuns, la conservació i promoció del patrimoni històric i cultural és una competència exclusiva de l'Estat. Bé, aquí els he volgut explicar una miqueta el que m'han explicat a mi que de totes maneres entenc que jo... bé, no sé si ho he explicat bé o potser no tant bé, però que aquí correspondria justament amb d'altres instàncies valorar-ho.

Llavors només si em permeten una mica en relació a la intervenció del Sr. ministre, bé el que deia abans

també vostè d'entrada ha reconegut que la llei era bona, bé, això la primera part perquè l'última part crec que ha sigut ben diferent però també ha reconegut en la mateixa línia potser que la consellera Mateu de dir que el problema gros ha sigut la complexitat, la complexitat ha sigut en el moment de fer els entorns. Diu que ha creat desconcert, que creava desconcert entre els comuns i els administrats. A veure, jo entenc que el Govern tenint aquesta atribució, el que feia falta doncs una valentia en un moment donat... sí que els criteris subjectius! Però facin el favor de decidir-se, és a dir ha costat molts anys fer arribar a pocs entorns i ara els comuns ho faran de manera més ràpida... bé, no sé, costa una mica d'entendre però en tot cas el que ens preocupa, si vostè abans li preocupaven interpretacions diferents segons els entorns, les continuarem tenint perquè ara seran intervencions diferents segons els comuns i per tant, aquest argument per justificar l'injustificable francament no ens ha convençut, no? Bé i després només retornar al que deia abans, no? Que la seva última part m'ha fet patir de veritat perquè crec que se li notava que al final no li agrada com ha quedat, eh? Ens ha reiterat el tema dels 50 metres, qui millor que vostè i els seus tècnics i assessors per saber el que convé amb un patrimoni cultural però malgrat això, el que deia abans els seus, no li han fet cap cas ni mica i el primer perjudicat serà el patrimoni juntament amb els ciutadans d'Andorra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula la Sra. Meritxell Mateu.

La Sra. Meritxell Mateu:

Gràcies Sr. síndic.

A veure, Sra. Gili, començaré perquè nosaltres hem pres en consideració aquesta llei perquè hi hem treballat. Però si ho he dit molt clar, perquè l'han presentada els set comuns, no un ni dos ni tres, sinó tots set! I llavors agafaré, em permetré agafar el que ha dit abans la consellera González parlant de què sabíem... no podíem legislar a esquenes del poble! Si ho presenten 7 comuns, aquests set comuns ha sigut perquè darrera hi havia tota una sèrie d'administrats o de persones que demanaven o que han fet que tots set es possessin d'acord per fer-nos aquesta proposició de llei, i per això nosaltres hem trobat escaient fer-la possible sempre tenint en compte els paràmetres constitucionals.

I aquí vinc pel segon apartat. Jo... segurament m'expresso molt malament, eh? Però precisament he dit que no volia entrar en cap debat constitucionalista sobre el tema de l'Estat, jo no he dit que nosaltres considerem que els comuns siguin estat, jo he dit que nosaltres, és a dir aquí el Grup Demòcrata considerem que l'Estat som tots, això és el que he dit. Jo no he fet... i ja m'he cuidat prou d'entrar o no al debat constitucionalista de: qui és l'Estat o qui no és l'Estat, perquè primer que no en sé prou, i després no m'ho podria permetre, el que sí que he dit és que els comuns tenen una coresponsabilitat. Això és una altra cosa, coresponsabilitat i vostè això sí que no ho ha dit i llavors... i aquesta coresponsabilitat els dona la Constitució, perquè aquesta coresponsabilitat passa a partir dels 1,21 metres, és a dir que la primera part de l'entorn, l'entorn principal, el monument i l'entorn principal, els comuns no tenen res a dir, res.

I allà on poden dir és a partir dels 1,21 metres. I llavors me'n vaig també amb el tema d'aquests metres que jo penso que tampoc segurament no m'he explicat bé, vertaderament perquè... hem parlat de metres cautelars i de metres definitius. Sr. ministre, hem parlat de metres cautelars i metres definitius. En els metres cautelars és veritat que hi ha una rebaixa a 20 metres, cautelars, però és que els 20 metres es mantenen definitius en un altre article de la llei, cosa que la llei actual no mantenia, com he dit abans, amb els exemples a la llei actual hi havia 100 metres cautelars pels 68 vics, només pels 68 vics i després a l'hora de la veritat amb alguns ha quedat un entorn a 10 metres sense que això posi problemes a ningú, per què? Perquè ens hem adaptat com vostè ha dit, perfectament a les necessitats del país, llavors això em permet dir que jo no comparteixo de cap de les maneres el vídeo alarmista d'Icomos no el comparteixo, perquè jo crec amb Andorra, com els set comuns creuen amb Andorra, és perquè uns són més salvadors de la pàtria que d'altres! Tots som conscients del nostre patrimoni, som responsables del nostre patrimoni! I jo no vull creure que hi haurà els comuns que es dedicaran a edificar de manera diguéssim desproporcionada, primer perquè no ho podran fer, perquè la llei els diu que no ho podran fer, no és un criteri interpretatiu, és la llei que els diu que no ho podran fer i després perquè hauran de treballar l'entorn total, l'hauran de treballar també aquí de la maneta i posar-se d'acord amb el Govern.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part de Govern, Sr. cap de Govern teniu la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sr. síndic.

Faré una intervenció suposo que el Reglament m'ho permetrà per al·lusions i per continuar una mica el debat.

Com que tot va una mica barrejat segurament els consellers... intentaré que hi hagi un fil argumental.

Aquesta cançoneta tan sentida últimament de què el cap de Govern i això val pels entorns, val pel tema de competències, de transferències, que deixa caure cadascun dels seus ministres, i que els ministres pateixen molt i que segurament sota la tutela d'aquest cap de Govern que solament pensa en les eleccions, els donaré seguretat perquè a més a més, he llegit avui un article molt interessant, unes declaracions seves, així estarà més tranquil·la i els seus companys també, miri.

Això ja ho vam fer d'altres, perquè al fons tots avui dia estan desunits però en un moment van estar ben units i queien aquests reflexes de la vella política, no? I es va fer quan les competències amb el Sr. Riberaygua. És fa ara amb el Sr. Albert Esteve, quan se li diu que vertaderament el Govern l'ha deixat caure.

I és que a demés aquest Govern no té cap classe assignada. Em permetrà el síndic que estem parlant de cultura que faci aquesta primera part de la intervenció així. No en té. Molt bé. Però és aquest Govern. I per això li dono aquesta novetat que ja té previst per a l'any que ve, i per tant no tingui tanta por d'avançar les eleccions. Nosaltres som éssers responsables, aquí ficarà 100 milions d'euros a l'hotel Rosaleda en tres anys. És aquest Govern, eh! Sota tutela del ministre que està ficant en condicions un bé que mentre ens el miraven ningú hi feia res, com casa Rossell, al tomb d'un milió cinc-cents mil euros. És aquest Govern, que amb un altre patrimoni de l'Estat, a Ràdio Andorra, que fèiem referència anteriorment amb un crèdit extraordinari, perquè hi ha la voluntat de continuar dins d'aquest projecte que destina un milió cinc-cents mil euros. Evidentment, aquest Govern en cultura és qüestió de diners, però també en cultura és qüestió de decisions. I és aquest Govern amb tres edificis, ja que estem parlant d'entorns, alguns inventariats, els està ficant en condicions.

És aquest el Govern que vostè diu que no té cap classe de sensibilitat, és també amb el vist i plau del cap de Govern que el Ministre de Cultura tira endavant això, perquè no és qüestió de comptar

vots. És qüestió... s'ha de parlar a la ciutadania de forma bastant més clara.

La situació és la que és. Miri, jo vaig tenir la sort, he tingut la sort de servir... de forma més positiva que he sabut fer sempre i de forma més honesta que he estat sempre a l'Estat andorrà des de fa 21 anys, i de vegades un vota lleis i en vota d'altres, algú està més content, algú no n'està tant de content de les votacions que ha fet perquè un té una història.

Però la Llei del 2003 jo la vaig votar. Però la Llei del 2003 ja han passat uns quants anys, deia el que deia. I deia que hi havia un compromís de molts governs, i n'han passat de tots els signes polítics. Que a molt tardar al 2005, tots el entorns s'han d'haver fet.

Perquè els ciutadans entenguin, i ara vindré al fons de la qüestió: per què nosaltres recolzem aquest projecte en positiu. I ara m'explicaré.

Què ha passat? Quants se n'havien de fer? Un amunt un a baix! Ja em perdonarà si erro a algú, se n'havien de fer 71. Quants se n'han fet? Quants se n'han fet després d'11 anys? 10. Quants en queden? Això és fàcil, 61. Quan tardarien si continuem amb aquest mecanisme de gaire fer, -diguem-ho així-, 3 per any, al complir una llei que havíem d'haver complit al 2005. Doncs, acabaríem de complir la llei amb vergonya de tots nosaltres, al 2034.

D'això se n'extreu una mica, penso en la intervenció que en el seu moment, que han sigut responsables del Govern com el Sr. Jaume Bartumeu, deia, "algo" i el Sr. Bartumeu també hi era per tant... "algo, dins d'aquesta Llei no ha funcionat bé, no ha funcionat bé". Podem dir que és culpa dels uns o dels altres, però no ha funcionat bé, i quan no es protegeix. Es fan malbé les coses, i és la pitjor desprotecció.

Els comuns... he tingut la gran sort també d'estar 7 anys al Comú d'Escaldes-Engordany. Sé, i una mica amb la intervenció del Sr. Bartumeu abans, finalment no ha pogut arribar a un acord entre el Grup Demòcrata i el Grup Mixt. Sé els que han trepitjat el carrer, en totes i cada una de les parròquies andorranes que hi ha llocs, perquè no han fet la feina, que els edificis fins i tot estan caient o estan en mal estat, que no es pot fer res, que no es pot fer manteniment. Per què hem passat d'un excés a un altre? Perquè quan vam votar la Llei del 2003, vam votar amb una mentalitat molt positiva. Però alguna cosa pel camí no ha funcionat, és de rebot de no canviar res i de pensar que anem fem amb tots els problemes que sabem que hi ha i ja l'acabarem amb aquesta gran valentia que vostè deia, siguem valents, la mateixa que nosaltres. I vostès? I no ho dic per criticar, en van fer tres. Escolti... ja sé que ara no es porten bé. El Sr. Bartumeu, liderant el Sr. Bartumeu en va fer tres. Dos malauradament, i potser tenia

raó, van estar tombats per la justícia. És veritat Sr. Bartumeu, de tres dos.

Nosaltres n'hem fet tres. Hem sigut igual de valents que el Sr. Bartumeu. Amb aquest ritme, 2034. Miri, és igual, dos amunt, un a baix.

Jo amb això, el que li vull dir, és que el que no és raonable, no és que siguin 20 metres o 50 o 100. El que no és raonable és veure com una llei votant-la amb tota la bona intenció no funciona. El que és raonable és d'analitzar com podem que funcioni. I això és el que es fa. Llugo una mica amb el que deia la consellera Mateu, jo conec els cònsols de les Valls d'Andorra, no amb tot comparteixo la seva manera, i ho saben vostès que he tingut un petit fracàs, entre cometes, i hem avançat també amb el tema de competència de transferències. Però jo sé que són gent honesta. Per què hem de prejutjar? Que el que deia la Sra. Meritxell Mateu dels 21 metres, tothom ficarà les màquines de formigonar.

La mentalitat andorrana està canviant moltíssim, i el poble tampoc ho permetrà, és així de clar, no ho permetrà de cap de les maneres.

Però també li explicaré una altra cosa. Perquè aquí es parla de 20 metres, de 50 i tota classe de comentaris aquests dies. La intenció és que verdaderament protegim els entorns. Però hi ha comunitats autònomes espanyoles i no poques que tenen radis de protecció de zero. I això també existeix. Però es basen per normatives urbanístiques.

El que m'agradaria amb la meua intervenció és que no perdem tots el coneixement. Que no és qüestió de qui té més paternitat a favor del patrimoni cultural. Tots la tenim. Com es pot dir aquí que uns la tenen més que els altres. Aquí hi ha passat el Sr. Ministre de Cultura, el Sr. Esteve, el Sr. Montané, la Sra. Susanna Vela, han fet el que han pogut. Però no funciona, no funciona!

Dir això i mirar de buscar un nou sistema, em sembla raonable, més enllà dels 20, 50 o 100 metres, o els zero de les comunitats autònomes.

Això és el que a mi m'agradaria, que tots plegats entenguéssim més enllà de voler dir no sé què d'eleccions, electoralisme i no sé què. Estem parlant d'una cosa que si no hi fiquem remei, sabem que anant amb aquesta dinàmica, no ens en sortirem.

I després el Consell General és el Consell General. Si verdaderament ja es veu que amb uns criteris raonables amb la zona dels 20 metres, en zona 1, -em sembla que s'anomena-, resulta que els comuns fan criteris completament desraonables dels criteris de la zona 1. Hi ha l'alerta. I per tant hi ha des de la Llei, també hi ha el que se'n diu la filosofia de la Llei, i el

Parlament està per canviar les coses. He estat cònsol!

El que no pot ser és que veiem barris sencers, del que era història d'on va néixer cadascuna de les parròquies i dels pobles andorrans, estiguin en l'estat que estant, i culpa, no és dels entorns, també pot ser culpa dels propietaris en molts casos. Però els entorns, i la filosofia que manava del 2003, que era bona, alguna cosa pel camí no hem fet bé. I per tant, donem una mica més de flexibilitat.

És senzillament això. Ja estic acabant, Sr. síndic.

Sra. Rosa Gili, amb la llicència del Sr. síndic, ja pari! Ja pari! Perquè ja comença a cansar. Que el Sr. Riberaigua, que si tal, que si les eleccions. Miri, avui li he donat algunes novetats, a demés ho he dit. Aquí es votarà un pressupost, i es votarà un pressupost. La meua intenció és que aquest pressupost es pugui votar i estigui d'aplicació el primer de gener del 2015. Per què? Perquè és una qüestió de responsabilitat. És una qüestió de responsabilitat. No em vingui amb això, si us plau. El Govern està patint. Però no pateix pel cap de Govern, pateix per una situació econòmica molt dura, i obligació en tenim de patir per Andorra.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

Alguna altra intervenció...

Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Miri, ara sentint les paraules del cap de Govern, jo volia... és a dir, jo puc coincidir en què la Llei del 2003, doncs, evidentment, ha provocat tota una sèrie de dificultats en l'establiment dels entorns de protecció. I això és prou evident i no cal tornar a repetir els arguments.

I quant a la presentació per part dels set comuns, bé, jo penso que hi ha una coincidència de color polític en els set comuns que també afavoreix, doncs, el tema de tenir una mateixa manera de pensar.

Però no deixem d'oblidar que aquesta Llei ha generat polèmica, i ha generat polèmica no només en els partits polítics, sinó també en la societat. Nosaltres havíem... per la responsabilitat que teníem i perquè enteníem les dificultats. Ja creiem que totes aquestes construccions que estaven a la vora dels béns d'interès cultural, doncs, s'havien de protegir, que s'havia de poder actuar d'una manera molt més àgil. Però tot i així creiem que amb aquestes modificacions el que no fem no és augmentar la

rapidesa en l'establiment dels entorns de protecció, sinó augmentar la possibilitat de o bé construir o d'actuar o fer les actuacions que siguin necessàries al voltant de l'entorn.

És a dir, suposo que el temps ens ho dirà però no veig de quina manera puguem augmentar la velocitat en l'establiment dels entorns de protecció que encara queden pendents i que s'han endarrerit durant tants anys.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sra. Rosa Gili, teniu la paraula.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Sr. cap de Govern, el veig molt nerviós, la veritat. No ho entenc. A veure jo crec que si aquí em passo amb alguna cosa, el Sr. síndic ja m'ho dirà, imagino amb el temps... penso que no l'he faltat, però el que és evident, és que vostè és el màxim responsable del Govern i crec que és normal que em dirigeixi cap a vostè i per tant, de veritat em costa entendre que s'alteri d'aquesta manera. Això d'un costat.

A veure, el que li voldria dir, nosaltres no estem prejutjant a ningú, no estem prejutjant cap comú que si ficarà ciment... o no sé el que m'ha dit abans! No és això, el que volem és seguretat jurídica! Vostè mateix acaba de reconèixer ara que si no es fan bé les coses que se n'anirà a la Justícia. Però què és això? I que si no es fan bé les coses, el Parlament ho canviarà. Però tot això demana temps, tot això demana recursos, tot això mentrestant les coses van avançant! És això, no prejutgem a ningú, però volem seguretat jurídica en la línia que es fa a tots els països del món, entenc, que les coses estiguin clares. Que no es deixi pensar que en un lloc serà una manera, una altra... Bé, no ho sé. No ho sé, essencialment és això.

Quan parlàvem de la cultura. A veure, no sé què dir-li... Miri, jo em quedaré amb el Madriu que és un dels temes que he seguit més... Sí, ja ho sé que no li agrada... segurament per la seva vinculació com a cònsol d'Escaldes i tot el que implica això per vostè, però a veure, jo continuo considerant una llàstima, i de veritat, una pena els pocs recursos que s'han pogut donar a la Vall del Madriu, al pla de gestió i companyia, l'elaboració d'aquest pla de gestió en què Govern va dimitir, va desaparèixer, eh? Bé... no ho sé, és que és una mica el mateix! És que va en la mateixa línia, en la mateixa línia, no tenim un

criteri, un criteri unificat des de Govern que és el màxim responsable de protegir el país sinó que bé, no ho sé, ho diluïm, ho... però en tot cas, en aquell moment es demostra, jo crec que vostè justament tot això del pla de gestió va ser just quan va arribar i m'imagino que pensava vostè segurament més com a ex cònsol d'Escaldes que no com a cap de Govern, el que hauria de dir que hauria d'estar pensant amb tots els ciutadans d'Andorra i no com a cònsol d'Escaldes.

Llavors el que dèiem abans, estàvem parlant dels entorns de protecció. Miri, que estiguem junts amb el Grup Mixt, o no o així, crec que no té res a veure. Jo crec que aquest argument de sempre, dir-nos que nosaltres vam passar dos anys i que ho havíem d'haver fet tot, miri, si se'n van fer dos, que jo ni ho sabia. Dos durant el govern socialdemòcrata, doncs, trobo que no està malament perquè no teníem pressupost, la sensibilitat en aquell moment de CR en temes culturals va ser bestial, és que crec que només cal mirar les hemeroteques per recordar-ho i vostè amb majoria absolutíssima amb pressupostos i tot el que vulguin... només n'ha fet tres. Per tant, no es posi tantes medalles, francament, perquè ho trobo una mica fora de lloc.

Després només una cosa. A veure, jo aquesta història de què abans els 100 metres cautelars eren tot el problema de tot, i que ara amb vint metres no ho seran, és que... jo què vol que li digui! L'he escoltat a vostè, he escoltat el seu ministre i és que continuo no entenent-ho. Són cautelars! És a dir un cop que es faci el projecte d'entorn del monument, això pot canviar! És a dir que el problema no eren els 100 metres cautelars, el problema era que no es feia en els entorns. Jo crec, bé, amb això ja li ho dic, potser és que, és que hi ha coses que no sé, que són jo que tinc el problema i no ho entenc bé, però francament no...

Com quan em diu que els edificis estan malament... això és un problema de la Llei? Francament crec que tampoc és un problema de la Llei haver fet els entorns i pel que tinc entès, en casos d'edificis en mal estat, a mi m'han explicat que no és veritat que perquè estessin al voltant d'un bé d'interès cultural no és veritat que no es pogués fer res per rehabilitar aquest edifici. Bé i és que a més a més em sembla de sentit comú. Jo no ho he mirat, m'ho han dit però em sembla de sentit comú... per tant... jo continuo no entenent-ho i m'imagino que no dec ser l'única.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sra. Meritxell Mateu, teniu la paraula.

La Sra. Meritxell Mateu:

Gràcies Sr. síndic.

A veure Sra. Bonet.

Els set comuns no són tots de DA, eh? Bé, potser ja ens agradaria però no és així. És més, hi ha un comú que més aviat era del seu color polític... Ara ja no ho sé, perquè esteu tan dividits... Però bé, en tot cas era del seu color polític, és a dir que... I després hi ha el Comú de Sant Julià, només és per dir, per dir aquest, no és que els set comuns siguin del mateix color polític. És un tema de conjunt. De conjunt dels poders locals.

Després. No entén com es podrà fer. És que la Llei preveu que només es podran fer els entorns si hi ha col·laboració. Així ho diu l'article 4, l'article 5 i sobretot l'article 6 del projecte, de la proposició de llei que avui estem votant. És a dir que un comú no podrà dir: "Oh mira, m'aixeco avui i al metre vint-i-un començo a construir." No! Perquè hauran de pactar abans amb l'entorn i ho hauran de fer amb el Govern i tenint en compte... ells ja valoraran després el que poden agafar o no, però ho han de valorar de manera conjunta, han de treballar conjuntament. Així ho preveu la Llei.

Després, Sra. Gili, a veure, el que voldríem evitar amb aquesta Llei és de què seguim anant a la Justícia, perquè anem a la Justícia totes les vegades. Miri, potser no ha escoltat bé el que ha dit el cap de Govern. Sí que vam fer tres entorns dels quals un ja venia fet, perquè el van publicar el mes de juny del 2009, és a dir que havia estat fet abans, però bé, en va fer dos. Sí, sí! Però potser no es van fer de la manera més adient perquè els dos van anar a la Justícia i els dos s'han perdut. Llavors no crec que sigui aquest l'objectiu de mantenir la llei del 2003. El que voldríem amb aquesta llei és evitar d'anar a la Justícia i que siguin els batlles els que diguin el que és bo o el que no és bo per un entorn de protecció.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció per part del Govern...

No...

Alguna altra intervenció per part dels grups...

Bé, si no hi ha més intervencions i vist el manifestat, s'obre un breu termini de temps per poder votar.

(Votacions)

Sr. secretari, si vol procedir a donar lectura del resultat si us plau...

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

20 vots a favor i 5 en contra.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, a la vista del resultat declaro aprovada la Proposició de llei.

Abans de passar al següent punt de l'ordre del dia, suspenem la sessió fins a les 16.15h de la tarda.

(Se suspèn la sessió)

(Són les 14.11h)

(La M. I. Sra. Olga Gelabert Fàbrega deixa la sala)

(Es reprèn la sessió)

(Són les 16.22h)

El Sr. síndic general:

Es reprèn la sessió.

Passem al 7è punt de l'ordre del dia.

7- Designació d'un magistrat del Tribunal Constitucional.

S'ha presentat una única candidatura formulada conjuntament pels tres grups parlamentaris.

Ha estat proclamada per la Sindicatura i publicada en el Butlletí 59/2014 del 23 de juliol.

Demana al Sr. secretari de torn, si us plau, si sou tan amable de llegir la candidatura.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

La Sindicatura d'acord amb l'article 84 del Reglament del Consell va examinar la candidatura presentada pels M. I. Srs. Ladislau Baró Solà, president del Grup Parlamentari Demòcrata, David Rios Rius, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, i Jaume Bartumeu Cassany, president del Grup Parlamentari Mixt, per a l'elecció d'un magistrat del Tribunal Constitucional, i atès que no va ser formulada cap objecció dins el termini reglamentari, va proclamar com a candidat el Sr. Isidre Molas Batllori.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Demana si hi ha alguna intervenció per part dels grups parlamentaris...

Per part del Grup Mixt...

Pel Grup Socialdemòcrata...

Pel Grup Demòcrata...

Bé, si no hi ha intervencions, proposaria l'aprovació de la candidatura per assentiment.

Declaro elegit el Sr. Isidre Molas Batllori magistrat del Tribunal Constitucional.

Passem al següent punt de l'ordre del dia, i els voldria dir que respecte als dos punts següents de l'ordre del dia i vista la demanda d'alguns grups de debatre'ls de forma conjunta, els proposo, si no hi hagués objeccions al respecte, de procedir al seu debat conjunt i posteriorment procedir a la seva votació de forma separada. Em refereixo en concret als punts 8 i 9 de la llei.

Sr. ministre, si vol fer alguna manifestació...

No...

Bé, doncs procedirem al debat conjunt de:

8- Examen i votació del Projecte de llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993.

9- Examen i votació del Projecte de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993.

Passem ara a la lectura dels informes dels ponents de les respectives lleis, pel que fa a la primera, l'informe de la Comissió Legislativa d'Interior relatiu al Projecte de llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials del 21 de desembre del 1993 ha estat publicat en el Butlletí núm. 55/2014 de l'11 de juliol.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió el Sr. Carles Ensenyat Reig nomenat ponent per part de la Comissió. Teniu la paraula.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, Sr. síndic.

El passat dia 9 d'abril, la Comissió Legislativa d'Interior em va nomenar ponent del Projecte de llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993 i, com a tal,

exposo avui davant del Consell General l'informe de la Comissió.

La Comissió Legislativa d'Interior va examinar, en les reunions mantingudes els passats dies 16 i 30 de juny, i 2 i 9 de juliol, el Projecte de Llei i les 24 esmenes que s'hi havien presentat. Aquestes són: 10 per part del Grup Parlamentari Mixt, 1 per part del Grup Parlamentari Demòcrata i 13 per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Del total d'esmenes presentades, una va ser aprovada per majoria, mentre que 2 van ser retirades per ser transaccionades i aprovades per unanimitat i 4 van ser retirades per ser transaccionades i aprovades per majoria. D'altra banda, 16 esmenes no van ser aprovades i una va ser retirada.

La Comissió va acordar també adequar el text a l'Acord del Consell General sobre l'estructura, el contingut i la forma de les lleis, del 18 d'abril del 2002.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Passaríem ara a donar lectura de l'informe de la Comissió Legislativa d'Interior relatiu al Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993.

Aquest informe ha estat publicat en el Butlletí núm. 54/2014 de l'11 de juliol.

Intervé per exposar l'informe de la comissió, la Sra. Mariona González Reolit, nomenada ponent per part de la comissió.

Teniu la paraula.

La Sra. Mariona González:

Gràcies Sr. síndic.

El passat dia 9 d'abril, la Comissió Legislativa d'Interior em va nomenar ponent del Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993 i, com a tal, exposo avui davant del Consell General l'informe de la Comissió.

La Comissió Legislativa d'Interior va examinar, en les reunions mantingudes els passats dies 16 i 23 d'abril; 14, 21 i 28 de maig; 11, 16 i 30 de juny, i 2 i 9 de juliol, el Projecte de Llei i les 99 esmenes que s'hi havien presentat: 40 per part del Grup Parlamentari Mixt, 28 per part del Grup

Parlamentari Demòcrata i 31 per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Del total d'esmenes presentades, 10 van ser aprovades per unanimitat i 2 per majoria, mentre que 40 van ser retirades per ser transaccionades i aprovades per unanimitat i 21 van ser retirades per ser transaccionades i aprovades per majoria. D'altra banda, 24 esmenes no van ser aprovades i 2 més van ser retirades.

La Comissió va acordar també adequar el text a l'Acord del Consell General sobre l'estructura, el contingut i la forma de les lleis, del 18 d'abril del 2002.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Passem doncs a les intervencions per part dels grups.

Pel Grup Parlamentari Mixt, té la paraula el Sr. Gerard Barcia.

El Sr. Gerard Barcia:

Gràcies Sr. síndic.

El nostre grup farà una sola i única intervenció sobre els punts 8, 9 i 10 de l'ordre del dia.

Referent al trajecte dels tres projectes de llei que ara examinem, cal començar per dir que el 9 de gener d'enguany van ser entrats a tràmit, com un conjunt per part del Govern; el qual va demanar, i la Sindicatura va acordar, la tramitació d'urgència. Vam trobar la declaració d'urgència injustificada i aquest procediment poc adequat. I delicat. Perquè tots tres textos requereixen molta atenció perquè tenen vinculació directa amb el que podríem definir com el bloc legislatiu constitucional en l'àmbit del Títol VII de la Constitució, que fa referència a la Justícia.

Hem demanat i obtingut successives pròrrogues del període d'esmenes i el nostre grup parlamentari ha treballat de valent, responsablement i seriosament, en l'anàlisi d'aquests tres textos legislatius.

Hem formulat quaranta esmenes al Projecte de Llei qualificada de la Justícia, deu esmenes al Projecte de Llei relatiu a la Llei transitòria de procediments judicials i dues esmenes al Projecte de Llei relatiu al Codi de procediment penal. Totes aquestes esmenes han estat pensades, treballades i proposades amb la finalitat de millorar els textos i de preservar els

principis constitucionals respecte el principi del tribunal predeterminat per la llei. Totes les esmenes han estat motivades i argumentades. I totes tenien fonament.

Algun efecte han produït. Però poc important. Perquè la majoria no s'han volgut ni considerar tal com van ser presentades, i ni tampoc transigir, per part de DA; cosa que ha portat a què ni s'assoleixi pels projectes de llei que avui es votaran el necessari nivell de seguretat jurídica, ni tampoc les imprescindibles garanties proclamades per l'article 10 de la Constitució.

Malauradament, i perillosament, aspectes fonamentals com que: Primer, els tribunals han de quedar sempre fixats, en la seva composició i competències, per la llei. Segon, no poden haver-hi jutges ni batlles suplents nomenats per períodes distints, més curts, del que estableix la Constitució i tercer, ni un president del tribunal ni el Consell Superior de la Justícia no han de poder decidir, ni tampoc influir indirectament, en la determinació del batlle o jutge que ha d'entendre una causa determinada; no es respecten per les modificacions de lleis que de segur aprovarà aquesta Cambra.

Per això no seran aprovades amb el nostre vot.

Perquè entenem que tant la Llei qualificada de la justícia, com la Llei transitòria de procediments judicials, es modifiquen imposant els criteris de Govern, en un sentit que no respecta els principis fixats per la Constitució.

L'article 10 de la Carta Magna estableix el dret a un procés degut substanciat per un tribunal predeterminat per la llei; i es trenca aquest principi votant avui la Proposició de modificació de la Llei qualificada de la justícia.

Aquest dret fonamental al Jutge predeterminat per la llei, no solament s'ha de respectar al moment en què hom és objecte de judici, sinó també al moment de legislar en matèria d'administració de justícia, tant orgànica com processal.

Va contra la Constitució tota norma que permeti que un determinat acte jurisdiccional es dicti per un jutge o tribunal no predeterminat per la llei, sinó determinat per altres vies, com disposa i acull el text que avui s'aprovarà. La normativa ha de contenir mecanismes d'atribució de competència determinats de manera general, i això exclou tot altre mecanisme d'atribució a discreció dels òrgans de Govern de l'administració de justícia.

És greu que el Consell Superior de la Justícia, o el president d'un Tribunal, puguin escollir lliurement entre diverses persones amb càrrec de jutges o magistrats, aquells a qui s'ha d'atribuir el

coneixement d'una causa concreta, perquè això vulnera frontalment l'article 10 de la Constitució. I aquest grup no pot sinó constatar que bona part de les modificacions que s'introdueixen als Projectes de llei de modificació de la Llei qualificada de la justícia i de la llei transitòria de procediments judicials, que permeten l'atribució de causes sense respectar l'article 10, són inconstitucionals.

També cal rendir-se a l'evidència en relació a la modificació que s'ha proposat per la Llei transitòria de procediments judicials, constatant que aquesta s'ha limitat bàsicament a adequar-se a les modificacions plantejades a la Llei qualificada de la justícia, la qual cosa comporta que també les modificacions a la transitòria de procediments judicials es vegin afectades pels mateixos greuges que s'acaben d'esmentar.

Aquest grup parlamentari no pot sinó lamentar que s'hagi optat per introduir modificacions que vulneren el principi de predeterminació per la llei de jutges i de tribunals; passant al costat d'una ocasió d'or que, amb bona voluntat, s'hagués pogut aprofitar per realitzar la revisió omnicomprensiva que esmenta l'exposició de motius de la Llei transitòria de procediments judicials, perdent així l'oportunitat de fixar pels procediments judicials aquella seguretat jurídica que tanta falta els fa. Tot el contrari, es crea més inseguretat jurídica, i, aquesta vegada, respecte als jutjadors.

Per aquestes raons, el Grup Mixt no donarà suport a les proposicions de llei que es votaran.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, té la paraula la Sra. Mariona González.

La Sra. Mariona González:

Gràcies Sr. síndic.

Tal com ha dit vostè mateix, la nostra intervenció comprendrà conjuntament les valoracions del nostre grup parlamentari al Projecte de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la justícia de 3 de setembre de 1993 i el Projecte de llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials del 21 de desembre de 1993.

Tenint en compte que aquests textos legislatius toquen el moll de l'ós del nostre sistema judicial, el nostre grup parlamentari hagués desitjat que els projectes de llei que avui analitzem s'haguessin consensuat prèviament entre els tres grups

parlamentaris abans de què el Govern els tramités a aquesta Cambra. Si això hagués estat així, de ben segur que el resultat final hagués estat molt més satisfactori. Sobretot jo crec que amb el recolzament de tothom.

Dit això, el bon funcionament del poder judicial i de les institucions que el componen, constitueix un dels pilars bàsics d'un Estat democràtic i de dret. Amb l'aprovació de la Constitució es va produir un canvi substancial del nostre país, en tots els àmbits, i un dels fonamentals va ser una re-definició del poder judicial. Vàrem passar d'un sistema en el qual la Justícia s'impartia de forma delegada, sempre sota la tutela en últim terme, dels Coprínceps; mitjançant els Veguers, mitjançant Batlles elegits per cadascun dels Coprínceps en sengles ternes; mitjançant els Jutges Delegats d'Apel·lacions; o mitjançant els Tribunals Superiors de la Mitra i de Perpinyà; a un sistema sobirà en el qual la Justícia s'imparteix en nom del Poble Andorrà.

La Llei qualificada de la Justícia va establir les bases del nostre sistema actual i aquesta Llei, salvades dues modificacions puntuals, és la que s'ha mantingut durant més de 20 anys.

Durant aquest temps, la Llei qualificada de la Justícia s'ha demostrat vàlida i eficaç, i el poder judicial s'ha consolidat positivament en la nostra societat. Ara bé, també hi han hagut aspectes substancials que, passat aquest temps, s'ha evidenciat que calia reformar i enfocar-los d'altra forma, amb l'objectiu de solucionar anomalies i millorar el funcionament de la Justícia, més enllà d'una modificació puntual.

L'anhel per a una més clara separació de poders es va manifestar ja des dels inicis amb un dels primers casos sotmesos al Tribunal Constitucional, on el Consell Superior de la Justícia reclamava una major autonomia financera respecte del poder executiu. Calia reforçar l'autonomia del Consell Superior de la Justícia en les seves tasques d'òrgan de govern del poder judicial. Calia dotar-lo d'eines i mecanismes per a fer-lo més eficient i més independent, alhora que més transparent.

També hom a pogut constatar una anòmala i preocupant manca de permanència en els càrrecs judicials, especialment evident en els batlles, derivada sens dubte d'una absència de carrera judicial, el que ha provocat distorsions en el funcionament de la Justícia. A aquesta realitat, s'hi ha de sumar la manca de mecanismes per a cobrir les absències puntuals, més o menys llargues, de batlles, magistrats i fiscals, derivades normalment de situacions de maternitat o malaltia. Això ha tingut com a conseqüència una disminució de la qualitat de

prestació del servei als ciutadans. Calia doncs adoptar mesures al respecte.

Pel que fa a la carrera judicial, amb la finalitat de donar estabilitat, perspectives de futur i de progressió en els integrants dels òrgans judicials, es feia necessària una nova regulació més clara i detallada, regulant de nou els mecanismes d'accés i promoció dels batlles, magistrats i fiscals. I això no només per a dotar d'estabilitat en el temps a la seva tasca i al seu projecte professional, sinó també i sobretot, per a garantir i reforçar la independència i qualitat dels òrgans jurisdiccionals. Es tracta d'aconseguir, amb els límits que estableix la Constitució en els mandats de sis anys, d'una banda que als membres de la judicatura, se'ls reconegui i se'ls promogui per la seva bona tasca i per la seva experiència. I de l'altra, se'ls doti d'una certa estabilitat professional, alhora que s'estableixin mecanismes que penalitzin actuacions que no s'ajustin a una bona pràctica judicial. Així, el nostre grup parlamentari considera, en essència, adequat el règim d'accés a la carrera judicial, de promoció dins de la mateixa, de formació permanent i continuada dels seus membres; i també el règim disciplinari i d'incompatibilitats, proposat pel Govern en el Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, que avui debatem.

Es feia necessari igualment establir un mecanisme per tal de minimitzar els efectes nocius en els ciutadans, de les vacants i absències dels membres dels òrgans judicials, a fi de garantir el bon funcionament de la Justícia. Aquest mecanisme s'ha previst en el Projecte de Llei mitjançant la creació de les figures dels batlles i magistrats suplents, de reforç i substituïts. Amb tot, caldrà valorar aquest mecanisme en un futur, per a comprovar que realment funciona i que no crea dubtes pel que fa al concepte del jutge predeterminat per la llei, com a garantia de la independència judicial.

L'experiència d'aquests anys, ha posat també en evidència, pel que fa als magistrats que no són de nacionalitat andorrana, situacions que mereixien una regulació més detallada. En citaré dos casos:

En primer lloc, el legítim anhel d'una andorranització de la Justícia. El Grup Parlamentari Socialdemòcrata reconeix la tasca i les aportacions realitzades pels magistrats no andorrans durant tot aquest temps. L'aportació dels seus amplis coneixements i experiència als organismes jurisdiccionals andorrans, ha suposat i suposa clars beneficis en la interpretació del nostre dret i l'aplicació concreta d'aquest als ciutadans. Sense ells, el funcionament de la Justícia no hauria assolit els nivells actuals. No obstant això, no deixen de ser una figura anòmala en un estat modern i al nostre entendre cal que, amb el temps i de forma

progressiva, deixin pas a magistrats andorrans. El Projecte de llei preveu aquest relleu, però al nostre parer, no d'una forma prou adequada per les aspiracions d'un poble sobirà. En aquest sentit, caldrà en un futur, evolucionar en aquest relleu i cercar fórmules de col·laboració amb juristes de prestigi dels estats veïns, que enriqueixin la nostra Justícia sense renunciar a aquesta andorranització legítima i desitjada.

En segon lloc, calia també concretar més les incompatibilitats dels magistrats no andorrans a fi de conciliar la seva activitat professional als seus llocs d'origen, amb l'exercici de l'activitat jurisdiccional a Andorra. Pensem que el Projecte de llei assolix aquest objectiu.

D'altra banda, el Projecte de llei presentat pel Govern, aborda també la reforma de les competències dels diferents Tribunals, sobretot pel que fa a la jurisdicció penal. Creiem encertada la modificació de competències pel que fa als òrgans jurisdiccional d'àmbit penal, sobretot les de la Batllia i del Tribunal de Corts. La conversió dels batlles en òrgans essencialment instructors, -a banda de les seves competències en l'àmbit de les ordenances penals-, i el Tribunal de Corts en tribunal jutjador en primera instància, reordena i racionalitza positivament les competències d'aquests òrgans. Per altra banda, creiem fallit l'intent del Projecte, que entenem positiu, de configurar una distribució competencial dels òrgans instructors de la Batllia per raó de la matèria. La voluntat és encertada. La complexitat dels fets a esbrinar en determinats delictes, ja sigui per la complexitat tècnica, -per exemple en delictes de tipus econòmic-, com pel *modus operandi* dels delinqüents, -per exemple els delictes comesos en l'àmbit de la criminalitat organitzada internacional-, fan necessària una formació específica i àmplia dels òrgans jurisdiccional, especialment els instructors. Per tant, és aconsellable que hi hagi especialització dels batlles d'instrucció per raó de les matèries delictuals. Ara bé, la regulació concreta del text que avui debatem, considerem, -i així ens vam manifestar en comissió-, que no dóna resposta adequada a aquesta necessitat, doncs els diferents tipus delictius que el Projecte de llei atribueix a una de les noves seccions d'instrucció, no es porta a terme, -al nostre entendre-, de forma tècnicament racional i encertada. Aquesta disfunció impedirà en la pràctica -creiem- assolir de forma satisfactòria aquesta especialització volguda.

Era també necessària una regulació clara de les conseqüències de les resolucions dictades pel Tribunal Europeu de Drets Humans en què s'establís que s'havia produït una vulneració dels drets

reconeguts en la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i llibertats fonamentals. Aquesta era una situació que, en el temps de promulgació de la llei qualificada de la justícia i altres normes que la desenvolupen, com per exemple la llei transitòria de procediments judicials, no va ser prevista i que, en el transcurs dels anys, ha donat lloc a algun pronunciament del Tribunal d'Estrasburg en aquest sentit. Així doncs, es feia necessari regular aquestes situacions. Els projectes que avui debatem, han regulat aquesta matèria, però des del nostre grup parlamentari, -i també ens vam manifestar així en comissió-, entenem que ho han fet de forma insuficient tenint en compte la pluralitat i complexitat de les conseqüències que se'n deriven d'un pronunciament d'aquest tipus. Al nostre parer, calia ser menys restrictiu en els mecanismes de restitució al ciutadà dels drets vulnerats, tant per via d'indemnització, com per via de reforma i anul·lació dels actes i resolucions que han provocat aquesta vulneració de drets. Aquesta és una qüestió tècnicament complexa, amb possibilitat de diverses solucions jurídiques, -ja en vam estar debatent llarg i durant molts dies a la comissió-, que entenem que encara calia analitzar i consensuar amb més deteniment i amplitud. Malgrat això ja no hem tingut més temps.

Per un altre costat, el reforçament de les garanties de defensa pel que fa als acusats en matèria penal, constitueix un aspecte positiu en la reforma, però malgrat tot, al nostre entendre, es podia haver desenvolupat encara més.

Mentrestant, l'evolució i desenvolupament de les noves tecnologies permet adequar els mecanismes processals per tal de donar més agilitat a l'administració de justícia. Així, la introducció de la comunicació processal per via telemàtica, és un aspecte positiu de la reforma.

La modificació de la llei qualificada de la Justícia, comportava necessàriament la modificació simultània de la llei transitòria de procediments judicials. El Projecte de llei presentat pel Govern s'ha limitat únicament a això, a adaptar aquesta llei a les reformes realitzades en el Projecte de llei qualificada de modificació de la llei qualificada de la Justícia. Els socialdemòcrates pensem que aquesta ha estat una ocasió desaprovechada en no abordar una reforma més ambiciosa i necessària de les lleis processals.

El propi títol de la llei, "llei transitòria" defineix la seva naturalesa provisional. Provisionalitat que, si bé en l'àmbit de la jurisdicció penal, ha estat superada amb la promulgació de la llei qualificada del Codi de procediment penal, perdura des de fa més de vint anys, especialment en l'àmbit de la jurisdicció civil i

mercantil. La majoria de les normes processals civils i mercantils, són preconstitucionals i han estat adaptades de forma superficial, provisional i transitòria, a la nostra Constitució. Les normes processals constitueixen una garantia pels ciutadans, doncs donen la necessària seguretat jurídica que ens permet un accés igualitari a la Justícia, eviten arbitriats i impliquen una adequació als drets fonamentals reconeguts en la Constitució. És per això que, vista la magnitud de la modificació de la Llei qualificada de la Justícia objecte del Projecte de llei, és una llàstima que el Govern no hagi abordat l'elaboració d'un projecte de llei processal més profund i ambiciós.

En definitiva, aquests dos projectes de llei suposen una modificació significativa de l'actual sistema judicial, que no abasta tots els aspectes que el nostre grup creu necessari abordar i adopta solucions que, no en tots els casos són plenament compartides pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Ja ho he dit abans, que el nostre grup parlamentari, hagués preferit que el Govern, abans de presentar els projectes, hagués portat a terme una tasca d'estudi conjunt i de consens amb tots els grups parlamentaris. Es tracta aquesta, d'una reforma estructural del sistema judicial, i calia haver intentat i obtingut un ampli consens de tots els grups parlamentaris, tant en els aspectes estructurals de la reforma, com en els seus aspectes tècnics i jurídics. Si així hagués estat, aquestes reformes haurien assolit un suport molt més ampli dels grups parlamentaris i, tècnicament no es veurien llastrades per, a vegades, petites anomalies producte d'esmenes parcials, que és el que hem pogut fer.

No obstant això, per responsabilitat i perquè creiem que era del tot necessari no demorar més una adaptació als moments actuals d'aquestes normes amb més de 20 anys de vigència, hem apostat decididament, -malgrat divergències previsibles entre els diferents grups parlamentaris, sempre n'hi ha,- en donar suport essencialment a aquestes reformes promogudes per l'executiu.

Hem de reconèixer i agrair, i així ho manifesto avui, que en analitzar les esmenes presentades, el Grup Parlamentari Demòcrata ha estat, en general, sensible als punts de vista i aportacions del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. No obstant això, creiem que podia haver realitzat, en ocasions, un esforç de consens més ampli i generós, amb la finalitat d'obtenir uns textos tècnicament més coherents i equilibrats.

S'han acollit, totalment o de forma parcial, nombroses esmenes realitzades pel nostre Grup Parlamentari Socialdemòcrata, que han millorat

tècnicament diferents articles del Projecte de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia. Per exemple m'agradaria destacar les relatives a les facultats del Consell Superior de la Justícia per a protegir la independència dels Batlles i Magistrats quan la seva actuació es veu amenaçada o pertorbada d'alguna forma; les que es refereixen al procés de la qüestió d'inconstitucionalitat que batlles o magistrats poden formular quan consideren que una norma no s'adequa a la Constitució; el relatiu als mecanismes de revisió de resolucions en què el Tribunal d'Estrasburg hagi constatat una vulneració de la Convenció dels Drets Humans; també el que respecta al funcionament intern del Consell Superior de la Justícia i a la fixació de les remuneracions dels membres del Consell Superior de la Justícia, que s'haurà d'establir per llei i no pel propi Consell Superior. A la vegada, també afegiria els canvis a la concreció de les facultats i obligacions dels inspectors dels òrgans judicials, especialment els que no siguin membres de la judicatura així com la millora del funcionament de determinats aspectes de la comunicació telemàtica davant els òrgans judicials. Altres modificacions positives es refereixen als sistemes de proveir els càrrecs de president de la Batllia, del Tribunal de Corts i del Tribunal Superior de la Justícia; al règim d'incompatibilitats de batlles i magistrats; a la situació en què queden els batlles, magistrats i fiscals quan abandonen els seus càrrecs i es dediquen a l'exercici de l'advocacia, especialment en la concreció de les incompatibilitats en què es poden trobar; en la precisió de les conseqüències per la comissió de faltes disciplinàries per part dels batlles i magistrats; i en la limitació de la prescripció de sancions per faltes comeses pels batlles o magistrats; finalment també resulta satisfactòria la millora de la redacció dels casos en què neix el dret a l'assistència lletrada gratuïta per part de persones que es trobin en situació de dificultats econòmiques, establint que els requisits no seran arbitraris, sinó establerts per una norma jurídica i la introducció de terminis concrets per tal que el Govern i el Consell Superior de la Justícia despleguin l'activitat normativa que la llei els exigeix.

Per contra, cal lamentar que no s'hagin acceptat esmenes que, haguessin pogut evitar situacions injustes o incongruències jurídiques en les lleis com per exemple les relatives a anomalies detectades en l'acumulació de sancions per faltes disciplinàries dels batlles, magistrats i fiscals, relacionades amb la seva renovació en el càrrec. També lamentem la no acceptació de reserva de plaça quan un batlle, magistrat o fiscal s'acull a una excedència voluntària per raó de causes familiars com naixement de fills o atenció a familiars. A la vegada, s'ha denegat l'extensió de l'horari hàbil per a acudir davant dels

Tribunals per part dels ciutadans fins a les 19 hores dels dies laborables així com la reducció del nombre de magistrats del Tribunal Superior de Justícia a 5 membres, el que de ben segur provocarà situacions d'incompatibilitats, manca d'especialització per jurisdiccions i, també, traves a l'andorranització de la Justícia. La manca de regulació específica del nomenament i funcionament dels batlles i magistrats suplents, substituïts o de reforç i la determinació il·lògica i no precisa de l'especialització de les seccions d'instrucció penal de la Batllia completen la llista de canvis denegats que haguessin millorat notablement els textos.

També lamentem que, pel que fa al Projecte de Llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, el Grup Parlamentari Demòcrata, no hagi estat capaç d'acollir esmenes que, simplement suposaven una millora del text i una congruència amb les modificacions esmenades en el Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia.

No obstant tot l'anterior, el nostre grup parlamentari, creu que les reformes proposades, obeeixen a una necessitat imperiosa i peremptòria, de forma que malgrat els textos resultants no ens satisfan completament i entenem que tenen algunes mancances, entenem que en conjunt seran positius i beneficiosos per a un millor funcionament de la Justícia. I és per això que, per responsabilitat, el nostre grup parlamentari donarà suport als projectes que avui es debaten.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies. És el torn ara del Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula la Sra. Sofia Garrallà.

La Sra. Sofia Garrallà:

Gràcies Sr. síndic.

El Grup Parlamentari Demòcrata ens felicitem de sotmetre a votació els projectes de Llei que ara es debaten, dels quals voldria destacar tres objectius.

El primer dels objectius a destacar és l'assoliment d'una carrera judicial i fiscal efectiva i progressiva, fonamentada en els mèrits propis, l'aptitud tècnica i el desenvolupament d'un estatus més complet i detallat dels batlles, magistrats i fiscals adjunts. L'accés a la carrera judicial queda regulat de manera molt detallada, tant en la categoria de batlle com en la de magistrat, i per remissió normativa a la carrera fiscal. El sistema de torns creat per a l'accés a la magistratura i de graus de batlles, magistrats i fiscals adjunts permetrà fomentar i facilitar que els esmentats batlles, magistrats i fiscals adjunts es

mantinguin en la carrera judicial, mitjançant mecanismes que permeten la progressió i promoció, i evitar el que està passant fins ara, que és el seu desaccés. La modificació de la Llei qualificada de la justícia pretén també evitar que les vacants temporals o les absències prolongades de membres de la carrera judicial puguin comprometre el bon funcionament de la justícia. En aquest sentit, la Llei inclou la possibilitat de nomenar batlles o magistrats de reforç o suplents, i també crear noves figures de batlle o magistrat substituït, aquests sense vocació peremptòria i sempre que compleixin unes condicions mínimes imprescindibles per exercir les funcions jurisdiccionals, encara que sigui de forma limitada en el temps. Es crea amb aquest mateix esperit la figura de magistrat emèrit que es correspon a l'antic magistrat ja jubilat que encara no ha complert setanta-cinc anys. La Llei preveu així mateix tota una sèrie d'incompatibilitats, amb l'objectiu de garantir la independència i imparcialitat dels batlles i magistrats, i també en els casos en els que no es renova el mandat. Queden regulats els casos d'excedències, tan forçoses com voluntàries, els permisos, es desenvolupa el règim de jubilacions i es preveu tota una sèrie de règims de drets però també d'obligacions per als batlles, magistrats i fiscals.

El segon objectiu que voldria destacar és el reforç de les atribucions del Consell Superior de la Justícia. En aquest sentit se li atribueix la plena autonomia pressupostària i financera per elaborar el seu propi pressupost, que se sotmet a l'aprovació del Consell General, i disposar de tresoreria pròpia. Igualment s'atorguen al Consell Superior noves competències en matèria d'estadística judicial, publicació de sentències, se l'habilita per organitzar activitats formatives, per subscriure convenis amb organismes internacionals i s'estableix l'obligació d'obtenir el seu informe pel que fa a les lleis que concerneixin el propi Consell Superior o l'Administració de Justícia.

Finalment el darrer objectiu a destacar és el nou repartiment de competències jurisdiccionals penals per assolir un repartiment més equitatiu dels processos i dotar així els tribunals de més coherència o uniformitat competencial. Es creen dues oficines judicials d'instrucció especialitzada, extrems doncs que seran desenvolupats amb posterioritat en la intervenció del Codi de procediment penal. També es confereix empara normativa a un futur enviament i recepció d'escrits i documents per via telemàtica a través del sistema informàtic de comunicació processal que s'ha d'implantar en el termini de dos anys. Finalment, i no menys important, s'introdueix el judici de revisió en el cas que el Tribunal Europeu de Drets Humans hagi constatat una vulneració d'un

dret reconegut a la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i les llibertats fonamentals per precisament articular un mecanisme de reparació dels efectes de la vulneració distint de la indemnització.

La modificació de la Llei qualificada de la justícia comporta la modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, però no només es limita a aquesta adequació atès que s'aprofita aquesta modificació per precisar la redacció d'algun article o adaptar-lo a la realitat actual per agilitzar la tramitació i resolució dels processos i per dotar-los precisament de més garanties. Així doncs, felicitem al Govern, i més concretament al ministre de Justícia i Interior, per la presentació d'aquests projectes de llei atès que, malgrat feia anys que es parlava de la modificació d'aquests textos legals i de la necessària regulació de la carrera judicial, entre altres, no ha estat fins avui que se sotmeten a l'aprovació d'aquesta Cambra. També voldria agrair la feina feta pels representants del Tribunal Superior de Justícia, del Tribunal de Corts, de la Batllia, de la Fiscalia i del Col·legi d'Advocats.

Cal també indicar que fruit de les esmenes presentades i del treball en comissió s'ha permès precisament millorar el text i alguns preceptes que voldria destacar tot seguit, preceptes precisament que el que han permès ha estat reforçar la predeterminació i inamobilitat.

En aquest sentit, s'introdueix el nomenament de batlles o magistrats substituïts de manera rotatòria, entre les persones inscrites en una llista establerta cada any a aquest efecte. El treball en comissió ha permès definir millor les persones que formen part o poden formar part d'aquesta llista.

Una altra modificació introduïda i, fruit del treball en comissió, que voldria destacar és el fet que la inspecció dels òrgans judicials, que el projecte preveia que correspongués a batlles i magistrats de la carrera judicial, ha passat a correspondre a persones que no formen part d'aquesta carrera judicial, sempre i quan tinguin la capacitat i experiència suficients per a dur a terme la inspecció.

Finalment destacaria que s'han introduït també graus i, doncs, la possibilitat de promoció per als fiscals adjunts.

Dit això permeti'm que contesti les intervencions doncs dels grups que m'han precedit i aquí, en relació al Grup Mixt i al treball en comissió voldria dir que si no s'han volgut considerar, perquè vostè ha parlat que no s'han volgut considerar les esmenes que vostès havien presentat, en cap cas no ha estat aquesta la voluntat i precisament, no m'ho negarà, que s'han presentat múltiples transaccions per fer

que vostès poguessin votar favorablement a aquest text. Malauradament no ha estat així.

Vostès s'emparen en una pretesa inconstitucionalitat del text indicant, doncs, que s'estarien vulnerant dos principis: el principi del jutge predeterminat per la Llei, que creiem que no és el cas en absolut, i el d'inamobilitat de batlles i magistrats. Com he indicat anteriorment del treball en comissió, considerem doncs que el que ha permès ha estat un reforçament tant de la predeterminació com de la inamobilitat i en aquest cas no es pot escollir un batlle o un magistrat lliurement sinó que aquests batlles i magistrats han de constar en una llista, com he dit anteriorment, llista que s'establirà cada any i a més a més no s'escullen lliurement sinó que serà per torn rotatori.

Dit això i en relació amb la intervenció del Partit Socialdemòcrata en relació amb la andorranització entenem, i així ho vam comentar en comissió, que l'andorranització de la meritat dels membres del Tribunal Superior és desitjable i s'ha d'aplicar necessàriament com preveu la Llei qualificada de la Justícia però no ha de suposar que si no hi ha candidats andorrans amb mèrits suficients o amb les condicions requerides s'hagi de votar obligatòriament una llei ad hoc precisament per poder cobrir aquestes places.

Pel que fa a les seccions d'instrucció sí que es creen aquestes dues seccions amb unes matèries o amb una matèria, per una ben concretes i, com ja vam comentar en comissió, aquestes matèries són un mínim, per tant la secció d'instrucció que té aquestes competències podrà conèixer també altres matèries.

En relació amb l'excedència voluntària per causa doncs de naixement d'un fill, d'adopció d'un infant o d'un acolliment familiar, és cert que no hi ha una reserva de plaça pròpiament dita però sí que es preveu una reincorporació immediata i és pot fer efectiva en aquell mateix moment, per això no hem cregut necessari regular-ho de manera diferent.

Finalment en quant a la reducció de magistrats, aquests precisament o aquesta reducció és du a terme per l'andorranització progressiva que ha de tenir lloc perquè si acabem andorranitzant el Tribunal Superior el que comportarà és que cada cop hi haurà més magistrats amb dedicació plena que esmerçaran més el seu esforç aquí i per tant no seran necessaris, creiem, el mínim de 8 magistrats. A més a més, és que el nombre de magistrats previst és un mínim que en tot cas, si es preveu que hi hagi molta més feina, aquest nombre sempre es podrà augmentar.

Dit això, únicament assenyalar que examinats els projectes de llei, el Grup Parlamentari Demòcrata votarà favorablement.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Per part del Govern té la paraula el ministre, Sr. Xavier Espot.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Avui se sotmeten a l'aprovació d'aquesta Cambra el Projecte de llei qualificada de modificació de la llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i el Projecte de llei de modificació de la llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993. L'aprovació d'aquestes dues normes legals, juntament amb l'aprovació del Projecte de llei qualificada de modificació de la llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998, suposaran la culminació del segon i penúltim estadi de l'ambició projecte de reforma i modernització de la Justícia que ha endegat el Govern durant aquesta legislatura, amb la col·laboració del Consell Superior de la Justícia, del Grup Parlamentari Demòcrata i, pel que fa als projectes de llei que debatem, del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, segons he pogut deduir de les intervencions que m'han precedit.

La primera fase ja finalitzada d'aquest procés normatiu, consistent en modificacions legals específiques, que han aconseguit agilitzar i simplificar la tramitació dels processos judicials en què es dirimeixen drets i interessos especialment mereixedors de protecció, com ara pel que fa a les mesures provisionals prèvies a la separació matrimonial o el divorci, el procés d'incapacitació o el desnonament de les finques urbanes, sense oblidar la despenalització de diversos delictes i contravencions penals que podien trobar millor resposta en seu jurisdiccional civil, dóna pas a un segon estadi que es pot qualificar sense embuts com el més important, atès que incideix en les normes rectores de la Justícia i, alhora, la reforma profundament. Bona prova és que en el cas de la llei qualificada de la Justícia, que es desglossava en 102 articles, se'n modifiquen o s'addicionen 67, a banda de les 21 disposicions transitòries, derogatòria o finals que modifiquen substancialment o parcialment la llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, la llei qualificada de la jurisdicció de menors,

del 22 d'abril de 1999, i la llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996.

Senyores i senyors consellers, si el Consell General té a bé aprovar els projectes de llei que ens ocupen, haurem acomplert una assignatura pendent i satisfet una demanda legítima i reiterada durant més de vint anys. Faig referència a la regulació completa i detallada de les carreres judicial i fiscal que es duu a terme amb la modificació de la llei qualificada de la Justícia. Si bé és cert que aquest text legal ja incidia en l'estatus dels batlles i els magistrats, com també ho feia, juntament amb la llei del Ministeri Fiscal, en relació amb l'estatus del fiscal general i els fiscals adjunts, no és menys cert que era una regulació insuficient i inadaptada als temps actuals. Així doncs, s'han configurat unes carreres judicial i fiscal efectives i progressives, fonamentades en els mèrits i l'aptitud tècnica per a l'exercici de les funcions jurisdiccionals i fiscals, a través de la creació de graus en cadascuna de les categories, vinculats no només a l'antiguitat, sinó també a l'acompliment de les funcions encomanades i a les activitats formatives endegades.

També s'ha detallat l'accés a les carreres judicial i fiscal, d'acord amb el compliment previ d'unes condicions i a través de processos de selecció regits pels principis d'aptitud tècnica, mèrits propis i igualtat entre tots els andorrans, que han de respondre a criteris d'objectivitat, publicitat i transparència. I s'ha regulat el desenvolupament dels concursos oposició i dels concursos, segons el cas, als efectes de garantir la seguretat jurídica, atorgant una importància cabdal a la formació inicial.

Pel que fa concretament a l'accés a la magistratura, es palesa per primera vegada, donant compliment efectiu a la disposició transitòria segona, apartat 1, de la Constitució, que a igualtat de mèrits entre els candidats, són preferits els de nacionalitat andorrana, i alhora es limita el nombre de magistrats de nacionalitat espanyola o francesa prop dels nostres tribunals. Al mateix temps s'estableix un sistema de torns que si bé atorga una clara preferència als candidats que ja es troben exercint funcions jurisdiccionals, també permet l'accés directe a la magistratura dels juristes.

Aquest sistema de torns, la creació dels diversos graus de batlle, magistrat i fiscal adjunt, i la transversalitat, si bé limitada o condicionada, entre batlles i fiscals adjunts, i entre magistrats adscrits a tribunals diferents, tenen com a objectiu comú posar fi a una problemàtica que aquests darrers vint anys han evidenciat, i vol fer possible per tant que els membres de les carreres judicial i fiscal s'hi mantinguin i no l'abandonin prematurament, atès que l'experiència és un factor essencial en

l'acompliment de les funcions que tenen encomanades. En aquest mateix sentit, es regulen aspectes que fins ara no gaudien d'emparedament normativa, com els conceptes mínims que han de conformar el règim retributiu, el règim de jubilació, i les diverses situacions en què es poden trobar els batlles, els magistrats i els fiscals adjunts, a banda del servei actiu i la jubilació, com ara l'excedència voluntària i l'excedència forçosa. Però l'ampliació o la consolidació dels drets també s'ha acompanyat d'una exigència reforçada pel que fa als seus deures, amb l'obligació de retre comptes sobre l'activitat desenvolupada, l'ampliació de les incompatibilitats o la intensificació del règim disciplinari.

D'altra banda, i ben al contrari del que s'ha pogut afirmar des del Grup Parlamentari Mixt, la modificació de la Llei qualificada de la Justícia reforça la inamobilitat dels batlles, els magistrats i els fiscals adjunts i, per tant, la seva independència, atès que es limiten els motius de renovació del mandat, de no renovació del mandat als supòsits greus de responsabilitat penal o disciplinària, tal com la norma establia fins ara només per al cessament. I es fa constar d'altra banda que aquesta decisió, igual que per a les resolucions disciplinàries, s'ha de prendre de forma motivada, amb audiència prèvia de la persona interessada, i és susceptible de recurs jurisdiccional; mentre que fins ara, la resolució disciplinària que podia adoptar el Consell Superior de la Justícia no ho era, i només es podia interposar recurs d'emparedament davant el Tribunal Constitucional.

Una novetat significativa que convé assenyalar i que s'ha incorporat amb la finalitat d'evitar que les vacants temporals o les absències prolongades dels membres de la carrera judicial puguin comprometre el bon funcionament dels òrgans judicials, tal com ha succeït sovint, és la possibilitat de nomenar batlles o magistrats suplents o de reforç, i també la creació de les noves figures de batlle o magistrat substitut. Una vegada més he d'insistir en el fet que aquestes figures, que els ordenaments jurídics de molts altres països també preveuen com un mecanisme ineludible per garantir el dret a la jurisdicció i, en concret, el dret a obtenir una decisió judicial fonamentada en dret en un termini raonable, ni comprometen la inamobilitat, ni vulneren el principi del jutge predeterminat per la Llei, com tindrà ocasió d'argumentar posteriorment.

Senyores i senyors consellers, el Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia també consolida i reforça la institució del Consell Superior de la Justícia, mitjançant una millor regulació del règim jurídic de les seves decisions, i en virtut de l'ampliació o la concreció de les seves atribucions, especialment en matèria d'inspecció, de

formació, d'estadística judicial i de publicació oficial de les resolucions judicials. Però sobretot, cal incidir en el fet que el Projecte de Llei resol definitivament una qüestió controvertida, que fins i tot va ser l'objecte d'un conflicte positiu de competències resolt pel Tribunal Constitucional en una sentència del 19 de desembre de 1994, i durant molts anys reclamada, a saber l'autonomia pressupostària i financera del Consell Superior de la Justícia.

Així doncs, a partir del proper exercici pressupostari, aquest òrgan reconegut per la Constitució esdevindrà competent per elaborar el seu projecte de pressupost, que se sotmetrà a l'aprovació del Consell General, i disposar de tresoreria pròpia; mentre que pel que fa al pressupost de l'Administració de Justícia i del Ministeri Fiscal, per bé que romandrà integrat dins el pressupost del ministeri que encapçala, s'han introduït especialitats per tal de conferir competències plenes o afegides al Consell Superior de la Justícia o al seu president en relació amb la seva gestió i execució.

En un altre ordre d'idees, la reforma de la Llei qualificada de la Justícia per tal de regular les carreres judicial i fiscal, i impulsar la tasca i l'autonomia de l'òrgan de govern de la Justícia, ha estat l'ocasió per modificar diverses altres disposicions d'aquesta norma, amb l'objectiu en aquest cas de redistribuir les competències atribuïdes als tribunals en l'àmbit jurisdiccional penal. I per aquest motiu també ha calgut reformar la Llei transitòria de procediments judicials, així com la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal. D'aquesta manera i d'acord amb el nou esquema que detallaré en presentar el Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei que acabo d'esmentar, s'assolirà un repartiment més equitatiu dels processos penals i, alhora, es crearà un marc competencial més coherent i uniforme. Deixin-me només apuntar ara que la supressió de la Secció Penal de la Batllia permetrà la creació de dues seccions d'Instrucció, a una de les quals es confereix la competència per instruir els processos que dimanen de determinades infraccions penals, com ara les comeses en forma de criminalitat organitzada. La qual cosa comportarà l'especialització i, en conseqüència, la millora i l'agilització de la tasca instructora.

Finalment, la tercera de les finalitats principals de la modificació de la Llei qualificada de la Justícia ha estat l'adaptació o l'ampliació del seu contingut d'acord amb les necessitats actuals i l'experiència pràctica en aspectes d'abast més concret o puntual. Convé assenyalar en aquest àmbit la introducció del judici de revisió, si es constata per part del Tribunal Europeu de Drets Humans una vulneració d'un dret

reconegut a la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i les llibertats fonamentals, amb l'objectiu d'articular un mecanisme de reparació dels efectes d'aquesta vulneració més enllà de la indemnització.

Com he assenyalat anteriorment en relació amb la Llei transitòria de procediments judicials, part dels canvis que dimanen del Projecte de Llei que la modifica obeeixen a la nova redistribució de les competències jurisdiccionals penals. Però com s'esdevé amb la Llei qualificada de la Justícia, també s'ha volgut aprofitar per adaptar diverses de les seves disposicions a la realitat actual, des de la perspectiva d'agilitzar la tramitació i la resolució dels processos, i també per dotar-los de més garanties quan calia. Així doncs i a tall d'exemple, s'incorporen modificacions en la regulació del procediment de *l'habeas corpus*; se simplifica i actualitza la redacció dels articles que determinen les adscripcions dels batlles o els magistrats a les seccions o sales respectives i que regulen l'establiment dels torns corresponents; i es reforma el règim de les suplències dels batlles i la regulació de les funcions i les atribucions del batlle de guàrdia, una vegada més tenint present i donant compliment degut al principi del jutge predeterminat per la llei.

Tot plegat ha estat fruit d'un treball conjunt i que s'ha escolat durant més d'un any, coordinat des del Ministeri de Justícia i Interior, en què han participat de forma desinteressada representants del Tribunal Superior de Justícia, del Tribunal de Corts, de la Batllia, de la Fiscalia general i del Col·legi d'Advocats, als quals els he de transmetre el meu més sincer agraïment.

Agraeixo també la tasca duta a terme en comissió i l'esperit constructiu i orientat a la millora tècnica del Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia i del Projecte de Llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, per part dels grups parlamentaris demòcrata i socialdemòcrata, tot valorant molt positivament el vot favorable que tots dos grups ja han anunciat.

Però malauradament, també he de lamentar la posició adoptada pel Grup Parlamentari Mixt en relació amb els projectes de llei que ens ocupen i que des del meu punt de vista no està justificada, atès que en el cas del Projecte de Llei de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, la meitat de les esmenes per ells presentades han estat acceptades o transaccionades, i moltes altres en ambdós projectes de llei han fet l'objecte de propostes de transacció per part del Grup Parlamentari Demòcrata, que pretenien adaptar la seva redacció per tal que no entrés en contradicció amb altres articles de les

normes modificades, i alhora no desvirtués els principis cabdals de la reforma endegada. Tot i així, el Grup Parlamentari Mixt no ha volgut acceptar el gruix de les transaccions proposades, ni tan sols les que clarament s'adreçaven a confortar els seus arguments, i al mateix temps no ha posat damunt la taula cap contraproposta que permetés acostar posicions. I la meua opinió és que no ho ha fet perquè els projectes de llei no podien ser globalment discutits des d'una perspectiva tecnicojurídica, atès que són el resultat del treball exhaustiu, participatiu i de llarg recorregut que he esmentat anteriorment. En efecte, tot porta a pensar que des d'un inici, el Grup Parlamentari Mixt no ha tingut cap intenció de votar favorablement els projectes de llei, emparant-se en un únic argument genèric i sense fonament, com és la inconstitucionalitat d'algunes de les seves disposicions. És sorprenent però que cap de les institucions i les persones que han participat en el procés d'elaboració dels projectes de llei, coneixedors de la nostra Constitució i de la jurisprudència del Tribunal Constitucional, hagin plantejat dubtes entorn a la constitucionalitat de les disposicions dels projectes de llei. Això confirma que l'argument del Grup Parlamentari Mixt és del meu punt de vista, del tot discutible, i sembla més aviat una excusa per apartar-se del consens i no donar suport a unes reformes que la nostra justícia i, per extensió, el nostre país, reclamen.

El motiu principal d'inconstitucionalitat en què es fonamenten moltes de les esmenes proposades pel Grup Parlamentari Mixt i que el conseller Barcia ha refermat en la seva al·locució, és la vulneració del principi del jutge predeterminat per la Llei. En aquest sentit, cap de les disposicions del Projecte de llei vulneren aquest principi. I no ho afirmo retòricament, sinó basant-me com no pot ser d'una altra manera en la interpretació que, en diverses ocasions, n'ha fet la jurisprudència del nostre Tribunal Constitucional. Segons la sentència del Tribunal Constitucional del 5 de novembre 1999, "la predeterminació implica que l'òrgan judicial ha d'haver estat creat de manera prèvia per la norma, que ha d'estar investit de jurisdicció i competència abans que es produeixi el fet generador del procés i que el seu règim orgànic no ha de permetre que sigui qualificat d'òrgan especial o excepcional"; i pel que fa per exemple, la sentència del 10 de gener del 2011, estableix que "allò que protegeix l'article 10 no és la predeterminació del jutge, entès com un magistrat, sinó del tribunal". Doncs bé, força és constatar que cap de les reformes introduïdes, ni pel que fa als batlles i els magistrats substituïts, ni pel que fa al magistrat del Tribunal de Corts redactor de la sentència i desvinculat del ponent o que resol en apel·lació el procediment de *l'habeas corpus*, ni pel

que fa a la flexibilització de les normes d'adscripció dels processos coneguts pel batlle de guàrdia o derivats d'un canvi d'adscripció a una altra secció, ni pel que fa al règim de suplència dels batlles absents o impossibilitats transitòriament, posen en entredit aquest principi.

I no fa dubte que les esmenes proposades pel Grup Parlamentari Mixt, adreçades segons pretenen a garantir el principi del jutge predeterminat per la Llei, parteixen d'una interpretació que no és conforme a la jurisprudència que he citat, una interpretació exacerbada i mancada de la contextualització i la ponderació necessàries, fins al punt que si s'haguessin acceptat, l'aplicació de les disposicions normatives resultants hagués conduït a solucions errònies i fins i tot injustes. Per exemple, no hagués estat possible desvincular al magistrat ponent del Tribunal de Corts del magistrat que participa a la vista oral i redacta la sentència, i donar així compliment a la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans en aquesta matèria. També hagués suposat l'eliminació de la figura dels batlles i els magistrats substituïts i, per tant, n'hagués resultat la impossibilitat de cobrir les vacants o les absències temporals que previsiblement seran més habituals d'una banda, i més dilatades en el temps d'altra banda, en haver introduït les situacions administratives de l'excedència forçosa i l'excedència voluntària, i en haver establert una formació inicial de com a mínim un any com a regla general. Per tant, quan un batlle hagués cessat en el càrrec, i si es té en compte el temps necessari per provisionar la seva plaça, en ressurt que durant un any i mig com a mínim, la seva oficina judicial hagués quedat vacant, sense que els processos es tramitessin degudament ni es dictessin les resolucions judicials corresponents; i encara més, sense poder assignar a aquesta oficina una batlle suplent o de reforç, atès que també s'ha considerat des del Grup Parlamentari Mixt que aquesta assignació vulnerava el principi del jutge predeterminat per la Llei. En definitiva, tot plegat en clar detriment del justiciable i d'un altre principi constitucional tant o més important, que el Grup Parlamentari Mixt sembla haver obviat: el dret a la tutela judicial efectiva i, en concret, a obtenir una decisió fonamentada en dret en un termini raonable.

Crec que aquests exemples, encara que ens podríem estendre en totes i cadascuna de les esmenes fonamentades en el principi que ens ocupa, són prou reveladors de què la posició defensada pel Grup Parlamentari Mixt, sense les matisacions o les flexibilitzacions que se'ls va proposar per via de transacció i que no han volgut acceptar, no era raonable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Entrem en un segon torn d'intervencions.

Pel Grup Mixt, Sr. Bartumeu teniu la paraula.

El Sr. Jaume Bartumeu:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, aquesta rèplica anirà destinada al Sr. ministre i sobretot a rebatre aquest procés d'intencions que ens ha fet de manera tan desafortunada com poc elegant fa un moment dient que des del primer moment nosaltres ja havíem predeterminat que no volíem votar la llei.

Miri ministre, nosaltres aquesta llei, -vostè ho sap, i jo diria que ho sap més que no pas alguns dels consellers generals aquí presents-, nosaltres hi hem treballat de valent, com ha dit el conseller Barcia, perquè volíem i hem buscat l'acord, i insisteixo, vostè ho sap, però clar, avui ens ha fet una intervenció que dit amb el degut respecte però amb la total fermesa ha sigut molt sectària, eh? perquè clar, quan parla de col·laboració ens exclou, ens exclou en la primera part de la intervenció i ens diu: "Agraeixo a la comissió, agraeixo evidentment al seu grup parlamentari i també a l'altre grup parlamentari donaré suport", a nosaltres doncs no ens agraeix res.

Bé, tampoc hem vingut aquí a buscar cap agraïment, però jo crec que no calia que ens excloués perquè com que tenia una part escrita i l'altra improvisada com és normal, a la primera part li ha sortit aquest brot d'excloure'ns però després ha hagut de reconèixer que hi ha moltes esmenes nostres que s'han integrat en el text, per tant, devem haver col·laborat una mica! Bàsicament, miri, sense les nostres esmenes, abans la portaveu del Grup Demòcrata deia, que hi hauria un torn i que hi hauria una llista, sense les nostres esmenes vostè sap que en el text que vostè tant consensuat que el teníem tothom menys amb els grups parlamentaris, ens va enviar aquí un text que hi havia batlles suplents i batlles de reforç sense torn i sense llista, és a dir per designació digital possible de presidents de tribunals i del Consell Superior de la Justícia. Bé, doncs en alguna cosa devem haver col·laborat que almenys hem limitat els mals i jo diria més cridaners del projecte inicial.

Volíem votar aquests texts, vostè faci'ns el procés d'intenció que vulgui, però vostès no ens han deixat fer-ho.

A la Llei qualificada de la Justícia, l'article 33 que modifica l'article 50.4 diu que el Consell Superior de la Justícia doncs, pot nomenar suplències i reforços

amb temps que no es delimita. Miri, més enllà del jutge predeterminat per la llei, hi ha un article de la Constitució que vostè coneix que és l'article 99 i aquest article diu ben clar que els jutges i magistrats són nomenats per 6 anys, -sis anys. Amb el text que vostè ens porta aquí, malgrat que nosaltres que en cap moment hem dit que no volíem magistrats ni jutges de reforç com ara ens vol aquí posar com a nosaltres ja sabia que érem responsables de tots els mals del país, només ens faltava saber que la paralització de la batllia també serà a partir d'avui culpa nostra perquè diu que no volíem jutges de reforç. Nosaltres no li hem dit les proves: li hem demanat que faci un llista en què hi hagi un torn però clar, o canvien l'article de la Constitució o han de ser nomenats per sis anys, els deixem una llista però han de ser nomenats per sis anys, i això val per l'article 41 que modifica l'article 58. El reforç del Tribunal Superior de la Justícia, torna a topar amb l'article 90 de la Constitució, val per l'article 48, que és el de la creació de l'article 66 *quater* "els batlles substituïts, període indeterminat", -article 90 de la Constitució-, i en quin argument? Que no ens l'ha dit avui aquí, però quin és l'argument que normalment hem d'escoltar per tot això? L'ha dit de passada potser, que si no s'admeten aquests reforços i aquestes substitucions indeterminades, és a dir contràries, indeterminades en el període, i per tant contràries a l'article de la Constitució, la Batllia no podria funcionar, però clar, si la Batllia no pot funcionar i és culpa, entre cometes, no només del nostre grup sinó potser també d'alguna disposició constitucional, doncs escolti, canviï la Constitució que per això tenen aquesta majoria tan gran, no? Perquè ja no ens vindrà d'un pam, però no ens digui que jutges i batlles nomenats per molt que sortosament hi hagi un torn i ja no es puguin designar de manera discriminada, doncs es poden nomenar per períodes diferents als que diu la Constitució.

Nosaltres no hem dit mai que no s'hagi de reforçar el dret a la jurisdicció, però hauríem de mirar de reforçar-lo sense violar la Constitució. I anant acabant les transaccions... Miri, vostè sap que bona part de les transaccions que ens proposaven no eren conformes al Reglament del Consell General, clar, si ja podem ser tan valents de fer modificacions de lleis qualificades que més o menys s'encavallin a alguna disposició constitucional jo ja entenc que respectar el Consell General també admet els seus més i els seus menys, però clar, proposar-nos transaccions per modificar articles de la Llei de procediments que no havien estat objecte d'esmena, miri, nosaltres això difícilment ho podríem acceptar.

Per tant, no ens faci, insisteixo i acabo processos d'intencions perquè si és molt discutible en la nostra posició, ja li ho admeto, només faltaria, per això estem al Consell General. També m'haurà d'admetre que és molt discutible la seva, perquè el seu plantejament també està tancat des d'un inici, si és que el nostre hi era, que si n'hagués estat, nosaltres no hauríem presentat esmenes per millorar el text que al final ho ha hagut de reconèixer que l'han millorat.

La seva posició jo sí que la veig utilitzant una paraula que ens feia servir: "Exacerbada". Perquè miri, facin els jutges i facin els batlles, amb el torn, però nomeni'ls per sis anys que és el que diu la Constitució, i sinó, bé, clar, nosaltres ho veiem d'una manera, vostè ho veu d'una altra, no cal exacerbar-se més, nosaltres no li votem els texts.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sra. Mariona González.

La Sra. Mariona González:

Gràcies Sr. síndic.

Només era per fer un petit aclariment. Nosaltres quan parlem de l'andorrantització de la justícia, ja ho vam discutir això en comissió per tant, no valdria la pena gairebé que en parléssim, perquè ho vam discutir molt, però li vull recordar que hi ha una disposició transitòria segona que diu que la proporció de magistrats no andorrans que estableix l'article 45 no s'ha d'aplicar imperativament fins l'any 2003. Per tant aquesta llei ad hoc que vostè mencionava, en tot cas hauria de ser una llei ad hoc que són vostès. Després de l'any 2023, segurament aquesta llei de la Justícia per molt que estigui feta amb molt consens i per molt que s'hagi mirat tota, probablement l'any 2023 se li haurà de fer alguna modificació per tant, doncs també podríem tornar a parlar en aquells moments, també podríem deixar parlar els consellers que hi hagi en aquell moment de l'andorrantització perquè la poguessin discutir també ells mateixos.

Només era això i després dir que nosaltres no volíem una incorporació immediata dels batlles que agafen una excedència per qüestions familiars o per... tant per adopcions o per tenir un fill com per cuidar-se del fill, com per cuidar-se de la família sinó que el que volíem era una reserva de plaça, i vostè ha reconegut que no ens l'havien acceptat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Grup Demòcrata, Sra. Sofia Garrallà.

La Sra. Sofia Garrallà:

Sí, gràcies Sr. síndic.

En quant a l'andorranització, és evident que hi ha aquesta transitòria i que preveu aquesta integració provisional fins el 2023 únicament, i és cert que ho vam discutir molt en comissió, el que vam considerar és que en tot cas la llei es pot modificar però es modificarà la Llei qualificada de la justícia en el seu global i no es farà una modificació puntual únicament per aquesta andorranització o per si fa falta un magistrat o un batlle per cobrir aquesta plaça vacant a la Batllia.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, desitja intervenir Sr. ministre...

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

M'agradaria respondre en primer lloc a la Sra. González, no he tingut ocasió de fer-ho abans per no allargar-me més, simplement respondre-li als dos, sense entrar diem en els detalls que la consellera Garrallà ha contestat oportunament i amb molt bon criteri simplement referir-me als dos petits greuges que vostè m'ha fet, no?

Pel que fa diguem a la qüestió del consens previ. A veure, jo entenc que és una llei, i ho he dit, és una norma rectora de la Justícia, és una norma molt important, és una modificació substancial que potser si hagués aconsellat aquest treball d'aproximació previ amb els grups parlamentaris. Però vostè sap que el treball en el marc d'aquesta comissió ha estat molt llarg i l'única garantia de poder aprovar aquestes lleis que vostè mateix ha reconegut que eren una urgència era entrar-les a tràmit parlamentari com a mínim un any abans que s'acabés la legislatura. De tota manera jo penso que el treball en comissió malgrat es va entrar en tràmit d'urgència als simples efectes que durant el termini de les vacances parlamentaries s'hi pogués anar treballant però no per donar pressa als consellers vostè sap que s'ha fet un treball en comissió durant molts mesos i que jo crec que ha permès incorporar moltes esmenes i millorar qualitativament el text, no?

Pel que fa a l'altre segon greuge que vostè en formulava, em deia que haguéssim hagut d'aprofitar l'ocasió per fer una reforma més ampla de la llei transitòria de procediments judicials. La pròpia exposició de motius del text ja ho reconeix que aquesta Llei ja l'any 1993 tenia vocació de provisionalitat, i la pròpia exposició de motius de la llei de modificació que presentem també reconeix que és una assignatura pendent i que s'ha de fer. Però vostè també m'ha de reconèixer perquè n'és sabedora que ja hi estem treballant en aquesta actualització dels processos. Estem treballant en un codi de procediment civil i en breu, la propera legislatura amb tota probabilitat també s'haurà d'abordar la Llei de modificació de la jurisdicció administrativa i fiscal. Fins que no tinguem aquests dos textos normatius aprovats no es pot derogar la Llei transitòria de procediments judicials, i la Llei transitòria de procediments judicials tal com està configurada, en un futur ja no té sentit. En tot cas, des del meu punt de vista evidentment, s'haurà de bolcar tots els procediments d'ordre constitucional a la Llei qualificada de la Justícia, crear normes sectorials processals. Tenim el codi de procediment penal, tindrem un codi de procediment civil i tindrem una Llei de la jurisdicció administrativa, suposo la propera legislatura, i a partir d'aquí, jo crec que la vocació de la Llei transitòria de procediments judicials és quedar definitivament derogada.

Dit això, pel que fa al Sr. Bartumeu, jo no he tingut, lamento haver ferit la seva sensibilitat. Jo no he tingut cap intenció d'excloure'l, simplement he constatat, i evidentment jo no estava present en comissió, però simplement he fet el constatat que a mi m'ha semblat que era el tarannà que han adoptat durant la discussió en comissió. Potser m'equivoco, en tot cas, he agraït el vot favorable del Grup Parlamentari Demòcrata i del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Com vostè comprendrà, el que no puc fer és agrair el seu vot desfavorable.

Dit això, i potser precisament perquè vostè tampoc no és membre de la comissió, a mi em sembla que hi ha determinats conceptes rectors de la llei que no ha acabat d'incorporar. En la seva intervenció, vostè ja comença per barrejar dos tipologies. D'una banda, tenim els batlles suplents i de reforç i d'altra banda, els batlles substituïts. Són dos figures completament diferents, i quan vostè em parla del batlle suplent que s'ha de mantenir el mandat de sis anys, és que ja es desprèn de la pròpia llei.

Veig que vostè no m'ha contestat, o en tot cas no m'ha replicat pel que fa pròpiament els meus arguments d'oposició en quant al jutge predeterminat per la llei. I vostè ha incidit en una altra qüestió. Jo no n'he parlat en la meua

intervenció perquè el Sr. Barcia no hi havia fet referència. Jo crec que vostè ha parlat d'un dels altres motius d'inconstitucionalitat, de fet eren dos els que vostès descrivien. D'una banda, la vulneració del principi del jutge predeterminat per la llei. Crec que ho he deixat a bastament contestat, i d'altra banda vostè ens ha fet referència a una altra qüestió, que és el principi d'inamobilitat, d'acord? I m'ha anat bé que vostè hi fes referència perquè la veritat és que discrepo de quina és la seva posició que clarament ha evidenciat. Pensem que realment les disposicions dels projectes de llei tampoc vulneren aquest principi d'inamobilitat perquè és a dir, vostès el que pretenien era basant-se amb l'article 90.1 de la Constitució, que els batlles i els magistrats suplents i de reforç, d'una banda, i ho ha dit, i els batlles i magistrats substituïts d'altra banda, fossin nomenats per un període de sis anys. La qual cosa, en el primer cas no és necessària, ni es podia acollir en el segon cas pel motiu que li explicaré.

Pel que fa als batlles i als magistrats suplents i de reforç, el nou article 50.4 de la Llei qualificada de la Justícia ja estableix clarament que les seves places tenen la mateixa consideració que les altres places de la batllia, i per tant, és palès que els membres que les ocupen formen part de la carrera judicial, amb totes les conseqüències que això comporta, d'acord?

En un altre ordre d'idees, pel que als batlles i als magistrats substituïts, el nou article 66 quater preveu de forma detallada el règim, específic dels mateixos, concretament pel que fa als motius excepcionals que justifiquen el seu nomenament, el límit temporal acotat per fer-ho, d'acord amb l'esmena que s'ha transaccionat, els requisits que cal complir per ser nomenat a l'efecte i l'estatus que tenen durant l'exercici per part seva de les funcions jurisdiccionals.

Així doncs, cal tenir en compte que aquesta figura, així com la del magistrat substituït és una forma excepcional i urgent de proveir provisionalment les vacants, que per raons d'urgència no es puguin cobrir de forma ordinària. Per exemple, mitjançant els batlles o els magistrats suplents de reforç. I un cop presa en consideració l'esmena formulada pel Grup Parlamentari Demòcrata queden, com ho ha dit la consellera Garrallà, perfectament definides i compten amb totes les garanties, atès que es tracta dels magistrats emèrits, els antics magistrats, els antics batlles i les persones que hagin superat un mínim determinat en el procés de selecció de batlles però que no hagin obtingut plaça. I aquesta excepcionalitat i urgència té una regulació especial al marge de la carrera judicial, com succeeix en molts països del nostre entorn jurídic. A França o Espanya per exemple, i encara amb més rigor es

garanteix la inamobilitat absoluta dels batlles, ni tant sols amb mandats renovables de sis anys. I tot i així existeix la figura del jutge substituït. Per què? Perquè es considera que són una figura que està al marge de la carrera judicial i per tant no se'ls hi aplica l'article referent a la inamobilitat absoluta, com aquí tampoc se'ls aplicaria l'article que parla dels mandats renovables de sis anys. I aquesta habilitació legal jo crec que està suficientment emparada per l'article 85 i sobretot quan es tenen en compte, ponderen els diferents interessos amb conflicte. El que li deia abans, d'una banda, el principi d'inamobilitat o el principi del jutge predeterminat per la llei i d'altra banda, la tutela judicial efectiva i el fet de poder obtenir una decisió fonamental en dret en un termini raonable. Quan tenim aquests dos interessos en conflicte hem de saber quin preval, i des del punt de vista del Govern i des del meu punt de vista, aquest segon principi que també és un principi i un dret constitucional reconegut, ha de prevaler.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Bartumeu, teniu la paraula.

El Sr. Jaume Bartumeu:

Sí gràcies, bé efectivament algun principi constitucional hauríem d'aconseguir que tingués prevalença.

Em diu que ja no sóc membre de la comissió, que és una evidència, i vostè tampoc. Aleshores, clar tots dos estem debatent sobre una qüestió en la qual hi hem treballat bastant, segurament força, però no érem a la comissió. No crec que això sigui cap inconvenient per poder-ne parlar aquí davant del Consell General.

Clar ara vostè n'ha afegit una nova-, bàsicament per això he demanat la paraula al Sr. síndic-, una nova qüestió. Diu que els magistrats i els batlles ja tindran aquests sis anys, que no diu enlloc de la llei perquè em diu la paraula "consideració". Bé vostè interpreta la consideració com que abasta el mandat i jo interpreto que la consideració és la consideració de magistrat que està impartint justícia, sigui batlle o sigui magistrat. Enlloc de la llei jo ho he trobat, si en el text vostè me l'indica, i me'l llegiré amb molta atenció, que consideració vulgui dir mandat de sis anys: no hi és. A partir d'aquí el tema del reforç, que ha quedat moderat, modulad i mesurat amb base a les esmenes que nosaltres hem fet i que per tant hi haurà torn, i hi haurà llista. Bé, això ja modera molt

el que ens preocupava sobre l'altre principi constitucional. Miri alguna cosa haurem aconseguit, però la qüestió de la consideració, salvat el cas de què quan es promulgui la llei a sota hi hagi una disposició interpretativa que digui que el dia del debat davant del Consell General el ministre ens va dir que la consideració vol dir que aquests magistrats i batlles tenen un mandat de sis anys, jo a la llei no ho sé llegir.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Grup Socialdemòcrata...

No hi ha intervenció.

Per part del Grup Demòcrata...

Tampoc.

El Govern desitja intervenir...

Sr. ministre...

No hi ha més intervencions...

Bé, doncs acabades les intervencions i vist el sentit de les mateixes, procedirem a votar de forma separada cadascun dels projectes de llei.

En primer lloc procedirem a la votació del Projecte de llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials de 21 de desembre del 1993.

S'obre un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sr. secretari si us plau, si voleu procedir a donar lectura del resultat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

22 vots a favor, 3 en contra.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, a la vista del resultat declaro aprovat el Projecte de llei.

Procedirem ara a continuació a la votació del Projecte de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia del 3 de setembre de 1993.

Obrim un termini per votar.

(Votacions)

Sr. secretari, si voleu procedir a donar lectura del resultat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

22 vots a favor, 3 en contra.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, a la vista del resultat declaro aprovat el Projecte de llei.

Passem tot seguit al desè punt de l'ordre del dia:

10- Examen i votació del Projecte de llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal del 10 de desembre de 1998.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Interior ha estat publicat en el Butlletí número 55/2014 de l'11 de juliol.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió la Sra. Meritxell Verdú Marquilló, nomenada ponent per part de la Comissió.

Teniu la paraula.

La Sra. Meritxell Verdú:

Gràcies Sr. síndic.

El passat dia 9 d'abril, la Comissió Legislativa d'Interior em va nomenar ponent del Projecte de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998 i, com a tal, exposo avui davant del Consell General l'informe de la Comissió.

La Comissió Legislativa d'Interior va examinar, en les reunions mantingudes els passats dies 16 i 30 de juny, i 2 i 9 de juliol del 2014, el Projecte de llei i les 15 esmenes que s'hi havien presentat: 2 per part del Grup Parlamentari Mixt, 4 per part del Grup Parlamentari Demòcrata, i 9 per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Del total d'esmenes presentades, una va ser aprovada per majoria, mentre que 3 van ser retirades per ser transaccionades i aprovades per majoria. D'altra banda, 7 esmenes no van ser aprovades i 4 més van ser retirades.

La Comissió va acordar també adequar el text a l'Acord del Consell General sobre l'estructura, el contingut i la forma de les lleis, del 18 d'abril del 2002.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Passem a les intervencions per part dels grups.

Pel Grup Parlamentari Mixt...

No hi ha intervenció...

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, té la paraula la Sra. Mariona González.

La Sra. Mariona González:

Moltes gràcies Sr. síndic.

Amb aquest és el tercer projecte de llei del paquet de lleis judicials entrades en tràmit d'urgència durant l'estiu passat, que avui debatem, i és conseqüència necessària de les modificacions que s'han proposat en el Projecte de llei qualificada de modificació de la llei qualificada de la Justícia i, en menor mesura també del Projecte de llei de modificació de la llei transitòria de procediments judicials, a fi d'adaptar el Codi de procediment penal, a la nova estructura judicial dels nostres tribunals.

Havent manifestat anteriorment el nostre grup parlamentari, la voluntat de donar suport a aquests dos projectes de llei mencionats, per coherència i responsabilitat, malgrat hi ha aspectes d'aquest Projecte de llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal que al nostre entendre podrien haver estat millorats, i així ho vam posar de manifest en les esmenes que vam presentar-, es fa necessari donar-hi suport, també.

Per altra banda, assenyalar que el Projecte de llei, també modifica determinats aspectes processals, que en conjunt també considerem positius. Així, volem destacar especialment el fet que es promogui l'eina de l'ordenança penal per contravencions penals i delictes quina pena màxima no sigui superior a 4 anys de presó, ampliant així els casos susceptibles de ser resolts per aquest procediment simplificat, procediment que fins ara s'ha demostrat positiu. També s'ha previst una ampliació de l'exoneració de responsabilitat penal, que no civil, en determinats casos i per a determinats familiars. S'introdueixen mecanismes més simplificats de notificació de resolucions judicials, que agilitzen els procediments sense perjudicar els drets dels afectats. També es racionalitza la coordinació dels treballs per a la comunitat com a alternativa a les penes tradicionals de privació de llibertat, centralitzant-ho en el Ministeri de la Justícia; a la vegada que les promou, cosa que beneficia la integració social dels condemnats i atenua els efectes negatius que les

condemnes produeixen en el seu nucli familiar i laboral.

Tanmateix, es regula de forma més detallada i més generosa el dret a l'assistència lletrada des del moment de la detenció, en consonància al recent criteri del Tribunal Constitucional i el Tribunal Europeu dels Drets Humans, encara que al nostre entendre, no ho fa de forma suficient. I s'ha introduït la possibilitat d'interposar recurs davant decisions judicials sobre les quals no quedava clar de si existia aquesta possibilitat, el que augmenta les garanties dels ciutadans.

Dit això, també vull exposar que així com en la nostra intervenció pel que fa als projectes de llei de modificació de la llei qualificada de la Justícia i de la llei transitòria de procediments judicials, vam felicitar la predisposició dels altres grups parlamentaris, especialment al Grup Parlamentari Demòcrata, que és el que realment mana, i als membres de la Comissió d'Interior del Consell per acollir les nostres esmenes i comentaris, en aquest cas no podem estar tan satisfets.

Lamentem que en el debat en Comissió moltes de les esmenes que el nostre Grup Parlamentari Socialdemòcrata ha proposat amb la finalitat de reforçar les garanties dels ciutadans front els poders públics en matèria de drets fonamentals hagin estat rebutjades total o parcialment. Tenim la sensació que en l'àmbit dels drets fonamentals, el Govern es veu en l'obligació de promoure la modificació del Codi de procediment penal conseqüència de resolucions dels tribunals o de convenis internacionals subscrits per Andorra; però aquestes modificacions, malgrat es fan, es limiten en molts casos al seu més estricte i mínim compliment, sense en cap cas ser generós en el tractament dels drets i llibertats fonamentals dels ciutadans. El Codi de procediment penal és la garantia, en matèria penal, que els drets i llibertats fonamentals es respecten per parts dels poders públics, en una matèria com la penal, que és de les més susceptibles a què es produeixin arbitriarietats i abusos. La interpretació i l'aplicació a les lleis concretes dels drets i llibertats fonamentals recollits en la nostra Constitució, així com als tractats i convencions internacionals que els declaren, pensem que no ha de ser restringida i mínima, sinó que cal que sigui àmplia i màxima. En aquest sentit, cal tenir molt present que un dels trets diferenciadors de les societats avançades a les quals ens emmirallem en molts aspectes, és l'aplicació àmplia i contundent dels drets i llibertats fonamentals dels individus, així com la seva protecció contra abusos de l'Estat. Sense por i sense restriccions. Això és el que els socialdemòcrates volem i en aquest sentit anaven algunes de les

nostres esmenes que no van ser acceptades. Més endavant posaré exemples d'això.

El Grup Parlamentari Socialdemòcrata ha participat activament en l'estudi i discussió del present Projecte de Llei i ha aconseguit que s'hagi millorat el text en aspectes com:

La concreció en el temps de les atribucions del Ple del Tribunal de Corts per a acordar la detenció i el processament dels membres del Consell General, de la Sindicatura i del Govern per actes delictius comesos durant l'exercici del seu càrrec;

S'ha millorat el dret del detingut a que un familiar o la persona que designi sigui informada de la seva detenció, introduint que aquesta informació s'haurà de portar a terme de forma immediata des que ho demani i no en altre moment posterior;

S'ha precisat també la gratuïtat del dret del detingut a ser examinat per un metge forense, però no la d'un altre metge de la seva elecció;

S'ha introduït l'obligació del Servei de Policia d'informar de les conseqüències penals del rebuig a sotmetre's a la prova de l'alcoholèmia, que de no ser així, per ignorància, podria provocar inútilment la comissió d'un altre delictes;

Estant d'acord amb la introducció del sistema de notificació de resolucions simplificada directament a l'advocat de la persona interessada, s'ha millorat el text en el sentit que es prevegi que si l'advocat no té contacte amb el client, aquest tipus de notificacions no sigui vàlida, el que suposa donar més garanties al ciutadà;

I finalment també hem col·laborat en posar de relleu i corregir determinades anomalies tècniques i jurídiques que faran que la Llei sigui més clara.

Lamentem, com he dit anteriorment, que la majoria no hagi acollit de forma generosa moltes de les nostres esmenes que tenen relació amb drets i llibertat fonamentals. Així, per exemple, lamentem que no s'hagi acceptat que en el cas d'una detenció, si l'advocat designat no es presenta, no es pugui iniciar l'interrogatori policial sense la presència de l'advocat de guàrdia, doncs si la finalitat del Projecte era evitar dilacions innecessàries provocades per argücies de determinats advocats, les garanties en un interrogatori es poden mantenir amb la presència de l'advocat de guàrdia, que sempre està disponible. Lamentem que no s'hagi acceptat posar per escrit una qüestió que hauria de ser òbvia, com és que en el cas d'una detenció governativa, el Servei de Policia, a més d'haver d'informar al Ministeri Fiscal, està en tot moment sotmès a les decisions que en el seu cas determini l'òrgan judicial competent. A la vegada, també lamentem que no s'hagi acceptat

posar per escrit en la norma altre concepte que hauria de ser obvi, com és que si en les ordenances penals en què s'imposa una pena es detecta un error material, aquest es pot revisar, -que és el que preveu el Projecte-, aquesta revisió no ha de poder implicar en cap cas un increment de la pena, perquè si la pena es pogués variar a l'alça, situaria el condemnat en una situació d'indefensió.

Les nostres esmenes, només tenien la intenció de consolidar la traducció dels drets i llibertats fonamentals en el Codi de procediment penal. Els socialdemòcrates entenem que cal prendre consciència que com millor es contemplin en els textos legals les garanties dels drets i llibertats fonamentals, de més qualitat serà la Justícia.

No obstant aquests aspectes no del tot positius que hem esmentat, el nostre grup parlamentari, considera que en conjunt, el Projecte de Llei és adequat i necessari, per la qual cosa donarem el nostre suport a la seva aprovació.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Passem a la intervenció del Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula la consellera Meritxell Verdú.

La Sra. Meritxell Verdú:

Gràcies Sr. síndic.

El Grup Parlamentari Demòcrata ha examinat el Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998. El dia 16 de febrer de l'any 1989 es va aprovar el Codi de procediment penal el qual ha estat objecte de diverses modificacions al llarg d'aquests darrers anys.

Pel que fa a la modificació que avui ens ocupa la novetat més substancial rau en un nou repartiment de les competències atribuïdes als tribunals en l'àmbit jurisdiccional penal. Així doncs, i encara que els batlles instructors segueixin jutjant pel procediment de la ordenança penal, el Tribunal de Corts esdevé competent per jutjar en primera instància, a banda dels processos seguits per delictes majors de forma col·legiada, els que se segueixen per delictes menors així com també les contravencions penals en composició unipersonal. Per tant en ressurt la supressió del Tribunal unipersonal del batlle i del Tribunal de batlle en l'àmbit jurisdiccional penal que actualment són competents per jutjar respectivament les contravencions penals i els delictes menors.

En aquest sentit la majoria dels articles de la Llei Qualificada de modificació del Codi de procediment penal que s'han reformat per mitjà d'aquesta Llei ho han estat als efectes d'adequar la norma processal penal a aquesta nova distribució competencial. Altrament però s'ha volgut aprofitar l'avinentesa per formar-ne d'altres amb l'objectiu comú d'afavorir l'agilització en la tramitació i la resolució dels processos penals. A tal d'exemple i pel que fa el procediment de l'ordenança penal s'han ampliat els supòsits en què ha de ser o és aplicable i s'han fet les adaptacions necessàries perquè a tots els efectes la ordenança penal ferma i executòria sigui equiparada a la sentència ferma. Altrament s'ha fet extensiva la competència de l'àrea competent del Ministeri encarregat de la Justícia a fi d'organitzar i coordinar l'execució dels treballs en benefici de la comunitat com a pena o mesura de substitució de les penes privatives de llibertat dels condemnats majors d'edat.

Una altra de les novetats més substancials importants ha estat l'ampliació al dret a l'assistència lletrada des del primer moment a qualsevol persona que presti declaració davant del servei de policia com a sospitosa si els fets que motiven la investigació poden ser constitutius de delictes encara que la persona hagi estat detinguda.

Finalment determinades modificacions porten causa de l'adaptació de la norma processal penal a la Llei 18/2013, del 10 d'octubre, qualificada de modificació del Codi de procediment penal recentment aprovada així com la necessitat de donar compliment als articles 36, 41 i 42 de la Llei 12/2013, del 10 d'octubre, sobre la introducció de l'euro en el mercat de l'Acord monetari signat entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea que preveu obligacions prop dels òrgans judicials penals en matèria de falsedat de moneda.

Així doncs, i per tot l'exposat el Grup Parlamentari Demòcrata donarà suport al Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal del 10 de desembre de l'any 1998 tant per la millora qualitativa del text com per l'agilització en la tramitació i la resolució dels processos penals que comportarà tal modificació.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, té la paraula el ministre Sr. Xavier Espot.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies senyor síndic.

Tinc a bé sotmetre a l'aprovació d'aquesta Cambra, en representació del Govern, el Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998. Aquesta Llei, que és el resultat d'una reforma profunda del Codi de procediment penal del 16 de febrer de 1989, ha estat modificada d'ençà el 1998 en no menys de sis ocasions, però la modificació que avui debatem és, juntament amb la que es va dur a terme arran de l'aprovació de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, la que té un abast més ampli, atès que es promou la reforma de 68 articles, a banda de diversos altres articles de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors, del 22 d'abril de 1999.

Tal com he tingut ocasió d'assenyalar anteriorment, el gruix de la reforma que ens ocupa porta causa del nou repartiment de les competències atribuïdes als tribunals en l'àmbit jurisdiccional penal, que consagren també el Projecte de llei de modificació de la Llei qualificada de la Justícia i el Projecte de llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, i que es fonamenta en raons d'equilibri en l'assumpció de la càrrega de treball i de millora de la coherència i la uniformitat.

Aquesta nova distribució competencial comporta que el Tribunal de Corts esdevingui competent per jutjar en primera instància, no només com fins ara els processos seguits per delictes majors de forma col·legiada, sinó també els que se segueixen per delictes menors, així com les contravencions penals en composició unipersonal. D'altra banda, i en conseqüència, la Sala Penal del Tribunal Superior assumeix la competència per resoldre tots aquests processos en apel·lació, més enllà dels que se segueixen per delictes majors, com també els processos penals jutjats en primera instància pel Tribunal de Menors. I també esdevé competent per resoldre els recursos contra les resolucions dictades pel batlle instructor en període d'execució de les ordenances penals, o pel batlle de menors en determinats casos.

Per tant, se suprimeix el Tribunal Unipersonal del Batlle i el Tribunal de Batlles en l'àmbit jurisdiccional penal, que actualment són competents per jutjar, respectivament, les contravencions penals i els delictes menors. I en haver introduït el principi segons el qual qui és competent per dictar una resolució també ha de ser-ho per executar-la en tots els casos, el batlle instructor esdevé l'executor de les ordenances penals que hagi pronunciat, en lloc del Tribunal Unipersonal del Batlle, en relació amb les

contravencions penals, i del Tribunal de Batlles, pel que fa als delictes menors.

Així doncs, tot plegat permet fer desaparèixer la Secció Penal de la Batllia i que aquesta institució pugui exercir, amb una dedicació més gran de temps i de recursos, les altres competències jurisdiccionals que té atribuïdes en matèria civil, administrativa, de menors i d'instrucció. I de forma més concreta, fa possible la divisió de la Secció d'Instrucció en les dues noves seccions que he esmentat en la meua intervenció precedent.

Així mateix, s'ha aprofitat l'avinentsa per reformar altres articles de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal i de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors, per tal de fer possible l'agilització en la tramitació i la resolució dels processos penals, i alhora promoure la qualitat i l'eficàcia a l'hora d'administrar justícia.

A tall d'exemple, s'han ampliat els supòsits en què ha de ser o pot ser aplicada l'ordenança penal, atès que l'experiència pràctica ha demostrat la utilitat d'aquest procediment, que permet evitar una instrucció i un posterior judici llargs i costosos, tot garantint els drets processals de l'encausat i del condemnat. També s'han relaxat puntualment els formalismes entorn de la notificació de les resolucions judicials. I s'ha ampliat la competència de l'Àrea de Menors del ministeri que encapçalo, que en un futur breu passarà a denominar-se Àrea de Justícia Juvenil i Mesures Penals Alternatives, a fi d'organitzar i coordinar l'execució dels treballs en benefici de la comunitat, com a pena o mesura de substitució de les penes privatives de llibertat dels condemnats majors d'edat, que fins ara duia a terme només en el cas que s'imposés una mesura disciplinària principal d'aquestes característiques, a l'empara de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors. D'aquesta manera es vol fomentar que els tribunals penals, si les circumstàncies dels cas ho permeten, imposin més sovint aquestes penes o mesures que eviten la ruptura del condemnat amb la vida familiar, social i laboral, i promouen valors com la solidaritat, la responsabilitat i el bé comú.

Una altra de les finalitats de la modificació normativa és consolidar i ampliar, si escau, els drets i les garanties de l'encausat, i ho fem per convicció Sra. González, no perquè ens hi exigeixin els compromisos internacionals. En aquest sentit, s'ha traslladat al text legal la pràctica ja iniciada fa gairebé un any, en el sentit d'atorgar el dret a l'assistència lletrada des del primer moment a qualsevol persona que presti declaració davant el Servei de Policia com a sospitosa, si els fets que motiven la investigació poden ser constitutius de delictes, encara que no hagi estat detinguda, i també

a la persona que hagi de ser objecte d'un reconeixement d'identitat o d'un registre domiciliari. Al mateix temps s'ha precisat l'abast d'una renúncia eventual a aquest dret i de la participació de l'advocat en la pràctica de les diligències, i s'ha inclòs el dret de la persona sospitosa o detinguda de ser reconeguda per un facultatiu de la seva elecció, i no només pel metge forense.

Finalment, a banda de modificacions puntuals que pretenen millorar l'enteniment del contingut d'alguns articles o adequar-los a la interpretació que n'ha fet la jurisprudència, cal assenyalar que determinades altres modificacions tenen com a objectiu adaptar la norma a la Llei 18/2013, del 10 d'octubre, qualificada de modificació del Codi penal, i donar compliment a la Llei 17/2013, del 10 d'octubre, sobre la introducció de l'euro en el marc de l'Acord monetari signat entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea.

Cloc la meua intervenció agraint un altre cop no només la feina duta a terme pels operadors jurídics que han coadjuvat a l'elaboració del Projecte de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, sinó també agrair el vot favorable anunciat pel Grup Parlamentari Demòcrata i Socialdemòcrata.

I em dirà que potser tinc una fixació amb vostè però, és clar, quedo una mica perplex del seu vot negatiu, perquè en la intervenció del Sr. Barcia, la veritat, és que no he sabut desgranar per quins motius vostès s'oposaven a aquest Projecte de Llei que no té res a veure amb els motius que feien part de la intervenció del Sr. Barcia i que després vostè ha ampliat.

Perquè no digui que tinc una excessiva fixació amb vostè, respondré breument a les dos consideracions que ha fet la Sra. González també respecte de, si no recordo malament, un parell d'esmenes que no se'ls havien acceptat.

Vostè, d'una banda, pretenia addicionar un paràgraf a l'article 166 per deixar clar que cap modificació de l'ordenança penal podia suposar un augment de la pena imposada, i així ens ho ha argumentat.

Bé, resulta obvi, -o en tot cas, des del punt de vista del Govern i dels propis operadors jurídics-, que la durada de la pena no es pot qualificar d'error material, ni aclareix conceptes confusos, ni supleix omissions, ni pot ser un error manifest o aritmètic.

L'esmena proposada creïem que no suposava cap aportació escaient al text, i podia induir a interpretar que en el cas de les sentències, el tribunal podria incrementar la pena fent ús de les facultats de rectificació.

És evident que els tribunals mai faran aquesta interpretació, com mai faran ús d'aquestes facultats de rectificació per augmentar la pena imposada en una ordenança penal acceptada i incloure aquest advertiment, des del nostre punt de vista en la norma processal, era desafortunat.

D'altra banda, vostès també volien afegir una frase a l'article 28 per deixar clar, -i també ens ho ha explicat-, que la supervisió del ministeri fiscal en les detencions sempre ho és sense perjudici de l'autoritat superior del batlle o tribunal competent. Des del meu punt de vista també era un error perquè la finalitat que el Projecte de Llei pretén amb la redacció proposada és precisament establir clarament les prerrogatives que té l'òrgan judicial en relació amb les detencions que ordena i altrament les que té al ministeri fiscal en relació amb la resta que són les detencions no judicials, sinó governatives.

Les decisions que el batlle o el tribunal competent pot adoptar en relació amb aquestes darreres es limiten a les que es resolen en uns procediments d'*habeas corpus* que es troba precisament, i n'hem parlat abans, expressament regulat en la Llei transitòria de procediments judicials.

Per tant, la seva competència per incidir en les detencions governatives, -i em refereixo a la competència dels batlles i dels tribunals-, es troba legalment prevista i limitada, i l'esmena proposada, des del meu punt de vista, podia induir a confusió en desprendre's de la redacció del paràgraf que vostès pretenien incloure que és com si es proposés que els òrgans judicials tenien potestat per decidir en relació a les detencions governatives més enllà de la competència que ja tenen per resoldre el procediment d'*habeas corpus*, quan en realitat no és així.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Iniciem un segon torn d'intervencions.

Pel Grup Socialdemòcrata...

No hi ha intervencions...

Pel Grup Demòcrata...

Sra. Meritxell Verdú teniu la paraula.

La Sra. Mertixell Verdú:

Només un incís.

Pel que fa a moltes de les remarques que la Sra. González ha fet en la seva intervenció, ja han estat degudament contestades pel Sr. ministre i per la Sra.

Garrallà. Però, pel que fa al procediment d'ordenança penal, que veig que la Sra. González està especialment preocupada perquè semblaria que no és prou garantista el mateix, només recordar-li a la Sra. González que el procediment d'ordenança penal, si mai l'inculpat o el processat no es troben d'acord amb la pena, no hi ha l'obligació d'acceptar aquesta ordenança penal i ens hi podem oposar a la mateixa i, per tant doncs, seguir el procediment habitual i recalcar-li que el procediment d'ordenança penal és molt més àgil i permet a l'inculpat i al processat, doncs, que el mateix es pugui afavorir de la meitat de la pena que estableix el Codi, que si anem pel procediment normal no ens hi podríem atribuir.

Només és això.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha més intervencions, obrim un breu termini de temps per votar.

(Hi ha un silenci)

Sr. secretari si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

22 vots a favor, 3 en contra.

El Sr. síndic general:

Bé, a la vista del resultat declaro aprovat el Projecte de llei.

Abans de passar al darrer punt, suspenem la sessió durant un quart d'hora.

(Se suspèn la sessió)

(Són les 18.08h)

(Es reprèn la sessió)

(Són les 18.31h)

Passem al darrer punt de l'ordre del dia.

11. Examen i votació del Projecte de llei de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social

L'informe de la Comissió Legislativa de Sanitat i Medi Ambient ha estat publicat en el Butlletí número 57/2014, del 16 de juliol.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió la Sra. Celine Mandicó García, nomenada ponent per part de la Comissió.

Teniu la paraula.

La Sra. Celine Mandicó:

Gràcies Sr. síndic.

El passat dia 13 de gener, la Comissió Legislativa de Sanitat i Medi Ambient em va nomenar ponent del Projecte de llei de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social i, com a tal, exposo avui davant del Consell General l'informe de la Comissió.

La Comissió ha examinat, en les reunions mantingudes els dies 3, 10, 24 de febrer; 10, 24, 26 i 31 de març; 3, 25 i 28 d'abril; 15, 19, 26 i 30 de maig; 2, 12 i 16 de juny; i 7, 10 i 14 de juliol el Projecte de llei i les 220 esmenes que s'hi havien presentat: 72 per part del Grup Parlamentari Mixt, 38 per part del Grup Parlamentari Demòcrata i 110 per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Del total d'esmenes presentades: 22 van ser aprovades per unanimitat, 8 van ser aprovades per majoria, 30 van ser retirades per ser transaccionades i aprovades per unanimitat, i 28 van ser retirades per ser transaccionades i aprovades per majoria, 115 esmenes no van ser aprovades i 17 van ser retirades.

Del resultat de la votació de les esmenes i dels acords adoptats se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Passem a les intervencions per part dels grups.

Per part del Grup Parlamentari Mixt, té la paraula la Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

El 19 de desembre del 2013 vàrem debatre en aquesta Cambra a través d'una esmena a la totalitat el Projecte de llei de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre de la seguretat social.

En aquell moment, el nostre grup parlamentari, va expressar que, en vista de la situació financera de la seguretat social, per assegurar la seva viabilitat amb les menors conseqüències possibles, i recordant que ja s'havien iniciat els debats d'una futura reforma,

acceptàvem la discussió que s'iniciaria en el si de la Comissió de Sanitat i Medi Ambient.

En aquell debat, vàrem recordar també que durant la nostra etapa de responsabilitat de Govern, es varen iniciar certes mesures de control de la despesa com varen ser la disminució dels preus dels actes de laboratori, la introducció en l'ús dels medicaments genèrics, com els inicis per la implantació del metge referent, entre d'altres. Mesures que no tenien cap incidència sobre la qualitat de l'atenció i no retallaven cap tipus de prestació.

Tot i que l'estudi actuarial de Vincles, del grup Crèdit Andorrà, no ha estat del nivell de solvència tècnica que cal esperar d'una entitat financera d'aquestes característiques, l'evolució socioeconòmica del país ens obligava a fer una reflexió en diferents àmbits, tant del nostre model sanitari amb el seu finançament, com de l'evolució del nostre sistema de pensions.

La davallada constant del nombre d'assalariats, confirmada de nou amb les dades d'aquest mes, no fa res més que insistir en l'evolució negativa de la nostra economia. És ben evident que, en aquest àmbit els brots verds no existeixen: en tres anys s'han perdut gairebé un 10% de la massa salarial, en concret el passat més d'abril el nombre d'assalariats va baixar un 3% respecte al mateix mes de l'any passat, en l'últim any la variació ha estat del menys 0,9%, i el salari mitjà també ha baixat del menys 3,1% respecte del mateix mes de l'any passat.

I aquest escenari ens obliga a ser responsables, a tocar de peus a terra. Puc coincidir en què una reforma d'aquestes característiques del nostre model de seguretat social hauria d'haver estat fruit d'un pacte d'Estat que no es va assolir, i no cal donar-li més voltes. Però si no s'ha pogut arribar a un pacte d'estat, tampoc no ens podíem quedar de braços plegats i no fer res fins que millorin les coses.

Calia fer un esforç i assolir els acords necessaris en d'altres escenaris, i aquest escenari ha estat la Comissió de Sanitat i Medi Ambient on s'han treballat les esmenes presentades per part dels tres grups parlamentaris.

Vull insistir en la motivació del nostre grup parlamentari, que sempre ha estat d'intentar negociar el màxim, amb l'objectiu de millorar les condicions que fixava el Projecte de llei.

I moltes vegades hem hagut de renunciar a part de les nostres esmenes, a part dels principis plantejats per assolir d'altres de calat més important. No important per nosaltres sinó pels ciutadans.

I no hem regatejat cap esforç per assolir tot el que ens ha estat possible per evitar retallades, i insisteixo,

no pel nostre bé, no per l'interès partidista, sinó per l'interès del país, dels ciutadans, com acabo de dir.

No podíem rebutjar els oferiments de diàleg que ens han fet el grup de la majoria, sempre que així es millorés el text, tot i que no arribéssim a totes les nostres pretensions.

No podíem fer això als ciutadans i ciutadanes d'Andorra, que es mereixen que els polítics apliquem el diàleg i els acords com l'eina fonamental per poder assolir les reformes necessàries que es presenten, perquè d'aquesta manera fem arribar la seva veu de forma efectiva i les seves propostes poden arribar als textos legals.

Abans de continuar, vull agrair a tots els membres de la comissió la capacitat de diàleg i la voluntat de treballar un tema tan important sense presses i de forma clara i transparent.

En aquesta intervenció no em centraré en el que va presentar el Govern, que s'ha de dir sense embuts, retallava de forma important molts drets, i en alguns casos deixava la porta oberta a interpretacions, provocant una inseguretat important als ciutadans, posant en perill els principis d'equitat i solidaritat, i les pensions dels jubilats que en moments de crisi econòmica les quals juguen un paper important com estabilitzador de l'economia de moltes famílies.

Em centraré en el resultat, el text que ha sortit de la comissió, que no em cansaré de dir que en bona part ha estat fruit del diàleg i la negociació.

Podem acceptar el principi que la part no contributiva que suportava la CASS fins ara, passi a ser assumida pel Govern, cal dir, que en molts casos ja era així. I aquest ha estat el motiu pel qual hem acceptat que desaparegui la branca familiar per poder trobar les prestacions que abans donava la CASS en la nova llei de serveis socials i socio-sanitaris.

Però el resultat no ha estat del tot satisfactori ja que la prestació familiar per naixement o adopció queda dintre dels ajuts econòmics ocasionals d'aquesta llei, modificant i certament endurint els requisits per l'obtenció d'aquest ajut.

També, extreu la part no contributiva de la Llei ha provocat que la base de càlcul de moltes prestacions hagi canviat. Ara, aquesta base de càlcul en algunes prestacions es fa en funció de la cotització prèvia, provocant que les prestacions que se'n derivin, siguin menors. Aquest és el cas de les prestacions d'invalidesa. Es podia acceptar que es revisi la base de càlcul de les pensions del grup 1, que són les persones que poden seguir desenvolupant una activitat laboral, sobretot a les prestacions resultants i que afecten a menys del 20% del grau de

menyscabament. Però no ha estat així, s'ha modificat la base de càlcul de les invalideses derivades de malaltia comuna o accident no laboral. I quins són els més afectats d'aquesta mesura? Doncs els joves que han cotitzat poc, ja que, com he dit, la base de càlcul es basa en el que han cotitzat i el que haurien cotitzat fins la jubilació, sense tenir en compte cap millora salarial que haguessin pogut obtenir durant la seva vida laboral.

I aleshores, la resposta del Govern quina serà? Doncs que els que ho necessitin poden accedir al complement no contributiu de les pensions d'invalidesa que planteja la pròpia Llei, però aquesta té el requisit de mantenir la residència efectiva al Principat, o bé fer una demanada de la pensió de solidaritat prevista a la Llei de serveis socials o socio-sanitaris. Però mirin, això què provoca? Doncs provoca més tràmits, més demandes, més personal, més de tot, en un moment delicat per les persones que han perdut la seva autonomia i que en molts casos no són independents ni per desenvolupar les activitats de la vida diària.

El que sí que hem pogut millorar amb una de les nostres esmenes, tot i que de forma lleugera, han estat els percentatges per obtenir una pensió d'invalidesa en cas d'accident laboral o malaltia professional. En aquest cas es manté la base de càlcul en el seu salari global mensual dels darrers dotze mesos, per la qual cosa hem negociat molt fins arribar a certa millora en els percentatges. Potser algú pot pensar que no calia, que és poc significativa, però nosaltres som de parer que qualsevol millora en el suport a col·lectius desfavorits com els discapacitats, ja és una fita important.

Els vull assegurar que aquesta part ens preocupa, i la seguirem de molt a prop. I demanarem als col·lectius de discapacitats que siguin molt actius, com sempre han estat, i denunciïn les dificultats en què es trobin, perquè els legisladors puguem actuar amb rapidesa.

Un altre tema que ens deixa profundament preocupats és l'augment del temps de carència per poder rebre una prestació per baixa laboral per malaltia comuna o accident no laboral, que passa dels 25 dies actuals a 90 dies, que vol dir 3 mesos.

No creiem que sigui la forma de regular el problema de les baixes, i acceptem que hi ha un problema, i un problema important, però amb aquesta retallada l'única cosa que s'aconsegueix és limitar que les persones que pateixen malalties de relativa curta durada puguin recuperar-se del seu problema de salut de forma adequada. I quines són les malalties de curta durada més freqüents? Doncs les malalties infecto-contagioses. I a quins col·lectius afectarà? Doncs als treballadors temporers, que quan vinguin a

demanar el permís de treball els haurem de recordar que no es poden posar malalts ja que no tindran la possibilitat d'estar de baixa laboral, pràcticament durant tot el temps que treballin al país que habitualment es situa en els 4 mesos.

En la sessió del debat de totalitat a la que feia referència abans, el Sr. Montané, ja ens va fer un repàs comparatiu de les carències en altres estats europeus. Hi puc estar d'acord, però aquests estats no han disminuït la prestació en un moment delicat com en el que ens trobem ara.

Però les baixes ja es trobaven rebaixades en els percentatges de cobrament en el cas d'accident laboral o malaltia professional a partir del 30è dia, que passen del 80% al 70%, i tornant a disminuir al 60% de la base de càlcul a partir dels 540 dies d'atur de treball, recordant que abans es mantenien al 70% fins la resolució del problema de salut.

I en el cas de malaltia comuna o accident no laboral, el mateix però amb uns percentatges inferiors de la base de càlcul, a partir del 30è dia del 70% al 66%, i s'afegeix també que a partir dels 540 dies es disminueix al 60%.

I quina és una de les malalties de llarga durada amb més incidència en aquest moments? Doncs el càncer, que les persones que ho pateixen que actualment molts són joves, per desgràcia, han d'estar de baixa laboral durant llargs períodes de temps, i ara cobraran menys en un moment en el qual les despeses sanitàries són molt elevades. I depèn de com s'haurà d'activar la llei de serveis socials i sociosanitaris, a sobre de la desgràcia de patir una malaltia tan greu, hauran d'acudir als serveis socials per poder cobrir les seves necessitats bàsiques i de les seves famílies. Preocupant.

Però què ha aportat el nostre grup parlamentari?

Dons miri'n, crec fermament que la negociació que hem plantejat, i a la que ja m'he referit anteriorment ha assolit uns fruits que creiem molt importants.

De la mateixa manera que amb la llei de serveis socials i sociosanitaris, la CASS haurà de presentar-se davant de les comissions encarregades del seu seguiment del Consell General, per presentar l'evolució de la gestió financera tant de la branca general com de la branca jubilació com també del fons de reserva. I això que potser per a alguns els sembla poca cosa, és molt important, ja que obliga a tenir un seguiment acurat de la seva evolució, de la mateixa manera que obliga a mantenir el debat obert, constant i públic sobre l'evolució de tot el que hi estigui relacionat. I amb aquesta esmena s'ha donat resposta als ciutadans i ciutadanes que reclamaven transparència i rigor en la gestió. I a més a més per unanimitat també s'ha acordat que la web

de la CASS sigui més complerta i també que es publiquin al BOPA els reglaments interns, la qual cosa és una millora en la transparència.

Volem debat constant dels paràmetres de revalorització de les prestacions, cotitzacions i pensions. És per aquest motiu que les modificacions s'hagin de fer a través de la llei del pressupost, és, com he dit abans, una bona forma de mantenir el debat obert i que la societat andorrana conegui la seva evolució i tingui indicadors per saber com està evolucionant la CASS.

Quant a la participació del beneficiari en les tarifes, hem millorat de la modificació del 2012, ja que aleshores, es deixava un forquilla general del 75% de les tarifes de responsabilitat, es deixava una forquilla oberta del 30% al 75% per despeses derivades de medicaments, productes d'ortopèdia i altres productes específics, i finalment una altra forquilla del 50% al 75% les despeses dels actes derivats de la reeducació i la readaptació funcional. Bé, això ara canvia de nou, i quedarà, que fins al 75% de les despeses derivades d'actes, productes i processos, i la forquilla del 90% al 50% anirà en funció del desenvolupament del Model Andorrà d'Atenció Sanitària. El copagament és un aspecte de política sanitària que ha de desenvolupar el ministeri, i no es pot deixar que la CASS, sense una política sanitària definida canviï els copagaments, simplement per criteris d'estalvi comptable.

Finalment, les pensions de jubilació. El projecte de llei plantejava dues modificacions importants. Una que establia un creixement menor de la pensió, a partir de pensions resultants de sous de més de 3.000 euros. I una altra la revalorització anual de les pensions.

La revalorització de les pensions plantejava un factor de sostenibilitat seguint les tendències europees. La nostra esmena anava encaminada a què tot i que podem entendre que es plantegi un factor de sostenibilitat en la revalorització, no volíem dues coses concretes:

La primera, que la fórmula matemàtica, de difícil comprensió, que es plantejava, donava la possibilitat de resultat negatiu, amb el risc que es pogués optar per la disminució de les pensions. Cosa per nosaltres inacceptable. Hem arribat a l'acord que no es tindran en compte els valors negatius.

La segona, era que nosaltres volíem mantenir també l'IPC. I això per què? Doncs perquè segons l'evolució socioeconòmica del país, ens podem trobar que un govern consideri que el fons de pensió pot suportar un augment de les pensions segons l'IPC, i que els jubilats no perdin en aquells moments el valor adquisitiu, i la llei li permetria fer-ho. Altrament

només podria fer les revaloritzacions en funció del factor de sostenibilitat.

Abans de finalitzar m'agradaria poder explicar la nostra posició en dos temes concrets:

El primer, el tema de la prestació d'atur. El nostre grup parlamentari està totalment d'acord en què s'estableixi una prestació d'atur. Vull recordar que la petita prestació que actualment es dona es va iniciar durant el govern del Sr. Jaume Bartumeu. Però creiem que aquest no és el text legislatiu que ha de regular aquest tema. Creiem que ha de ser un text, o bé que reguli la prestació tot sol o bé que es pugui incorporar a un codi de relacions laborals, independentment del caràcter contributiu de la prestació.

I per una altra banda, el procediment arbitral. Aquí també hi estàvem d'acord, i ja vàrem donar suport a les esmenes presentades sobre aquesta matèria. Però lamentem que l'altre grup de l'oposició i la majoria de DA no hagin estat capaços d'arribar a una solució, que fos satisfactòria potser no tant per ells, sinó pels ciutadans i ciutadanes d'Andorra.

Per tot l'exposat, el nostre grup parlamentari donarà suport al projecte de llei, no sense recordar que si constatem dificultats reals, presentarem les proposicions que calguin per millorar la situació de les persones.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

És ara el torn del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Té la paraula la Sra. Mariona González.

La Sra. Mariona González:

Gràcies Sr. síndic.

El futur de la Caixa Andorrana de Seguretat Social ens preocupa a tots. En aquest punt diria que la percepció és coincident, independentment del color polític que representem. Cal prendre algunes mesures per assegurar les pensions presents i futures dels nostres assegurats. Ara bé, per garantir la viabilitat econòmica només hi ha dos camins possibles i aquí és on es troba la gran diferència entre el model dels conservadors i el model dels socialdemòcrates. Demòcrates per Andorra, a l'igual que fan altres Governos de la dreta neoliberal europea, seguint les consignes de la malauradament famosa i coneguda "Troika", opta per minimitzar les despeses mitjançant una retallada brutal i inhumana de prestacions socials sense tocar el capítol dels

ingressos. Per contra, els socialdemòcrates optem per mantenir i millorar les prestacions socials del nostre sistema de seguretat social, mitjançant un esforç col·lectiu en forma d'increment progressiu de les cotitzacions i, si cal, de les aportacions econòmiques del Govern via transferències del pressupost. El model conservador busca aprimar, fins l'anorèxia, l'estat del benestar d'Andorra. El model socialdemòcrata pretén consolidar i reforçar l'estat del benestar del nostre país. I això en definitiva és el que avui debatem: Volem escollir la via morta de les grans retallades socials o la via amb horitzó d'enfortiment de l'Andorra social.

El passat 19 de desembre en aquesta mateixa sala defensava l'esmena a la totalitat presentada pel nostre grup al text que avui debatem. Malauradament, els vots de la majoria conservadora van impedir que prosperés. Aleshores vam presentar l'esmena a la totalitat ja que, dit planerament, el text del Govern de DA no ens agradava ja perquè suposava un greu perjudici per a totes les ciutadanes i ciutadans d'Andorra. I sis mesos més tard i després del treball en Comissió, ben poca cosa ha canviat en aquest sentit. Continuem estant davant d'un projecte de llei que retalla, de manera brutal, els nivells de protecció social de què gaudíem fins ara totes les persones assegurades a la CASS.

En el debat del passat 19 de desembre, el conseller demòcrata, Xavier Montané, ens deia que no entenia com els socialdemòcrates tanquem els ulls davant la dura realitat. Crec que s'equivoca Sr. Montané. Els que no volen veure la realitat són vostès. En els moments de dificultats econòmiques que viu Andorra és intolerable que el Govern que dirigeix el país opti per retallar drets i prestacions socials en lloc de posar-se al costat dels que passen més dificultats. Sí Sr. Montané, en moments de dificultats vostès retallen drets socials. Són vostès que no toquen de peus a terra. O potser sí que toquen de peus a terra, però una terra que no és el de la majoria de ciutadans del nostre país. Vostès toquen, potser, de peus al seu terra, al terra dels més privilegiats, al terra d'aquells que s'estimen més retallar les prestacions socials dels ciutadans més desfavorits, com poden ser les vídues, els orfes, els invàlids o els jubilats, abans d'haver de rascar-se una mica la butxaca incrementant les cotitzacions socials o les aportacions del Govern al finançament del nostre model de seguretat social.

El mateix conseller ens deia que no entenia la nostra negativa a treballar en comissió legislativa presentant esmenes parcials per millorar el text. Vostè sap que això no ha estat així, ja que hem formulat més de 100 esmenes amb l'única voluntat de frenar la tisorada social que vostès plantegen. El

treball en Comissió sempre s'ha enfocat des d'un ànim constructiu, -li reconec i li agraeixo-, però malgrat això, la majoria conservadora ha tombat la major part de les nostres propostes. Ho hem intentat, però ha guanyat el "no" a les iniciatives dels socialdemòcrates i el "sí" a les retallades socials.

Confíavem potser innocentment que podríem aturar les animalades, -animalades enteses com greus retallades als drets socials dels ciutadans-, que planteja el seu Projecte de Llei d'inspiració clarament neoliberal, però no ha estat possible. Novament estic molt decebuda i malauradament ja sumo unes quantes decepcions durant aquesta legislatura. Una legislatura que, dit sigui de passada, passarà a la història com la legislatura de les retallades en els drets socials i les llibertats dels ciutadans.

Però com deia, mitjançant el treball en Comissió, ja sigui a iniciativa dels socialdemòcrates o de la feina conjunta dels tres grups parlamentaris, s'ha aconseguit alleugerir una miqueta, no gaire però, la dràstica retallada social que planteja DA.

Així, i gràcies a una esmena del Grup Parlamentari Socialdemòcrata que es va transaccionar en la comissió, s'ha fet un pas endavant a nivell de transparència amb la incorporació d'un nou article anomenat precisament "política d'informació i transparència", com demanàvem els socialdemòcrates, que permetrà que tots els assegurats disposin de bona part de la informació necessària sobre la CASS.

També vull destacar la necessària supressió de l'obligació de cotitzar a la branca general els capitals de jubilació donat que era una mesura inadmissible ja que representava un autèntic abús. En la mateixa línia remarco la supressió de l'article que pretenia reduir l'import de les pensions d'orfenesa i de viduïtat temporal. En aquest sentit recordo que la llei actual fixa uns imports mínims per a aquestes pensions que són un 60% del salari mínim per a les pensions de viduïtat temporal i d'un 30% per als orfes. I també vull recordar que en la legislació actual es pren com a base de cotització els salari dels dotze mesos anteriors del difunt. Afortunadament i gràcies a les nostres esmenes, això continuarà igual, ja que el que ens proposava el Govern, amb aquesta fina sensibilitat social que el caracteritza, era reduir-les a la mínima expressió.

Com vostès saben senyores i senyors consellers generals, Andorra és un dels països europeus amb un PIB per càpita més elevat. I això no m'ho invento, ho trec de les seves estadístiques que tenen a bé d'enviar-nos cada quan surten. No obstant això, a l'altre costat de la balança som un dels països de l'entorn europeu on les pensions són més baixes.

Això ho recordo perquè afortunadament, també, hem aconseguit, via esmena, que s'inclouï l'obligació de què qualsevol modificació en el factor de conversió del punt de jubilació haurà de suposar l'augment de la cotització a la branca de jubilació perquè es pugui mantenir o incrementar la taxa de substitució. Per dir-ho d'una manera que tothom ho entengui, això significa que, almenys, amb la nostra esmena hem aconseguit que els futurs pensionistes puguin gaudir d'una pensió de jubilació igual a la que gaudeixen els pensionistes actuals, un aspecte que el Govern tampoc havia contemplat.

En el capítol dels petits avenços, també hi afegiria la inclusió del silenci administratiu positiu. Això significarà que quan un assegurat reclami a la CASS el dret a unes determinades prestacions de la seguretat social, si la CASS no respon, motivadament, en el termini fixat, això significarà l'acceptació de la reclamació, i no com passava fins ara que si la CASS no responia a la sol·licitud, significava una denegació de la petició.

En aquest mateix camp s'ha incorporat una nova millora consistent en què la persona interessada a presentar un recurs per via administrativa a la CASS tindrà un marge de temps d'un mes per formular-lo quan inicialment només estava previst un termini de 13 dies hàbils. Per tant, tot el que sigui donar facilitats als assegurats per defensar els seus drets és una gran notícia.

Sres. conselleres i Srs. consellers, per tots també és sabut que per a qualsevol ciutadà presentar un recurs a la justícia contra la CASS representa una autèntica muntanya de maldecaps. Costos econòmics al marge, una persona difícilment podrà lluitar contra la maquinària de recursos tècnics, econòmics, administratius i jurídics de què disposa la Caixa Andorrana de Seguretat Social. És per aquest motiu que els socialdemòcrates, en una de les nostres esmenes vam proposar un sistema d'arbitratge per solucionar la indefensió en què es troben molts ciutadans davant de la CASS. I la majoria conservadora liderada per DA ha dit que NO. Que el nostre sistema d'arbitratge no els hi agradava, sense, finalment, cap proposta alternativa. I és que aquí comencem a parlar dels greuges. DA no accepta que es puguin defensar els drets bàsics dels assegurats amb un sistema arbitral. Una vegada més, a l'hora de retallar drets no tenen cap impediment per posar en marxa la màquina de fer tisorades però, en canvi, quan es tracta de donar drets als ciutadans són molt porucs.

En lloc d'avançar, el Govern i la majoria parlamentària que li dóna suport, ens proposa anar enrere suprimint les minses prestacions familiars i els complements mínims de jubilació que havia creat la

lleï del 2008. I vull recordar que les prestacions familiars i els complements mínims de jubilació que havia creat aquesta llei del 2008 eren no contributius, per tant, no afectaven en res a les arques de la CASS, les pagava, sempre les ha pagat i les està pagant encara el Govern. Aquest va ser un dels grans passos endavant de la legislació actual que permet protegir a les persones més desfavorides de la nostra societat.

Doncs DA s'ho carrega. I aquí vull assenyalar que aquest tipus d'ajudes no representen cap mena de desequilibri per a les finances de la CASS, perquè com he dit abans aquestes prestacions són sufragades via el pressupost de l'Estat. Ho recordo perquè l'argument d'eliminar aquestes prestacions en base a la viabilitat econòmica del sistema no té cap mena de fonament. Afegiré també que una mesura d'aquest calat no s'ha pres en cap país del nostre entorn europeu. Diguin-me senyores i senyors consellers quin país europeu del nostre entorn no té branca de prestacions familiars. Espanya? França? Portugal? Com els hi deia anteriorment, en els moments de dificultats econòmiques que viu Andorra els conservadors escullen el camí del retrocés en matèria social i es carreguen una de les millors mesures de la llei del 2008. Una retallada que ens allunya encara més de les recomanacions del Consell d'Europa i de les obligacions que ens imposa el fet d'haver ratificat la Carta Social Europea.

D'altra banda, com els hi deia el passat 19 de desembre, a més de la branca de prestacions familiars, els sistemes públics de seguretat social, d'acord amb el que preveu el Codi Europeu de la Seguretat Social i l'article 12 de la Carta Social Europea, donen cobertura a les àrees de salut, jubilació i atur de treball. En aquest sentit, i una vegada més (i ja és la tercera!), els socialdemòcrates hem proposat la creació de la branca d'atur de treball, una branca que s'hauria de finançar de forma contributiva, és a dir mitjançant les cotitzacions d'empresaris i treballadors. La resposta de DA i del Grup Mixt, naturalment, ha estat: no!

Senyores i senyors consellers de DA, els hi hauré de recordar que aquest any el CRES va presentar l'Informe de la Fundació Jacqueline Pradère que tenia com a objectiu general fer conèixer els problemes d'exclusió social a Andorra. I els resultats són molts aclaridors ja que ens diu que s'ha pogut veure que els períodes llargs d'atur poden generar que l'individu perdi habilitats per desenvolupar-se i es redueixen les probabilitats de tornar a incorporar-se al mercat laboral. Per tant, el risc d'exclusió social a Andorra és un problema que ens afecta molt directament i està molt relacionat amb la manca de feina. Davant d'això, vostès tanquen els ulls a la

realitat i no accepten la prestació d'atur. Qui toca i qui no toca de peus a terra? Sempre troben un motiu per dir no a aquesta prestació. Quan l'economia anava bé deien que no calia, perquè no hi havia aturats i els pocs que hi havia eren, majoritàriament, persones no andorranes que, arribat el cas, retornaven als seus països d'origen on tenien una protecció social, i ara que l'economia va malament diuen que tampoc es pot fer perquè no es poden o bé incrementar les despeses en cotitzacions o bé perquè no toca fer-ho a la llei de la CASS. Per a vostès és igual: vagi bé o vagi malament l'economia, mai toca crear una assegurança social tan bàsica com l'assegurança d'atur. Com deia abans en relació a les prestacions familiars, diguin-me, si us plau, un sol país del nostre entorn socioeconòmic, de l'entorn europeu on ens volem emmirallar en d'altres aspectes, que no disposi d'una prestació social tan bàsica com aquesta.

Desgraciadament això de donar una ajuda als que no tenen feina no va amb vostès. I no vull tancar aquest capítol deixant clar que la prestació d'atur que proposàvem o que proposem encara els socialdemòcrates va lligat a un compromís de formació per part de la persona que rep l'ajuda. Ho dic per no haver-nos de sentir allò que tant els hi agrada dir i repetir, pensant, potser, que a base de dir-ho i repetir-ho, sense cap fonament, la gent acabarà per creure-s'ho, que el que volem els socialdemòcrates és donar diners als "vagos" que no volen treballar sense demanar res a canvi i sense preveure'n els costos econòmics.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau...

La Sra. Mariona González:

I el que també mereix una reflexió apart és la inseguretat jurídica que genera el text que pretén aprovar la majoria conservadora d'aquesta Cambra. En concret em refereixo al factor de sostenibilitat o la fórmula de càlcul de l'import de les pensions. Si és cert que en comissió els tres grups parlamentaris ens hem posat d'acord per garantir que aquest factor de sostenibilitat no podrà tenir un valor negatiu i, per tant, això assegurarà que les pensions no es vegin reduïdes d'un any a l'altre. Un aspecte que el Govern tampoc havia previst, ja que el que ens proposava, en la seva deriva neoliberal extrema, era que les pensions dels nostres jubilats poguessin baixar, any rere any, en valors absoluts. No obstant això, lamentem que el Projecte de llei no concreti la fórmula com es calcularà aquest factor de sostenibilitat i ho deixa tot en mans d'un futur

desplegament reglamentari. Per tant, això genera una gran inseguretat jurídica. A més, el que sí contempla el text que avui debatem és que l'import de les pensions pot quedar congelat. Això significa que si es decideix que es congelin les pensions i al mateix temps augmenta l'IPC, els jubilats del nostre país perdran poder adquisitiu i seran més pobres. I aquesta és una realitat que no podem permetre.

M'he volgut deixar per l'últim el punt del Projecte de llei que els socialdemòcrates considerem més inhumà i que la majoria conservadora d'aquesta Cambra tirarà endavant. Em refereixo a la retallada brutal de les pensions d'invalidesa. DA reduirà brutalment la base de càlcul per a determinar l'import de les pensions d'invalidesa per malaltia comuna. Actualment es pren com a base el salari mitjà de la persona assegurada dels darrers 12 mesos i es proposa que, es prengui en consideració els punts de jubilació adquirits i els que hauria pogut adquirir fins els 65 anys. El resultat és una disminució dramàtica de l'import de les pensions d'invalidesa. La disminució de l'import de les pensions que ens proposen és tan injusta, bèstia i inhumana que el Govern s'ha vist obligat a introduir uns complements no contributius, -únicament sí les persones invàlides continuen residint a Andorra-, per garantir un 40% del salari mínim a aquelles persones invàlides que puguin tenir alguna activitat econòmica encara que no sigui la mateixa feina que tenien i un 80% del salari mínim a les persones invàlides que no puguin fer cap tipus de treball. Això equival a 380 euros i 760 euros respectivament. Senyores i senyores consellers de DA, vostès consideren que una persona invàlida pot viure amb 760 euros al mes? Però a quin món viuen vostès!!! Qui toca i qui no toca de peus a terra en aquesta Cambra parlamentària? Se m'acaben els adjectius per definir aquesta mesura. Només desitjo que mai hagin de viure en aquesta situació. Avui engegaran una bomba de rellotgeria al nostre model d'estat del benestar.

I ja acabo Sr. síndic.

Podria continuar enumerant el cúmul de despropòsits i injustícies socials que avui tiraran endavant els conservadors però no ho faré perquè de res servirà. No al manteniment de la revalorització de les prestacions econòmiques en funció de l'IPC cada mes de gener. No al manteniment d'un copagament no superior al 25% quedant un copagament que a partir d'ara podrà arribar fins al 50%. No a la supressió de la reducció de l'import de la prestació econòmica per incapacitat temporal tant si es tracta d'una malaltia comuna com un accident de treball. No a la supressió de l'augment de dies de cotització per tenir dret a la baixa temporal derivada de malaltia comuna o accident no laboral. No a la

supressió de l'augment d'anys cotitzats per tenir dret a la pensió d'invalidesa. I així podria continuar però no val la pena perquè estariem fins demà descrivint la retallada social que ens imposa la majoria conservadora d'aquest Consell General. Durant mig any hem intentat fer-los canviar d'opinió però ha estat impossible.

Però, ha estat impossible perquè hi ha dos models possibles de seguretat social. El model de DA i els conservadors que retalla prestacions socials sense oferir cap solució per incrementar la bossa dels ingressos de la Caixa Andorrana de Seguretat Social. I el model del PS, que consolida i enforteix l'incipient estat del benestar andorrà amb ajudes i prestacions socials dignes encarant la realitat dels ingressos amb el necessari increment de les cotitzacions. És per això que vam proposar un increment gradual de les cotitzacions a partir del 2016 precisament tocant de peus a terra i assumint la difícil conjuntura econòmica que viu el nostre país. A més, sobta que si ja tenim tants brots verds a la nostra economia com anem sentint darrerament als ministres del Govern de DA que ja estan en campanya electoral, perquè no assumeixen aquest augment de les cotitzacions.

Tinc més, però com que m'ha dit que havia d'anar acabant.

Doncs, acabaré en conclusió, i suposo que ha quedat ben entès amb tot el que he dit i el que encara em queda per dir, doncs, que el nostre grup parlamentari no votarà favorablement aquest Projecte de llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

És ara el torn del Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula el conseller Xavier Montané.

El Sr. Xavier Montané:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, amb aquest últim i darrer punt de l'ordre del dia, abordem el que és la modificació de la Llei de la seguretat social. Una modificació legislativa que avui votem i que al nostre entendre hauria de respondre a algunes de les preguntes que es fa la ciutadania. Preguntes que es fa la gent com: cobrarem la nostra pensió de jubilació quan arribem als 65 anys? És sostenible el nostre sistema de seguretat social? Són preguntes que crec que els grups parlamentaris haurien de com a mínim intentar respondre.

Després d'escoltar les dues intervencions que m'han precedit, entenc, malgrat les diferències que tenim

amb el Grup Mixt, que van en aquesta línia. I amb la Sra. Mariona González, com a portaveu del Grup Socialdemòcrata, com dirien els castellans, “sin novedad en el frente”. El mateix discurs, un discurs impactant, potent, emocional. Però si un té la cura que entenc que hem de fer quan estem amb responsabilitats, un té la cura de destriar el gra de la palla, el seu discurs és un esquelet, un esquelet molt primet amb el qual hi ha molt poca argumentació al darrera.

Intentaré explicar-me i segurament, doncs, en alguna altra rèplica podrem aprofundir en els punts en els quals penso que es queda curta. Això sí, adjectius els que vulgui, queden molt macos en un article d'opinió, inclús en un assaig pot ser molt maco, doncs, fa ús de molta retòrica utilitzada per l'esquerra europea, però a vegades també quan volem recuperar símils de fora de les nostres fronteres, crec que Andorra, no és que sigui un país perfecte, evidentment hi ha moltes coses que estan aquí doncs, per millorar. Entenc que és la nostra tasca, però molt sovint es volen adoptar aquests símils, que molt sovint queden aquí fora de lloc. I penso que molt sovint s'ha quedat fora de lloc.

Com deia, doncs, són preguntes senzilles, o aparentment senzilles les que es fa la gent, però que molt sovint són difícils de resoldre, i garantir el sistema de pensions o la sostenibilitat de la CASS, molt sovint no es resumeix en tenir major o menor valentia política. No es tracta d'això. La dificultat neix, malauradament, per la incertesa sobre l'evolució que pot tenir la nostra economia, com evolucionarà la nostra demografia, quin serà el nostre de cotitzants en un futur, o el de pensionistes, l'import dels salaris, els ingressos de l'Estat, inclús el rendiment dels fons de reserva de la CASS, i molts altres factors que tenen una incidència més o menys important i que en funció de l'evolució d'aquests indicadors poden, doncs, influir de forma positiva o malauradament negativa amb el que és la sostenibilitat de la CASS.

I a més a més, d'aquesta incertesa les estimacions no s'han de fer a un any vista o a dos, o inclús a un horitzó de cinc anys. Són estimacions que s'han de fer per les properes dècades. D'aquí també la dificultat. La veritat és que intentar avui, 24 de juliol, ja ho sé que algun conseller doncs, ha arrufat el nas perquè tinguem, doncs, una sessió parlamentària el mes de juliol, amb una sessió tan atapeïda amb punts de l'ordre del dia. Miri, dependrà doncs, de la voluntat i la responsabilitat del càrrec que ens ocupa. Però entenem que és important, doncs, buscar una alternativa total. Difícilment avui 24 de juliol, podrem trobar una solució que puguem dir amb tota la contundència i rotunditat que hem

trobat la solució definitiva a la seguretat social. És impossible! És impossible perquè hi ha tota una sèrie d'indicadors que evolucionen difícils de prevenir. Evidentment que l'acció política pot ajudar a reconduir algun d'aquests indicadors, però el gran nombre de variable, i sobretot haver de treballar a llarg termini, doncs, es fa molt difícil trobar una solució definitiva.

El nostre grup ha presentat 38 esmenes al text, però és un text que li hem donat ple suport. Li hem donat ple suport perquè les conselleres i consellers demòcrates sempre hem defensat la necessitat de modificar la Llei 17/2008, simplement per fer la CASS més sostenible. Aquesta és l'única voluntat. No és ni un caprici, ni és una revenja, perquè a vegades, doncs, bé, escoltant algun argument d'algun socialdemòcrata, sembla que aquesta Llei sigui una llei que no es pugui tocar mai. I escolti, estem aquí per legislar. Estem aquí, doncs, per prendre decisions, i si una decisió o una llei, entenem ha d'estar modificada, i a més a més, doncs, un mira l'evolució demogràfica del nostre país... miri, per exemple, abans n'ha fet menció la Sra. Bonet, si un veu exactament com està evolucionant tota aquesta sèrie de paràmetres que abans he enunciat i que tenen una incidència sobre la CASS, malauradament l'evolució aquests darrers anys no va en pro de la sostenibilitat de la CASS. Per tant, s'han de prendre mesures, és així.

El que sí voldria fer és destacar algun dels punts que per a nosaltres, tot i haver estat modificat i revisat en comissió legislativa, algun dels punts que d'alguna manera donen el nostre recolzament a aquest Projecte de Llei i el que intentaré és fer-me bastant curt i bastant breu perquè s'ha tractat bastanta cosa.

Un dels punts que per nosaltres és cabdal és aplicar prestacions més contributives. Què volem dir amb això? En definitiva el que busquem és que les prestacions, en les quals doncs la seguretat social hagi de satisfer als beneficiaris quan toca, quan estiguin doncs argumentades a través doncs del marc normatiu, s'hagin de fer en funció d'una aportació prèvia. És a dir que hi hagi una consonància entre l'aportació prèvia de l'assegurat i el que és després la prestació definitiva. Buscar aquesta relació el que fa és de forma inequívoca és donar més sostenibilitat al sistema i aquesta és una de les premisses que està utilitzant aquesta seguretat socials o aquesta llei de la seguretat social.

Abans hem parlat, en les diferents intervencions, hem parlat de què s'amplien terminis de cotització per tenir dret a prestacions, la base de càlcul també es modifica per tenir algun altre tipus de prestació. Escolti, el principi de sistema contributiu la seguretat social sempre l'ha tingut, no estem inventant res. En

la Llei actual ja es requereixen uns terminis de cotització o un termini de cotització previ per poder gaudir d'unes prestacions, això ja hi es. No estem aplicant res de nou. El que sí és veritat és que des del nostre punt de vista entenem que aquestes cotitzacions prèvies o períodes de cotització previ, doncs, no s'ajusta a la prestació que després se'n deriva. El que sí que és veritat és que s'aplica un grau major d'exigència, és així. Pel que és la base de càlcul..., perdoni torno una altra vegada a aquest període de cotització previ. Vostès han fet molt incís a què per exemple amb les baixes laborals s'incrementa el termini, el període de cotització previ, és així i bé evidentment malgrat el suport del Grup Mixt, l'oposició del Grup Socialdemòcrata ha quedat clara, però era un principi que doncs vostès no compartien certament. Però escolti, també s'ha ampliat el termini de cotització previ per gaudir de prestacions de jubilació, i no s'ha ampliat de poc, pel que és el capital de jubilació hem passat de 13 mesos a 5 anys de cotització prèvia i pel que és la pensió de jubilació, ara actualment una persona amb 7 anys de cotització a la CASS podia gaudir a l'edat de jubilació d'una prestació de jubilació vitalícia. I això s'ha ampliat i s'ha exigut a 15 anys. Aquí no hem tingut cap tipus de polèmica o de debat o d'objecció per part de tots els grups parlamentaris.

Per tant escolti, aquest mateix principi que ha tingut el consens en la branca jubilació l'hem volgut aplicar en algunes prestacions en el que és la branca general.

Per nosaltres també, un dels punts a destacar d'aquest Projecte de Llei, i que per tant ha tingut el nostre suport, és l'aposta inequívoca pel sistema públic de pensions. Aquí també molt sovint el grup socialdemòcrata ha utilitzat clixés, molt sovint amb els quals freguen l'absurditat quan es diu que aquest Govern DA el que està fent és intentar privatitzar el que és el sistema de pensions públiques. Això no és cert. I dic que és absurd, i perdoni que usi aquest terme tant rotund, perquè quan un analitza aquest Projecte de Llei realment permet tenir una idea i veure el fort compromís que hi ha per salvaguardar la branca de jubilació. I escolti, no em quedaré amb la retòrica com fa el PS, intentaré, doncs, concretar aquest argument.

En primer lloc el que es fa és repartir de forma diferent el que són les cotitzacions de la CASS, repartir diferent el que és la part que va a la branca general i la part que va a la branca jubilació. Increment de prop del 20% del ingressos a la branca de jubilació. Què vol dir? Doncs miri una forta injecció a nivell financer per aquesta branca, una branca que tot i continuar generant superàvit és una branca que, escolti els estudis actuarials poden ser més o menys fiables però el que ningú discutirà és

que no marquen una tendència i la tendència hi és, la tendència no d'aquest últim estudi actuarial que evitaré doncs treure el nom, perquè cada dos per tres li estan fent publicitat gratuïta, però tots els estudis actuarials amb més o menor encerts van en la mateixa línia, i això és quelcom que no podem obviar i amagar el cap sota l'ala i dir, escolti miri quan un està a l'oposició és molt maco, és una postura molt còmoda però quan un està governant s'han de prendre decisions. A més a més ja es veu perquè quan veiem dos grups parlamentaris, com els dos grups de la oposició, que van arribar a aquesta Cambra amb el mateix programa electoral després de l'excisió d'aquest grup doncs un és dona compte qui ha tingut responsabilitats de govern i qui no. Això és nota, es nota en comissió legislativa, es nota doncs en quin esforç es fa, i la Sra. Bonet ho ha dit molt bé, han hagut de renunciar a certs principis per arribar a un consens, com nosaltres també hem fet, però aquesta és la voluntat i això és el que busca la gent. La ciutadania el que busca és que els seus representants busquin consensos, treballin en pro i no tancant-se en banda en un posicionament que escolti evidentment si pot aixecar molts articles de diari, molts titulars i escolti segurament els seus afiliats estaran encantats de la intervenció que haurà fet però miri aquí del que es tracta no és d'aixecar les masses del nostre partit polític, del que es tracta és de buscar solucions per la ciutadania que per això estem aquí.

Un altre punt que també voldria comentar, i que com que imagino que és un punt molt positiu ningú dels dos grups ho ha destacat, però també es tracta quan s'està a l'oposició de minimitzar l'encert del govern, és el fet de què els fons de reserva de la CASS estan garantits per una modificació legislativa. Què vull dir amb això? Que el dia que la branca de jubilació arribi a generar dèficit, aquesta nova llei obligarà al Govern a cobrir el dèficit anual cada cop que es vagi produint i no haurà d'esgotar-se les reserves del fons de reserva de la CASS fins que el Govern faci la seva aportació, del que no es tracta és de mantenir el fons de reserva intacte i, miri, per evitar que poc a poc vagi disminuint en base als dèficits anuals doncs el Govern estarà obligat a fer les seves aportacions. Per tant miri aposta clara pel que és la branca de jubilació i per tant aposta clara pel que és el nostre sistema públic de pensions.

Pel que fa a les nostres esmenes, com he dit al principi són 38 esmenes que hem presentat al text. Miri, de manera molt ràpida passaré a enunciar-les. Una esmena, una transacció que hem presentat per millorar la transparència de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, entenem que la ciutadania no sempre té una valoració molt positiva del que és la

CASS i ho lamentem, a vegades de forma injusta, però escolti la situació és la que és i la realitat és aquesta, la gent no està molt contenta de la CASS. Intentar millorar el que és la transparència i sobretot donar més garanties als administrats, creiem que és una bona fórmula per poder, doncs, garantir o sobretot millorar aquesta percepció que té la ciutadania de la CASS. I això és una proposta de transacció que hem fet nosaltres. Veritat, és una esmena que va presentar el Grup Socialdemòcrata, el mèrit que hi hagi aquest nou article sobre la transparència, però tot el que és el cos de l'article ve a través d'una transacció nostra o una proposta de transacció nostra, que després va tenir la unanimitat de tots els grups.

Un altre tema que també voldria...

El Sr. síndic general:

Hauria d'anar acabant si us plau.

El Sr. Xavier Montané:

Sí, molt ràpidament.

Un altre tema que voldria comentar és el fet de què el Projecte de Llei preveia o preveu una forquilla de finançament que des del 90 al 50 % en funció de certs productes, certs actes i certs processos sanitaris. Una esmena nostra a permès, primer a través d'una transacció amb el Grup Mixt, ha permès acotar en quines situacions aquest copagament o aquest percentatge de copagament s'ha d'usar però sobretot i també un punt a destacar és que el dia que es fixin, dins d'aquesta forquilla, els diferents percentatges de reemborsament s'hagin de fer no a través d'un reglament, com preveia el Projecte de Llei, sinó a través d'una modificació legislativa i per tant tenir el suport del Consell General.

Tinc nombrosos apunts per replicar tant a la Sra. Bonet i a la Sra. González. Intentaré, a diferència de la Sra. González respectar el meu temps, i en la propera intervenció ja faré les aportacions pertinents.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, alguna intervenció...

Té la paraula la ministra, Sra. Cristina Rodríguez.

La Sra. Cristina Rodríguez:

Gràcies Sr. síndic.

Avui es porta a aprovació de la Cambra una Llei que, com ja vaig dir el dia en què es va rebutjar l'esmena a la totalitat, és cabdal per al bon funcionament del sistema de seguretat social, de la nostra Caixa Andorrana de Seguretat Social, pilar essencial del nostre estat del benestar.

La feina per arribar al text que avui es debat ha estat molt important tant per part del Govern, i evidentment de la pròpia Caixa Andorrana de Seguretat Social i d'altres entitats, com per part evidentment molt important del Consell.

El Govern vol agrair d'entrada el treball que s'ha fet en comissió que em consta que amb el debat de 220 esmenes ha estat intens, exhaustiu i rigorós.

El debat d'aprovació de la Llei arriba en un moment, i això és molt important de precisar-ho i de tenir-ho sempre a l'esperit, on ja es disposa de la Llei de serveis socials i socio-sanitaris completant així l'ordenació de la protecció social andorrana constituïda bàsicament per la seguretat social, el sistema de salut, -en ple procés de reforma-, i el sistema dels serveis socials i socio-sanitaris.

El nostre sistema de protecció social ara serà sempre la seguretat social i l'altra responsabilitat social. I serà bo sempre dir: què és la responsabilitat de la seguretat social? Què és el que ha de finançar, i no?

L'aprovació de la Llei de serveis socials i socio-sanitaris ha permès doncs, clarificar la responsabilitat social de govern envers les poblacions més vulnerables i la que recau en el sistema públic de seguretat social de gestió de riscos.

D'aquesta forma, i és el moment de precisar-ho, les prestacions familiars per fills a càrrec i els complements no contributius de les pensions de jubilació deixen d'estar recollides en la Llei de seguretat social i queden regulades en la Llei de serveis socials i socio-sanitaris. I respon a la necessitat de prevenir tota forma d'exclusió social i doncs amb un contingut més social que contributiu, i això ha d'estar sempre present i no separar-lo. I és molt important que s'hagi pogut treballar i votar quasi bé al mateix temps dos lleis cabdals, com la Llei de serveis socials i socio-sanitaris i ara la modificació de la Llei de la seguretat social 17/2008.

Les retallades inhumanes de les que alerta el Grup Socialdemòcrata quan afirma que amb aquesta Llei s'eliminen les prestacions familiars i les pensions mínimes dels jubilats, una vegada més no són tals, ben al contrari, aquestes prestacions queden regulades en el marc de llei social, garantides per l'estat sense relació directa amb les cotitzacions a la CASS.

La comissió adhoc que va elaborar la Llei 17/2008 va anunciar que caldria fer revisions a curt termini. Ja des de l'inici d'aquesta legislatura, i abans, s'han valorat com inajornables alguns canvis que s'han concretat evidentment al dia d'avui en diferents modificacions legislatives que han permès, entre altres, ampliar la població coberta apostant per un sistema de cobertura universal, aspecte especialment necessari en temps de crisi, i facilitar la cotització dels treballadors per compte propi establint diferents bases de cotització que tinguessin en compte els resultats econòmics generats pels negocis.

Però, tot i això, ja es parlava de retallades i es continua parlant de retallades.

És important destacar, si s'aprova avui aquesta modificació de la Llei de seguretat social, que hi haurà dues branques a la seguretat social.

Pel que fa a la branca general precisar que a l'any 2007 la branca general va entrar en dèficit per un import de 2.2 milions d'euros, des d'aleshores aquest dèficit no ha deixat d'augmentar fins arribar als 27 i escaig de milions al 2013, amb un dèficit doncs acumulat de 133 milions d'euros, que hem assumit, que hem pagat doncs, entre tots. I això és molt important perquè dóna a reflexionar si hem d'assumir el que hem d'assumir i, per llei, el dèficit de la branca general i en un futur d'altres dèficits, el que hem de fer com a responsabilitat és justificar, donar efectivament la màxima transparència, la que sempre es busca la transferència.

Podríem dir, i ens podran dir, que es podrien augmentar les cotitzacions... Està clar! Nosaltres ho hem dit sempre i des del primer dia que no augmentaríem les cotitzacions perquè això es faria quan l'economia ho permeti, però que havíem de garantir un conjunt de mesures.

A nivell de la despesa cal i caldrà sempre ser molt vigilants en els factors que expliquen justament el dèficit i anar més enllà de l'envelliment de la població, de la cronicitat de les malalties i l'aparició de nous tractaments molt costosos. Per què? Perquè hi ha aspectes més controlables relacionats amb les prestacions de reembossament que no es poden eludir com són efectivament, ho ha mencionat la consellera Sílvia Bonet, la planificació de l'oferta de prestacions, el control de l'ús dels serveis sanitaris, la revisió de les tarifes, sabent que les tarifes i les tarifes de responsabilitat només són una part, i sobretot la funció de la Caixa Andorrana de Seguretat Social que ha de passar, com sempre ho hem dit, de ser un pagador passiu a un comprador molt actiu d'aquests serveis, de serveis de qualitat i que garanteixi efectivament la total transparència en benefici de la millora de la qualitat a l'usuari.

I això no són retallades perquè no es tracta de racionar, sinó de racionalitzar. Per això parlava de la Llei de serveis socials i socio-sanitaris, perquè una cosa és la CASS, que és de naturalesa contributiva, i una altra cosa són les polítiques socials de solidaritat. Perquè aquesta és la funció de l'Estat i no de la CASS.

I, parlant de la Llei de serveis socials i socio-sanitaris, parlant de les ajudes socials no descuidar-nos que aquest Govern, -i són les dades que ja s'han donat pel 2013-, s'han destinat més de 20 milions... més de 22 milions en ajudes socials. Estem parlant de més de 20 milions (22, 27 milions) per un dèficit de la branca general-, estem parlant d'imports molt importants que ens fan a nosaltres i als que vindran molt responsables.

Però, és clar, això per a alguns també seran retallades.

Per altre costat les prestacions econòmiques per incapacitat temporal i sobretot per invalidesa també han augmentat de forma important, s'ha de destacar l'augment de les prestacions per invalidesa que l'any 2009 van representar 8.2 milions mentre que al 2013 aquest import ja ascendia a 14.4 milions.

Cal doncs, com s'ha dit, introduir canvis en la Llei centrats en augmentar el nivell contributiu de les prestacions econòmiques, i també evidentment al mateix temps millorar l'equitat, la solidaritat i la sostenibilitat del sistema.

Així el nou càlcul de les prestacions d'invalidesa per malaltia comuna o accident no laboral té en compte l'esforç contributiu de l'assegurat i no es basa com fins ara en el darrer any de salari. Per assegurar un nivell d'ingressos bàsic s'atorguen complements no contributius que garanteixen el 40% del salari mínim si es pot continuar treballant o el 80% d'aquest salari si la situació d'invalidesa obliga a deixar la feina. No es tracta d'una retallada inhumana sinó d'una mesura justa i equitativa que assegura uns ingressos mínims encara que s'hagi cotitzat molt poc i evita el creixement desmesurat i els abusos d'aquesta prestació.

Pel que fa a les prestacions de reembossament les modificacions estan en línia evidentment amb la reforma doncs, del sistema de salut.

Els percentatges de reembossament s'adaptaran i com ja s'ha especificat no forçosament a nivell de reglament sinó per un debat i la corresponent modificació doncs, legislativa.

Cada any per Llei de pressupost el Consell haurà d'aprovar els nivells de reembossament i de topalls, centrant aquest aspecte en el debat polític en lloc efectivament de deixar-lo a un nivell tècnic-

reglamentari com inicialment proposava el Projecte de Llei presentat pel Govern. Tot i que recordo, avui que estem parlant de la modificació de la Llei de la CASS en l'últim punt, el punt número 11, recordo, -i m'ha vingut a l'esperit-, que quan esperàvem tots, pensàvem en un pacte possible en torn a un tema tan important, el punt número 11 dels onze eixos de debat que podíem proposar, era justament donar-li tota la força a la Llei, al Debat d'Orientació, en torn a la Llei del pressupost perquè hi hagi el Debat d'Orientació en el sistema, doncs, de seguretat social.

A nivell d'ingressos la llei preveu una nova distribució del 20% que representa la cotització total: un 8% anirà destinat a la branca general i un 12% a la branca jubilació amb l'objectiu de potenciar aquesta darrera branca com explicaré més endavant. La reducció d'ingressos a la branca general com a conseqüència d'aquesta mesura es veurà compensada per un augment del nivell de transferència del Govern per cobrir justament el dèficit de la branca general degudament justificat. El Govern pren un compromís rellevant en el finançament de la branca malalta en una aposta més per l'estat del benestar. Aquest Govern i els que vindran.

Pel que fa a la branca jubilació. S'ha de fer front al repte difícil d'assegurar les pensions. No estem fent campanya de la por, tal i com se'ns ha acusat des del Grup Socialdemòcrata molt sovint, quan diem que el nostre sistema de pensions és insostenible. Insistim, sense canvis, el sistema actual no és sostenible. Des del Grup Socialdemòcrata s'ha dit en diferents ocasions que la salut de la branca jubilació és bona, que tenim reserves suficients per a continuar pagant les pensions durant molts anys, i a títol d'exemple s'explica que si ara es tanqués el sistema es podrien pagar les pensions actuals durant tretze anys.

S'afirma que la recuperació econòmica que ha de venir permetria mantenir el sistema només augmentant les cotitzacions, i que estem posant la por al cos de la població per justificar retallades dràstiques.

Tant de bo de vegades penso que tinguéssiu raó, però malauradament s'equivoquen, i en lloc d'ajudar el Govern a fer front a un problema d'aquestes característiques confonen realment a la població.

Potser amb les reserves actuals es poden pagar les pensions actuals durant tretze anys, però han tingut en compte tots els punts de jubilació que han comprat els assegurats que porten anys treballant i encara no s'han jubilat? Per pagar aquests punts, -que són compromisos adquirits pel sistema-, no hi ha reserves creguin-me, no les tenim nosaltres ni efectivament la majoria de països europeus que ja

estan encarant les reformes, però estan encarant de manera molt seriosa les reformes.

Nosaltres el que fem, d'entrada, és garantir justament un mínim de reserves, a nivell de la branca vellesa, i sobretot que no baixi per sota dels 1.000 milions d'euros, que és l'última xifra, -1.000-1.003 milions d'euros-, que hem donat, doncs, del fons de reserves.

Això és una política de retallada? Això és una política neoliberal-conservador? No, això és una política social responsable. Perquè aquest Govern és el primer que es compromet a garantir aquest nivell mínim de reserves.

Així la llei introdueix dos mesures de calat per potenciar la branca jubilació: l'augment dels ingressos per increment en dos punts la cotització de forma que els ingressos augmentaran i s'allargarà en 2 o 3 anys l'entrada en dèficit de la branca, d'aquesta manera es guanya temps per plantejar i aprovar, efectivament, noves mesures. Perquè la responsabilitat de tots els governs serà de plantejar-se: quines noves mesures.

Compromís del Govern per mantenir les reserves una vegada la branca entri en dèficit, obligant el Govern a anar proposant millores estructurals a mig termini.

Pel que fa a la introducció del factor de sostenibilitat no és una mesura neoliberal inventada per aquest govern tal i com afirma el Partit Socialdemòcrata, és una mesura necessària que estan introduint molts països europeus i que recomanen els experts, tot i que certament és impopular i difícil d'aplicar. Aquest factor té com a objectiu evitar l'anomenat "efecte de substitució" que es produeix quan les noves pensions són molt més altes que les pensions que deixen de donar-se i que està directament relacionat amb l'increment anual de les pensions amb l'IPC.

El treball parlamentari ha modificat el projecte del Govern de forma que cada any el Consell General haurà de decidir mitjançant la Llei del pressupost si les pensions s'actualitzen amb l'IPC o mitjançant el Factor de Sostenibilitat, i no es podrà aplicar cap actualització, evidentment, que resulti negativa.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, Sra. ministra...

La Sra. Cristina Rodríguez:

Els canvis que inclou aquesta Llei són un primer pas cap a una reforma més profunda del sistema que ha de permetre garantir les pensions de les generacions futures.

D'altra banda i per finalitzar, abans de passar als aclariments, si em deixa temps el Sr. síndic, tampoc puc deixar efectivament de referir-me a la sessió de Consell de Ministres d'ahir en la que el Govern va aprovar el Projecte de Llei de gestió del fons de reserves, que entrarà a tràmit parlamentari en els propers dies. Es dona així compliment al mandat de la Llei 2008.

Amb aquesta Llei es consoliden i blinden els actuals principis de gestió, basats en la prudència, la liquiditat i la diversificació. Es reforça la transparència en la gestió i, en definitiva, s'assegura que el fons es gestiona amb una voluntat d'allargar la seva vida.

Senyores conselleres i senyors consellers, la reforma del sistema de seguretat social ha estat una prioritat per aquest govern i des del primer dia hem treballat en aquest sentit. Hem modificat la Llei en tres ocasions per augmentar cobertures, incloent a persones fins aleshores excloses, com els aturats o els estudiants majors de 25 anys; hem facilitat la cotització dels treballadors per compte propi; i hem adoptat, i això és molt important, mesures estructurals... estructurals relatives als nous models de gestió i de finançament tant del sistema de salut com del de seguretat social, sense els quals inclús per molt bona que sigui una llei no podríem garantir-ne, no únicament el desplegament reglamentari però l'aplicació, les condicions d'aplicació a tots els nivells d'una llei i d'una nova gestió per garantir un nou estat del benestar.

És per això que agraeixo no únicament, i reitero, l'agraïment del treball que s'ha fet en comissió, agraiement evidentment especial i en primer lloc al Grup Mixt, no únicament per votar la llei però perquè seguirà amb vigilància, vetllarà pel seguiment pel que poden aportar les entitats, i una cosa molt important perquè li ha donat tota la importància al que he parlat del que es farà durant la Llei del pressupost.

Lamentar, efectivament, les paraules encara més dures que ha pronunciat la consellera Mariona González en nom del Partit Socialdemòcrata... Eren inhumanes, a més a més... que ara fem animalades? Que em perdoni, eh? Espero que com a mínim hagi aportat tot el seu coneixement i una exigència de transparència en el treball en comissió.

Quant al grup que dona suport al Govern, el Grup Demòcrata, vull dir l'important que és el treball que s'ha fet i, a més a més, amb la necessària coordinació amb el Govern perquè és així que podem anticipar el que no s'havia fet amb l'antiga llei com Déu mana, doncs, el desplegament reglamentari i totes les noves

condicions de gestió en la institució: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Obrim un segon torn d'intervencions.

Per part del Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Primer... Bé, com que era un debat d'aquesta Llei de la CASS que estem debatent en aquests moments, és una llei molt àmplia, una llei en la que s'han tocat molts aspectes i que resultava realment una mica complicat comentar-los tots. Sí que és veritat que en les següents intervencions doncs, aniran sortint tots.

Per una banda, jo crec que era important no veure-les des d'una forma aïllada. Aquesta Llei l'havíem de veure dins d'un context com a complementarietat amb la Llei de serveis i socio-sanitaris perquè és el moment, com a mínim des del nostre parer, on veurem realment de quina manera estem oferint tots els serveis i totes les prestacions cap als ciutadans.

Per això, vull dir, nosaltres ha estat un dels temes que hem tingut molt en compte el no fer-ho de forma aïllada sinó de forma complementària que crec, a més a més, amb el debat que ja vam fer de la Llei de serveis socials i socio-sanitaris també ja més o menys ho vaig comentar.

Quant a l'augment de les cotitzacions, bé, nosaltres també teníem una esmena quant a l'augment de les cotitzacions sempre i quan es modifiqués el factor de conversió. Crec que s'ha ajornat però no és un ajornament que el puguem deixar per massa més enllà. És un tema que aviat s'haurà de plantejar perquè si ja que ens emmirallem per unes coses i per unes altres en els altres països, som dels països que cotitzem menys a nivell de la branca jubilació del nostre entorn i això donant, a més a més, una prestació important. Bé, jo crec que això poc a poc ho haurem d'anar equilibrant.

I passa el mateix amb la branca sanitat, cotitzem relativament molt poc per la qualitat de sanitat que tenim que realment és molt bona i d'un alt nivell de qualitat.

Nosaltres en la valoració, i en definitiva, el nostre vot favorable ha estat... bé, doncs, una mica com el que ha dit el Sr. Montané, no? Vam passar una etapa de Govern en la qual vam veure que la Llei generava

dificultats, que s'havia de replantejar, que s'havia d'analitzar, que l'havíem de replantejar en alguns aspectes de nou, però dintre de les esmenes que vam fer nosaltres doncs, teníem uns límits que dintre d'aquests límits, ja els hi he dit a la intervenció, alguns d'ells han estat respectats, i han pogut ser negociats, i els hem pogut incloure.

Un d'aquests límits també era el tema de la transparència; nosaltres vam ser sensibles a demandes de col·lectius de ciutadans on també es reclamava la transparència. Una esmena del PS ho posava tot junt, nosaltres ho posàvem en diferents articles, etc. Jo crec que aquesta transacció va ser un dels treballs més positius que es va fer dintre de la comissió per la qual cosa ens vam posar d'acord més o menys d'una manera relativament fàcil... penso, perquè va ser un acord per part de tothom i tothom anàvem en la mateixa línia.

Sí que és veritat que en el tema de les prestacions d'invalidesa, a mi em sap greu, però és veritat que serà molt difícil per les persones que tinguin una invalidesa que els dificulti poder desenvolupar una activitat professional i viure amb 700 i escaig euros al país, i això ho haurem de seguir. Tal i com he dit abans seguirem seguint-ho i realment aquí, insisteixo, en els col·lectius de discapacitats el seu moviment social.

Quant al tema de les pensions. Miri, tenim l'IPC. Si mirem l'IPC d'aquest any, l'IPC d'aquest any era del 0% per la qual cosa teòricament no s'haurien d'haver pujat les pensions. Es van augmentar una mica les inferiors al salari mínim, si no recordo malament.

Aquest any haurien coincidit l'IPC i el Factor de sostenibilitat perquè amb l'esmena que es va presentar i al final vam transaccionar amb el Grup Demòcrata, vam dir que no podíem tenir valors negatius, al factor de sostenibilitat, aquest any hauria estat el mateix, no hi hauria hagut diferències, ara tindrem dues opcions, IPC o factor de sostenibilitat. El Govern podrà decidir, decidir què fa en funció dels factors que vulgui, en funció del que cregui i que la fórmula estigui o no en el text legal tampoc crec que sigui un fet negatiu o positiu perquè en definitiva el text legal el que ja planteja l'article és que hi ha uns paràmetres en el qual s'haurà de fer aquesta fórmula matemàtica. Que hi hagi una fórmula com aquelles amb un text... sincerament, als ciutadans ni els aporta més ni menys, perquè era de tant difícil comprensió que jo no sé... no sé vostè Sr. Cinca, vostè que és més de números que jo potser ho entenia, però sincerament, a mi em resultava... bé, difícil no, impossible.

Bé, ja està.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, té la paraula la Sra. Mariona González.

La Sra. Mariona González:

Gràcies Sr. síndic.

M'ha agradat el principi de la intervenció del Sr. Xavier Montané, i m'ha agradat perquè ha fet dues preguntes que jo crec que són importants, i avui que ara encara és una hora que raonablement la gent ja està a casa i ens escolten, doncs aquestes dues preguntes que ell diu que ens fan doncs, seria aquí un bon moment per contestar-les, no? Cobrarem la nostra pensió? És sostenible la nostra seguretat social?

Doncs jo, a les persones que m'escolten avui aquí, els voldria dir que sí, que no tinguin por que jo crec i estic convençuda, i estem convençuts que cobraran la seva pensió. No han de tenir por. Han de creure amb un sistema públic de pensions i és sostenible? Doncs jo els diria que aquesta sostenibilitat, o aquesta manca de sostenibilitat ve avalada per un estudi de vincles presentat al novembre del 2012. Va estar fet per una empresa privada vinculada al sector financer i d'assegurances privades que tenen evidentment un clar interès que els ciutadans i les ciutadanes contractin plans privats de jubilació.

Jo els explicaré el que aquest estudi de vincles deia, deia que... posava dos escenaris, uns de més positius i uns de menys negatius. Hi posava que l'any 2013, l'escenari diguéssim més negatiu, el superàvit de la branca de jubilació seria de 24 milions. L'escenari tres que era un entremig, 25 milions hi ha l'escenari més optimista de 28 milions.

La liquidació del 2013 perquè el pressupost del 2013 es contava que el superàvit seria de 32 milions, doncs a la liquidació final del 2013 que sempre supera el pressupost, sempre el supera, va ser de 34 milions. El 2014 deia que, l'escenari més pessimista deia que el superàvit seria de 14 milions, i el pressupost del 2014, recordem que sempre es pressuposta per sota, el pressupostat pel 2014 és de 27 milions d'euros.

Els fons de reserva. L'estudi de vincles també ha fet el novembre del 2012, deia que les reserves pel 2013 serien entre 931 i 937 milions d'euros, i que les reserves del 2014 entre 970 i 982 milions d'euros.

A 31 de març del 2014, amb aquestes liquidacions que ens ha enviat, les reserves són de 1003 milions d'euros, és a dir, encara falta... això és la liquidació

del primer trimestre, encara falten les liquidacions dels tres semestres següents.

A mi, m'agradaria demanar a veure quina credibilitat pot tenir un estudi que a dos anys vista, perquè va estar fet el novembre del 2012 i s'equivoca amb aquestes quantitats tan substancials de diners. Quina credibilitat pot tenir fins el 2030 o fins el 2035. Ja vam veure que s'han equivocat molt en aquests punts que diu la Sra. ministra que ha comentat que hi havia molts punts comprats que s'haurien de pagar i que no hi havia fons de reserva per aquests punts, aquí hi va haver la gran equivocació de vincles, perquè no vol dir que tots els punts que s'hagin comprat es cobraran. Hi ha molts punts d'aquests latents que el dia de demà no els reclama ningú, i a més a més nosaltres, contràriament al que ha dit el Sr. Montané, nosaltres no hem parlat de revenja, en cap moment. Jo crec que no m'ha escoltat bé, no li diré que ha estat autista com m'ha dit avui el seu company aquest matí perquè crec que hem de respectar doncs els discapacitats, però sí li diré que no m'ha escoltat bé. Nosaltres hem començat la intervenció dient que tots estaven preocupats per la situació de la CASS, i que tots enteníem que calia prendre mesures per portar a terme la seva viabilitat sobretot la viabilitat futura de les pensions.

La viabilitat futura de les pensions passa, a banda d'algunes modificacions que s'han fet ja i amb les que nosaltres hem estat d'acord i sembla que al Sr. Montané li sàpiga greu que haguem estat d'acord amb algunes de les modificacions que s'han fet a la branca de jubilació. Passa per augmentar la cotització de jubilació, no pot ser que estem pagant un 12%, hem de pagar una mica més, i vostè ho sap i ho sap tothom i tothom ho reconeix i nosaltres vam fer una esmena en aquest sentit, vam dir que les cotitzacions s'haurien d'augmentar a partir de l'1 de gener d'un 1%, i a partir de l'1 de gener del 2016, un 1% i a partir de l'1 de gener del 2017, un altre 1%.

Ara actualment amb aquesta modificació de la llei passarem a pagar un 12% de cotització a la branca de jubilació, un percentatge molt més baix que els països que ens envolten. França per exemple paga un 29%, Espanya un 28%, Alemanya un 27%, Suïssa un 22%... la mitjana de l'OCDE és gairebé un 20%, per tant, augmentant aquest 1% el 2016 i un 1% el 2017, encara estaríem molt per sota de la mitjana dels països del nostre entorn, guardant encara un gran diferencial fiscal també en aquest aspecte.

Els Srs. i les Sres. conselleres jo crec que ens enganyen quan escoltem els seus ministres dient que ja han tocat fons, que l'economia està començant a créixer i més que créixerà en un futur immediat. Ens estan dient la veritat? Perquè si és que sí, aleshores

ens estan enganyant amb l'informe que acompanya la llei i amb els que es basen per fer aquestes retallades. Unes retallades que jo crec que van més amb la seva ideologia que amb la realitat econòmica, perquè quan convé la realitat econòmica serveix per una cosa i quan convé serveix per una altra, no?

Jo crec que com ha dit la Sra. ministra i ho reitero, abonant amb l'alarmisme aquesta falta de sostenibilitat de la Caixa Andorrana de Seguretat Social. Deia que no estaven, que no promovien els plans privats de pensió. Jo crec que sí, que aquest alarmisme que han creat vostès mateixos perquè la gent estigui tan preocupada de si cobraran la seva pensió, és volgut, és volgut perquè passin molt més bé aquestes retallades i perquè la gent cregui que no podrà i perquè la gent vagi i contractin un pla de pensions privat. Només s'ha de veure a la llei de l'IRPF de deduccions fiscals sobre plans privats de pensions de jubilació que jo crec que el que els interessa per donar negoci a segons qui. Nosaltres aquest esforç que vostès demanen als ciutadans i a les ciutadanes, aquest esforç que demanen que no tothom se'l pot permetre perquè no tothom pot contractar un pla privat de jubilació, nosaltres aquest esforç crec que val més que el faci la gent amb un sistema públic de pensions que com a mínim aquestes pensions el dia de demà estaran assegurades i garantides per l'Estat.

Diu que no té res a veure el temps per poder accedir a la jubilació, o sigui, ens ha parlat de l'aportació prèvia, perquè diu que a vegades doncs les prestacions que es donen doncs no s'ajusten al que s'ha cotitzat. Vostè m'ha parlat de l'aportació prèvia, que no s'ajusten i que es dóna més del que s'ha cotitzat. Les pensions d'invalidesa, que torno a reiterar per molt que la Sra. ministra digui que no, torno a reiterar que és una vergonya i una animalada i ho reitero i ho torno a repetir, el que s'ha fet amb les pensions d'invalidesa... Ja són contributives absolutament. Calculades sobre la base de cotització dels últims 12 mesos cotitzats, o no sabem que cotitzem per la jubilació però també cotitzem per la malaltia? I les pensions per invalidesa estan en la branca de malaltia, no estan en la branca de jubilació! Res tenen a veure amb els anys que hem cotitzat tret dels necessaris per poder tenir opció a aquesta pensió d'invalidesa... perquè bé que fem cotitzar a les persones assalariades la totalitat del salari que cobren i de la remuneració que cobren! Bé la fem cotitzar! I ara que els volem dir? "miri, vostè té 30 anys, s'ha invalidat, té 500 punts i teòricament n'hagués pogut comprar 2.500 més fins l'edat de la jubilació".

Qui és la CASS, qui som nosaltres per saber els punts que hagués pogut cobrar aquesta persona que s'invalidi als 30 anys? Ningú! Ningú ho sap!

Perquè amb la vida, amb la vida no tothom té la mala sort de no prosperar. Hi ha gent que prospera, que tenen unes altres professions, que van augmentant el seu salari. Això aquí i arreu és una animalada i és una vergonya. I vostès sols tindran la responsabilitat, junt amb el Grup Mixt, el dia que una persona s'invalidi i hagi de viure amb 760 euros al mes i perquè vostès els hi donaran aquesta part no contributiva, doncs que els vinguin a veure, que els vinguin a veure, perquè això no pot ser. Les cotitzacions a la branca de malaltia són les que serveixen per pagar les pensions d'invalidesa i res tenen a veure amb les pensions de jubilació. Res tenen a veure! Per tant això, jo crec i reitero que és un atracament a mà armada, i no es pot permetre.

Diu el Sr. Montané que el Grup Mixt ha renunciat a principis, i jo demano en pro de què?

De cedir a una retallada de drets socials.... Nosaltres els consellers del Partit Socialdemòcrata i del Grup Parlamentari Socialdemòcrata tenim els nostres valors i els nostres principis, i no hi renunciem per cap retallada social. I la resta ja sabran el què fan.

La Sra. ministra ens deia que no és veritat, bé ens deia una manca de veritat, jo no li voldria dir grollerament perquè m'agrada ser molt educada, que les pensions mínimes de jubilació i les prestacions familiars passen a la llei de social i sociosanitari. Doncs miri, les prestacions mínimes de jubilació no passen a cap llei. Les prestacions mínimes de jubilació de la CASS desapareixen. I les pensions de solidaritat, que són les que vostè compara amb aquestes ja existien abans d'aquesta llei que van votar vostès també amb el suport del Grup Mixt l'altre dia. Aquestes pensions de solidaritat ja existien i res tenen a veure les pensions mínimes de jubilació amb les pensions de solidaritat. Les pensions de solidaritat han de ser un complement justament per a aquelles persones que no tenen dret a les pensions mínimes de la CASS, i que els seus ingressos no els hi permeten viure. Ara bé, la persona que ha cotitzat 40 anys a la seguretat social, solidàriament però que per la seva feina, per la seva professió té un salari petit i no arriba a la pensió de jubilació del salari mínim, ha de rebre una pensió de jubilació igual al salari mínim independent de què tingui un fill, un nét que la pugui mantenir. Perquè ha cotitzat durant 40 anys i té dret a aquesta pensió de jubilació. Sí Sra. ministra, hi té dret. I no té res a veure amb les pensions de solidaritat que ja ho diuen amb el nom: que són complements per si no tenen dret a la pensió mínima de jubilació i per si no tenen

un fill o un altre fill o un nét o algú altre de la família que els pot mantenir...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau...

La Sra. Mariona González:

Bé, doncs ja acabaré després.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, seria ara el torn del Grup Demòcrata.

Sr. Xavier Montané, teniu la paraula.

El Sr. Xavier Montané:

Gràcies Sr. síndic.

Bé miraré de recuperar el fil de la meva intervenció i entraré a fer certes valoracions a les intervencions que ha fet tant la Sra. Bonet com la Sra. González.

La Sra. Bonet comentava que bé, que la branca familiar desapareixia del que és la seguretat social i que passava, o com a mínim aquestes prestacions estaven recollides a la Llei de serveis socials i sociosanitaris. També apuntava que no totes les prestacions, és a dir que no hi havia una similitud amb les prestacions. Potser no, però el que sí hi ha amb aquestes prestacions no contributives de la Llei de serveis socials i sociosanitaris és que una persona que pugui ser beneficiària d'una prestació d'aquesta branca doncs familiar, no necessàriament estigui cotitzant a la seguretat social. Clar, si sortim de la premissa que és una prestació no contributiva de caire social, ens podem trobar tal com estava ara la branca familiar que una persona que estava sense cap tipus d'ocupació perquè estava a l'atur i doncs el fet que aquesta situació d'atur s'hagués prolongat en el temps podria estar sense estar cotitzant i per tant, sense tenir dret a prestacions de la branca familiar. Per tant, des del nostre punt de vista, tot i que pel camí alguna prestació no s'hagi recuperat amb la llei de serveis socials, creiem que és un avenç positiu si el que creiem és que és una contribució no contributiva, no social i per tant, no entenem per què ha d'estar subjecta a una cotització a la seguretat social.

Pel que fa les prestacions d'invalidesa, la Sra. Bonet i la Sra. González, la Sra. González amb més ímpetu, però també li voldria recordar que no per parlar més fort, inclús a vegades arriba a un llindar quasi bé de cridar. No es té raó, li pot posar tota la passió que vulgui Sra. González, però escolti deixi'ns defensar el

nostre parer. A més a més cada vegada es van trobant més sols en aquesta Cambra. Doncs el discurs recurrent DA, DA, DA, escolti al final hauríem de dir: tots menys el PS defensem això. Potser és el discurs que a partir d'ara haurien d'utilitzar més sovint perquè experiències com les que el seu grup es queda sol, en veiem cada cop més.

El tema de la prestació d'invalidesa. És veritat que hi ha un nou càlcul, és veritat que hi ha un nou càlcul de prestació d'invalidesa, és veritat que es mira d'homogeneïtzar pensions de tipus vitalícia com podria ser la pensió de jubilació amb una pensió d'invalidesa. I el que es busca és una certa similitud amb funció dels punts que aquella persona hagi cotitzat, punts de jubilació i evidentment una persona que està, que té una prestació d'invalidesa, no ha acabat la seva vida laboral i es fa una projecció dels punts que pugui tenir.

Clar, ens podem trobar segons el tipus de càlcul, la prestació d'invalidesa d'aquella persona que hagi de tenir, sigui realment molt molt baixa. Per què? Perquè ens podem trobar amb una persona que malauradament no ha tingut temps de fer una aportació contínua al sistema i per tant, aquest càlcul li dona una pensió molt baixa. I per això, el que és la llei, la nova llei preveu una prestació no contributiva que garanteix una pensió mínima. I això és un principi de solidaritat. Clar, quan posem pensions mínimes, o quan interessa el PS, quan hi ha pensions mínimes la nova llei l'ha posat perquè queda maco. I quan una pensió mínima per algun motiu desapareix, és una barbaritat. Escolti, miri també la part positiva. Hi ha pensions mínimes no contributives que d'alguna manera vénen a cobrir el fet d'aquesta carència que aquesta nova base de càlcul pugui donar amb una prestació molt baixa. I no només això, si tot i aquesta prestació no contributiva fa que la situació personal o familiar d'aquella persona que té aquesta prestació, doncs si la seva situació ho requereix, hi ha altres prestacions no contributives, a través de la llei de serveis socials que es poden activar.

I ho ha dit molt bé la Sra. Bonet, això s'ha de mirar amb conjunt. No fa mai referència vostè de la llei de serveis socials o sociosanitaris, Sra. González. Ho fa de tant en quan, per minimitzar però molt sovint es descuida punts positius que té aquesta llei. Tampoc entrarem en el model social, vostès busquen un model social amb el qual el criteri econòmic per tenir dret a una pensió no contributiva no s'ha d'exigir. Nosaltres sí. No entri per aquí en el debat, perquè si entrem en aquest debat estarem sempre donant voltes en el mateix. És el nostre punt de vista, un punt de vista que estem defensant i que creiem que s'ajusta amb la racionalitat.

El tema de les baixes. També ho ha incidit la Sra. Bonet i amb més ímpetu la Sra. González. Repeteixo, és veritat, s'incrementa l'exigència de cotització prèvia per tenir una baixa, per tenir una prestació de baixa. Però, no oblidem, si aquesta persona ha tingut una baixa per accident laboral o malaltia professional, desapareix aquesta carència, això és així. Una altra cosa també, si aquesta persona, tot i no percebre una baixa laboral necessita cobertura sanitària i del que són prestacions i el que són cobertures o finançament per part d'una assegurança social, ho té igualment.

Que aquest criteri o aquesta carència que exigim és elevada o no és elevada? Aquí dependrà de cada punt de vista de cada un dels grups. Però vostè també ho ha dit molt bé Sra. Bonet, aquest tipus de carència i amb aquesta quantificació és bastant corrent amb d'altres sistemes. És així.

Sra. González, i tinc moltes coses apuntades, perquè realment la seva intervenció ha sigut, penso jo, molt molt dura.

Miri, entrarem per les coses més suaus. El tema de l'arbitratge, abans també ho ha dit la Sra. Bonet. Sap greu no haver trobat un consens per trobar una fórmula amb la qual l'administrat, en cas de recurs, i abans d'anar cap a una via jurisdiccional pugui anar a través d'un arbitratge. No ens ha de dir les virtuts d'aquest procés. Nosaltres hem tirat endavant una Proposició de llei que justament que anava per això. Per afavorir l'arbitratge i aquest procediment, és veritat, acotat en l'àmbit mercantil. Però el principi el compartim.

Per què no li vam donar suport a la proposta? Perquè hi veiem carències des del nostre punt de vista. Hi veiem carències. En quin sentit? En dos principis molt bàsics. Tampoc miraré de recollir tots els articles. En primer lloc per a nosaltres, l'arbitratge perquè sigui eficient totes les parts han de poder escollir el seu àrbitre, la persona que haurà, d'alguna manera, doncs, de dictar una sentència a favor d'un o de l'altre, o millor dit, un laude.

Amb el sistema que vostès preveien no és així. Es crea un sistema d'arbitratge a través d'un comitè, un comitè que nomena el Consell General, és a dir, com buscar un altre òrgan, un altre òrgan administratiu que s'ha d'interposar entre tota la via administrativa i la via jurisdiccional. Bé, és una nova cara, però és que no porta a res, no porta a res perquè un altre principi que nosaltres defensem és que quan una persona o quan les dues parts escullen la via, doncs, de l'arbitratge, al final, el laude final és una resolució definitiva, i totes les parts l'accepten. Però vostès no, en cas, doncs, de disconformitat amb la decisió de l'àrbitre, la persona podia anar una altra vegada per

la via jurisdiccional. Què guanyem amb això? Què guanyem? Una nova oportunitat per a veure si hi ha una altra veu que pugui donar-me la raó, a veure creuo els dits, no escolti. El que s'ha de fer són processos àgils, que la gent pugui presentar recursos ràpidament i que les resolucions es facin ràpides, i que en cas de desacord, aquesta persona, o bé, una de dos, se'n va a un sistema arbitral com Déu mana, se'n va per la via jurisdiccional. És el que hem de buscar, i nosaltres no ho vam veure clar.

També es pot dir que nosaltres no hi vam esmerçar temps a trobar una contraproposta, sí potser sí, haguéssim pogut dedicar més temps, demanar més pròrrogues, a part de les pròrrogues per presentar esmenes, durant aquest temps vostès haguessin tingut temps de dir que DA tenia bloquejada la reforma de la CASS. Potser és l'escenari que vostès, doncs, volien. Doncs, miri, nosaltres creiem que era el moment doncs, de resoldre.

I també una altra cosa, nosaltres, quan alguna vegada en comissió legislativa, sigui la que sigui fem una proposta i aquesta proposta no acaba de tenir el suport, mirem de recuperar l'esmena i de fer una contraproposta. Vostès de contraproposta no n'hem vist cap. De seguida van dir, votar i endavant.

I un últim punt, també sobre l'arbitratge. Els vam proposar de forma consensuada d'afegir una disposició a aquesta Llei amb la qual s'obligués al Govern a treballar en aquesta idea i de buscar una fórmula molt més efectiva, amb temps, i que de forma paral·lela s'hi podés fer. Bé, vostès van ser reticents a aquesta fórmula. Miri, m'imagino que el que volien era tenir un altre punt de debat avui.

Quan abans defensava el nostre model de seguretat social, inclús d'estat social a nivell general, em sembla que comentava que és clar, el fàcil per DA és no tocar certes butxaques, i a partir d'aquí, doncs, anar per la via de les retallades. M'ha semblat que deia això. Miri, és paradoxal que digui això amb tota la bateria de figures tributàries que en aquesta legislatura han sortit. Justament, podran estar d'acord o no amb la fórmula definitiva, però bé, amb la qual s'ha intentat a més a més mirar de preservar les rendes més baixes, s'ha anat a buscar les rendes mitges altes, doncs, que contribueixin al sistema, i escolti, a ningú se li escaparà que com cada any el Govern ha de fer transferències a la branca, doncs, general, tots aquests nou tributs, o aquesta nova fiscalitat, també contribueix de forma directa o indirecta, com li vulgui dir, però contribueix també al que és la sostenibilitat del sistema. Per tant, no ens digui que aquí hem anat per la via de les retallades i evidentment, doncs, s'ha demanat un esforç a la ciutadania. Això no és així.

També diu que això és una bestiesa, que el que estem fem, el que està fent DA. Miri, altres països estan lluitant per fixar una pensió mínima garantida per l'Estat. Molts països estan amb aquesta discussió. Nosaltres ja ho tenim amb la Llei de serveis socials i sociosanitaris. Bé, vostè dirà que no. Doncs, jo dic que sí. Escolti ja sortirà aquí, em replicarà i jo diré que sí. Doncs, hi ha una prestació mínima, una pensió mínima doncs, que esta definida per l'ex. Això està per llei o no, Sra. González? M'equivoco?... Sí? Doncs, miri, ja m'ho replicarà.

La branca d'atur. Miri, vostè ha començat a treure arguments de per què no hem acceptat doncs, de tirar endavant el que és l'adopció d'una branca d'atur a la CASS. Però és que se'ls ha inventat tots... Vostè em pot dir alguna vegada que algun dels arguments, no un, tota la llista d'arguments que ha fet, doncs, li haguem dit, doncs, que aquest era un dels motius? No! Com sempre pressuposa, queda molt bé, el discurs recurrent aquest, que bé, queda molt maco, doncs, bé, m'imagino que tothom l'haurà aplaudit a nivell de la seva base política, però escolti, que no li hem dit mai això.

Nosaltres creiem que la branca d'atur o algun tipus de prestació d'atur és quelcom que s'ha d'estudiar amb molta més profunditat, i no a través d'una esmena que vostès han presentat amb un projecte de llei que el que intenta buscar és la sostenibilitat del sistema de la seguretat social. És així, això sí li he dit. Inclús també ens podem plantejar si algun tipus de prestació per l'atur o per persones desocupades involuntàriament ha d'estar gestionat per la CASS. Sí, em dirà que molts sistemes de seguretat social tenen aquest tipus de prestació. Però per què ho hem de fer d'aquesta manera? Per què no buscar alguns fons de capitalització i fer alguna modificació al Codi de relacions laborals. Per què no? De fórmules n'hi ha moltes.

I tampoc em digui que el Govern o el grup de la majoria no és sensible amb aquest col·lectiu. Miri, a part la prestació per desocupació que ja tenim, i que és veritat que la va instaurar, doncs, el govern socialdemòcrata la legislatura passada. Miri, per mirar de donar algun tipus d'ajuda o algun tipus, doncs, de prestació o buscar algun tipus de política a favor de les persones que estan a l'atur, poden ser prestacions directes, val? Però també poden ser, doncs, programes ocupacionals com el que està fent el Govern. Hi ha tota una sèrie de polítiques justament, coneixedors de la situació econòmica del país, que el que fa és buscar algun tipus de suport amb aquest col·lectiu que ho està malament...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau...

El Sr. Xavier Montané:

Sí.

Sobre el tema de com afrontar o com abordar el tema de la sostenibilitat del sistema. Abans ha començat la seva intervenció recollint dues preguntes que jo m'he fet.

La gent, com vostè ha dit és... cobrarem la nostra pensió de jubilació, és sostenible el nostre sistema de seguretat social? I vostè ha respost amb tota solemnitat que la gent estigui tranquil·la. I està bé que passi aquest missatge. Però també ha d'acabar de dir que la gent ha d'estar tranquil·la perquè hi ha dos grups parlamentaris que enfoquen el tema, que miren de buscar-hi solucions, perquè si fos per vosaltres, difícilment, doncs, es trobaria alguna solució al respecte.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

El Govern desitja intervenir...

Sra. ministra.

La Sra. Cristina Rodríguez:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Només voldria precisar que ja hem entès pel que fa la presentació de l'estudi actuarial que es va fer en el seu moment, doncs, a la comissió legislativa, que no els hi agradava gens, sobretot les persones que havien fet l'estudi actuarial. Però jo li demanaria, Sra. consellera que justament, es recordi també que vam dir, primer, n'hi han hagut altres d'estudis actuaries, els hem tingut tots en compte, i que a més a més hem insistit molt en què la reforma que feiem era una reforma paramètrica que intentàvem dotar la CASS, justament de les seves pròpies eines, i que potser era interessant, efectivament, tot i respectant els experts de fora, els experts que tenim al país, que la CASS també li donéssim els mitjans de fer els esforços d'anyalment... -de la mateixa manera que he precisat abans que ara serà cada any responsabilitat del Govern i responsabilitat del Consell, de prendre decisions previ debat, previ anàlisi de situació, també la Caixa Andorrana de Seguretat Social s'està dotant d'eines per poder fer els seus estudis, les seves anàlisis, les seves projeccions.

I això s'ha de respectar i és molt important. Perquè és també, quan parlem del factor de sostenibilitat, certament era una fórmula complicada, perquè nosaltres efectivament, no som experts, no tenim perquè conèixer tot el detall. Ho sap la Caixa

Andorrana de Seguretat Social, perquè també ha fet els esforços de saber efectivament, que és un factor de sostenibilitat, hi ha diferents factors independentment d'un IPC, que poden entrar en línia de compte.

I jo crec que independentment de la modificació d'una llei, insisteixo, el que suposa una llei i un desplegament purament reglamentari, hi ha uns esforços interns de gestió que s'estan fent en la gestió de les diferents branques. S'està dotant d'eines la CASS, d'anàlisis que es fan regularment, i que fan el... sí, justament de les comissions que s'han creat i des de fa temps, i des de fa anys, al si del propi consell d'administració. I això és molt important. Si la Caixa Andorrana de Seguretat Social és de tothom i la volem tots, i la volem millorar, pensin també en aquests aspectes. Nosaltres hem fet en un moment donat, evidentment, confiança a estudis de fora, tothom hem fet, hem sol·licitat experts de fora, experts també del país, però també dotar d'eines la CASS i així millorarem també les possibilitats de conclusions, d'anticipar i de preveure, anys, tres anys, però el que no volem ja és de dir bé al 2020. És que inclús el 2020, falten 6 anys, 2025, per favor, ja és hora de què ens dotem d'eines i de mecanismes que ens permetin fer projecció, evidentment, als que els hi fem confiança. Però és que tenim un Consell d'Administració i cada vegada amb més expertesa, amb més implicació de diferents membres i no únicament els representants de Govern, però els representants justament de la ciutadania i de la societat andorrana. Doncs això és molt important.

En quant a l'augment de les cotitzacions, evidentment, ja ho hem dit i ho hem dit, tots ens tindrem de plantejar aquesta opció en el seu moment però el que ha fet aquest Govern en aquest moment és valorar una situació, un context i trobar el millor equilibri possible per un conjunt d'actors que ens ho demanen i que tenen demandes molt efectivament diferents: els treballadors, els assalariats, els empresaris, els pensionistes. Hem pensat que en el moment, en aquest moment el millor equilibri és el que hem proposat, sabent que any rere any, mes rere mes, hem d'analitzar i hem de fer front a les diferents dificultats.

I, parlant justament de la situació, aclarir també efectivament la branca d'atur però una branca d'atur contributiva. Fins ara s'ha fet una anàlisi, si continuem amb la prestació per desocupació involuntària amb caràcter urgent i una certa conjuntura és veritat que han passat els anys, han passat els anys però continuem considerant, fem una anàlisi de conjuntura, fem una anàlisi de possible reactivació econòmica que ens porta a definir efectivament una política, una valoració de la

política d'atur. Vostès, a nivell polític en poden fer una altra, però aleshores amb el debat corresponent i mesurant el que vol dir crear una branca d'atur contributiva, com podríem parlar d'altres riscos que podria assumir la seguretat social. Ara toca el que toca i són les responsabilitats que hem assumit.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies, cap altra intervenció...

Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, volia fer tres apunts petits.

Quan parlem de copagament i del servei de copagament i bé, ja crec que n'hem parlat varies vegades, l'article final que ha quedat diu que entre el 20 i el 50 % estarà relacionat amb el model andorrà d'atenció sanitària. I aquí, i en aquesta sessió ja ho hem reclamat varies vegades, tornaré un altre cop a reclamar la cartera de serveis perquè tal i com hem dit és un clàssic però és que és fonamental per poder realment assegurar que el copagament es desenvolupi amb les màximes garanties per tots els ciutadans. Això és molt important i creia que havia de tornar a repetir-ho.

Del tema de les baixes que ha comentat el Sr. Montané, jo, -i això ja n'havíem parlat alguna vegada quan havíem comentat el tema de veure si podíem arribar a algun tipus d'aproximació-, jo segueixo pensant el mateix, aquestes mesures no n'estic segura que solucionin el problema que tenim de les baixes, l'únic que faran serà pagar menys però si el que calculéssim és el nombre de baixes, jo penso que desgraciadament això no ens ho solucionarà. Tampoc tinc la solució, desgraciadament, hi puc tenir certa idea però entenc que és un tema complex i pagant menys no crec que sigui la solució al problema, probablement és que l'estem plantejant malament i li estem buscant la solució no adequada a un problema que va molt més enllà del que es paga o que no es paga, o si tenen més dies o menys dies de carència. Probablement crec que hi ha un problema al darrera afegit i que caldria estudiar-lo i veure'l exactament.

I, per últim el tema de renunciar a principis. Aquí s'ha comentat de què hi ha gent que no renuncia a principis. Doncs miri, jo si és pels ciutadans renuncio a principis personals, renuncio perquè els ciutadans van per davant dels meus principis, van davant i jo crec que el que s'ha fet, com a mínim des de la

nostra perspectiva, des del nostre grup parlamentari, que n'hem parlat moltes vegades és això, és pensar amb els ciutadans. I, si això ha estat renunciar a alguna cosa, doncs si ha estat pel bé dels ciutadans doncs benvingut sigui.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Socialdemòcrata, Sra. Mariona González, teniu la paraula.

La Sra. Mariona González:

Gràcies Sr. síndic.

Miri Sr. Montané, com que ara veig que em diu amb quina passió he d'actuar o amb quina passió he de deixar d'actuar, procuraré no apassionar-me tant, li prometo.

A veure, diu que en la prestació no contributiva han tingut la valentia i que a sobre critiquem de posar una pensió no contributiva per les pensions d'invalidesa, Home, només faltaria! És que quan van fer els càlculs amb el nou càlcul per les pensions d'invalidesa/malaltia si no haguessin posat aquesta prestació no contributiva, aquest complement no contributiu, jo crec que se'ls hi hagués caigut la cara de vergonya, com a mínim. Perquè si vostè li'n diu un complement no contributiu a què una persona amb 40 o 45 anys, segurament pare de família, amb uns compromisos per pagar a final de mes, pot viure amb 760 euros al mes, doncs miri, si li treuen la part no contributiva ja, com diuen els castellans *apaga y vámonos*. Diu que si no n'hi ha prou amb això poden anar a demanar, no miri no hi ha cap de prestació. La prestació de solidaritat, per obtenir aquesta prestació de solidaritat, aquesta pensió de solidaritat, s'ha de tenir com a mínim 60 anys. Si et quedes als 40 anys invàlid, doncs sí, pots anar a demanar alguna ajuda assistencial, evidentment si no tens per menjar segurament tens per menjar, t'ajudaran a pagar el pis. Però no es tracta d'això. Es tracta d'una persona que se l'ha obligat a cotitzar, que ha estat cotitzant per la part branca de malaltia i que en un moment donat s'invalida, no es jubila sinó que s'invalida, i no pot continuar vivint perquè els diners no donen per això.

Diu que no faig mai referència a la Llei de serveis socials i socio-sanitaris. Miri, jo no tornaré a començar el debat de l'altre dia però és una Llei que com vaig dir no aporta cap novetat, pràcticament no hi ha cap prestació nova, i a més a més fa un pas endarrere perquè va a buscar no un nucli familiar de

convivència sinó tots els familiars *habidos y por haber*, vull dir que no és normal.

Diu que si és accident de treball o malaltia professional desapareix la carència, només faltaria! Escolti'm que això no és una assegurança privada! Que això és una assegurança que el primer que fem al treballador, quan comença a treballar en una empresa, és obligar-lo a què s'asseguri i li diem el que ens ha de pagar, i a més a més li exigim que s'asseguri per tot el que cobra no pot fer trampa ni res, s'ha d'assegurar per tot lo que cobra, i paga ell i paga el patró que no ens descuidem també del que li costa al patró. Només faltaria que si té un accident de treball encara li demanéssim una carència per tenir dret a la baixa. Perdó, que m'estic apassionant massa i encara s'enfadarà.

Em diu vostè que l'arbitratge. No és que no hi haguem trobat consens, Sr. Montané, diguem les coses pel seu nom! És que vostès ens van dir, ens van proposar al Grup Parlamentari Socialdemòcrata que farien una proposta alternativa, i han tingut temps perquè estem en aquesta comissió des del mes de febrer, i evidentment que nosaltres no en vam fer cap d'alternativa perquè la nostra ja ens anava bé, només hagués faltat. La nostra proposta d'arbitratge ja ens anava bé, per tant son vostès que van faltar a la paraula de dir que ens farien una proposta alternativa.

Després diu que no hi ha, bé no crec que m'hagi escoltat gaire perquè no jo no he dit mai que certes butxaques, no he parlat mai de certes butxaques, la veritat és que he parlat en general, quan he dit que no volien augmentar les cotitzacions no he parlat de certes butxaques perquè quan s'augmenten les cotitzacions toca a tothom: toca a l'empresari, toca a l'assalariat. Doncs, jo el que he dit és que sobretot nosaltres el que apostàvem era per aquest esforç que els hi demanàvem que fessin amb assegurances privades, el fessin amb un sistema públic de pensions, que és la gran diferència que hi ha entre vostès i nosaltres. Nosaltres demanem que aquest esforç que li demanem a la gent que facin particularment d'estalvi que el facin en un sistema públic de pensions que el dia de demà aquests diners si que estaran garantits, els altres no se sap, i hem vist amb aquesta crisi que ha passat molta gent que havien anat estalviant com s'han quedat sense els seus estalvis no. Em diu que hi ha una pensió mínima, no!. Ja li he dit que no i ara li explicaré, no hi ha cap pensió mínima. Les pensions de solidaritat són pensions assistencials però no una pensió mínima que vagi referendada amb el temps que ha cotitzat, això son les pensions mínimes i no hi ha cap país que les estigui volent instal·lar ara, ja existeixen les pensions mínimes. Nosaltres a Andorra som dels

països que tenim el PIB per càpita, ja ho he dit abans en la meua primera intervenció, un PIB en paritat de poder adquisitiu molt superior al dels nostres països de l'entorn i a la mitjana dels països de la Unió Europea al 2012, -i això ho trec de les seves estadístiques pròpies-, però amb una diferència bestial: jo diria que de 10.000 euros; hi ha una diferència de 10.000 euros.

En canvi, el nostre país és el que té una mitjana de pensions més baixes... Miri, de les 8.697 pensions que hi havia al febrer del 2013, 7.646 eren inferiors a 1.000 euros. Per tant doncs, és un país que té les pensions més baixes, i vostès van i es carreguen les pensions mínimes de jubilació.

Bé, miri... Jo què vol que li digui? D'arguments no en trobarem més. Cadascú hem exposat els nostres. Vostè abans m'ha criticat i m'ha dit que no hi havia arguments i jo li estic argumentant tot i li argumento. Jo crec que la falta d'argumentació la tenen vostès on sempre s'excusa en què són dos models diferents; evidentment, els ciutadans han de veure que són dos models diferents i crec que s'estan donant compte.

I, per últim, m'ha dit que per què no van agafar la prestació per atur de treball, doncs, també haguessin pogut fer una proposta alternativa. Són 22 parlamentaris, són 22 consellers a dins del grup parlamentari. Des del mes de febrer fins el mes de juliol que estem aprovant la llei, hagueren tingut temps de fer una proposta alternativa, i si no, l'hagueren pogut fer conjuntament amb el Grup Mixt que deia que tampoc havia d'anar amb aquesta llei. El que passa és que tot són excuses per no agafar el toro per les banyes, i dir: si aquesta prestació és essencial... perquè abans ens ha dit la Sra. ministra que s'emmirallaven en segons quins països pel factor de sostenibilitat, per totes aquestes coses. Doncs miri, perquè no s'emmirallen també pel que és positiu, per la prestació d'atur de treball que és tan essencial que tenim a la vora de nou-cents parats, i només donem cent i poquetes prestacions d'aquestes que van instaurar els socialdemòcrates quan van governar. Escolti'm, no han fet res per aquestes persones. No han fet res i continuen sense fer res!

I per acabar a la Sra. ministra li diria que nosaltres no hem criticat mai que la CASS es doti d'eines, al contrari. No m'ha sentit mai criticar que la CASS es doti d'eines.... Jo crec que és una de les millors coses que es va fer i l'únic que té de positiu aquest estudi actuarial, doncs, és que ha posat unes eines al servei de la CASS perquè la mateixa CASS es pugui fer els seus estudis actuaries, perquè la mateixa CASS pugui fer previsions a mitjà o llarg termini. No les he criticat mai, no m'ha sentit criticar-les, no?

I quan parlava de l'augment de les cotitzacions nosaltres també hem buscat un equilibri. No són vostès sols els que han buscat l'equilibri per l'augment de cotitzacions. Vostès sempre diuen que s'han d'acabar augmentant les cotitzacions... Ho diuen, i ho repeteixen i no ho neguen. Nosaltres hem buscat un equilibri i per això vam proposar de fer-les esgraonades i a partir del 2016, i a més un augment jo crec que sostenible: un 1% al 2016 i un 1% al 2017 i, per tant, nosaltres també hem buscat un equilibri. Jo crec que el que fan vostès és passar la patata calenta al pròxim govern i als pròxims consellers generals perquè tard o d'hora no hem d'enganyar a la gent... no els hem d'enganyar, els hem d'assegurar i els hem de conformar, i dir-los-hi i que agafin confiança amb el sistema públic de pensions, però, no els podem enganyar si volen unes pensions i volen que aquestes pensions es vagin cobrant doncs, s'haurà d'augmentar la cotització i això no ho nega ningú, i nosaltres no ho neguem i, per tant, ja ho fèiem en aquesta Llei.

Jo no faré més intervencions perquè, miri, amb el Sr. Montané ho hem estat intentant durant cinc mesos i amb un clima de treball, jo diria excel·lent i no tinc cap queixa però... no ens entenem! No ens entenem perquè tenim dos opcions molt diferents del que són les prestacions socials i del que és l'estat del benestar, i del que són segons quins valors i principis per protegir la gent que s'ho estan passant malament. Per tant, jo crec que debats que hem fet ja a la Comissió de Sanitat no val la pena repetir-los.

Jo només voldria fer una citació del 30 de gener del 2014, d'aquest any 2014, de la cancellera alemanya Àngela Merkel, un discurs que va fer al *bundestag*, que segur que no és susceptible de ser companya meva de partit, eh, la Sra. Àngela Merkel! I deia que: "*La humanitat d'una societat es mesura pel tracte que dona als més febles, especialment quan són gent gran o estan malalts*". Doncs jo avui, la seva humanitat, tant la seva com la del Grup Mixt, ha quedat ben mesurada i la nota, senyores i senyors, és molt baixa.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Xavier Montané teniu la paraula.

El Sr. Xavier Montané:

Gràcies Sr. síndic.

Intentaré ser breu.

Sobre la intervenció de la Sra. Bonet, totalment d'acord amb ella. En política s'ha de tenir la capacitat i la cintura de fer concessions per, justament, en pro i en benefici del ciutadà, i com ha dit aquest matí, doncs, el nostre president de grup potser el Grup Socialdemòcrata que de vegades va quedant amb molt poca pluralitat i difícilment poden arribar a acords i, després evidentment dona peu a interpretacions, o millor dit, a intervencions com ha fet la Sra. González... bé, apassionades! Escolti, si li dic que les fa "apassionades" no ho dic amb toc pejoratiu, ni molt menys, faltaria més. Vostè pot intervenir quan vulgui, Sra. González. En cap moment l'he volgut criticar. I si algú ha d'acotar doncs, el to de les nostres intervencions és el Sr. síndic no seré pas jo. Però de la mateixa manera que vostè puja aquí a aquesta tribuna o des del seu escó i fa les manifestacions que vol, posant tots els adjectius que vol i... escolti! doncs, també tindrè llibertat, suposo, de fer una valoració sobre la seva intervenció... o no?

D'acord, ens hem ficat entesos.

Molt ràpidament. Tornant a les prestacions per invalidesa perquè crec que s'ha de fer i s'ha de valorar en la justa mesura, Sra. González.

Vostè parla de la prestació no contributiva que és un 80% del salari mínim, però escolti, quan vostè fica segons quins casos i sempre per intentar il·lustrar que es pot trobar una persona, una família en una situació difícil, és normal que vagi a buscar aquest exemple. Tampoc li critico que vagi a buscar un cas en el qual la situació familiar és precària. Aquestes persones o aquesta unitat familiar té altres prestacions no contributives. Vostè li diu assistencials en to pejoratiu, bé, ho torno a repetir, no li tornarem a donar voltes al model social que nosaltres defensem. Nosaltres creiem que si les persones per una qüestió econòmica no tenen capacitat per fer front al que són les despeses familiars, -manutenció dels fills, etc. etc., doncs, l'Estat és garant de cobrir aquesta ajuda econòmica. I això és així.

Vostè diu que és existencial i després mira de fer una mica la caricatura, que la gent ha de fer la cua per demanar, per no demanar... Doncs, ajudes això... No, no, aquí senzillament el que es diu és que s'intenta gestionar els recursos i s'intenta doncs, orientar aquestes prestacions a qui realment ho necessita; i nosaltres creiem que qui realment ho necessita són les persones que no tenen la capacitat suficient, a nivell personal, per fer front a aquestes despeses.

És això, és un criteri.

Que després s'ha de buscar, agilitzar i buscar una millora en la concessió d'aquestes prestacions... Hi estem d'acord! Però el principi és aquest.

A més a més, també, diu: *"No, és que és clar, és que la manera en què calculen les prestacions d'invalidesa poden ser molt baixes"*... I efectivament, en segons quins casos, també anar a buscar casos extrems, malauradament si la persona ha contribuït molt poc al sistema, doncs només percebrà el que és la prestació mínima. Però també ens podem trobar casos on la persona que té una invalidesa ha participat i ha contribuït molt al sistema, també pot tenir una prestació alta sinó a Sant de què hem d'agafar i hem de ficar una pensió màxima que està topada a 2,5 el salari mínim? Entenc que en el càlcul també es poden donar casos en els quals hi ha persones que poden tenir una prestació d'invalidesa molt superior a dos vegades, a 2.500 euros, i que per tant doncs hi ha l'obligació de posar aquest tope perquè també s'estima que el que són les prestacions també han d'estar topades per un principi de solidaritat.

El tema de què vam dir que no tocàvem les butxaques... Escolti, potser no ho he escoltat bé. El Diari de sessions ens farà veure realment què és el què ha dit però quan vostè fa al·lusió de què no s'esbalena en pujar les cotitzacions... Miri, el que nosaltres intentem explicar és que és molt difícil a data d'avui, preveure si l'acció econòmica d'Andorra, si la nostra economia serà suficientment positiva per fer aquest increment; assumim, doncs, un límit. *"No, només és un 1%"*... No, no és l'1%... Escolti! Que estem quasi bé incrementant un 10% les cotitzacions, entre el que és l'assalariat i l'empresari. Són realment esforços importants en un moment de crisi important.

Que, escolta, que també veu una certa contradicció en què veiem brots verds? Bé escolti, doncs tan de bo vagin en aquesta línia. També seria bo que quan algun ministre faci al·lusió que l'economia andorrana està en signe de millora, doncs, estaria bé també que anéssim en aquesta mateixa línia, perquè quan els hi convé la situació està millorant i quan no els hi convé és un dir i deixar sol al ministre de torn, i tampoc es tracta d'això.

I després per últim, el tema de la branca d'atur. Repeteixo Sra. González: nosaltres creiem que una prestació d'atur necessita d'un debat molt més ampli. Vostè avui dirà que és una excusa. Doncs miri, aquesta necessitat de fer un debat més ampli no només doncs està amb l'ala conservadora de DA sinó que el Grup Mixt també pensa que aquest debat s'ha de fer de forma més profunda, i en principi no intervindria més Sr. síndic perquè també estem

donant voltes a aquest punt i també és allargar una mica el debat de forma innecessària.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

El Govern desitja intervenir...

Alguna altra intervenció....

Bé acabades les intervencions, i vist el manifestat, obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sr. secretari, si voleu procedir a donar lectura del resultat si us plau.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

23 vots a favor, 2 en contra.

El Sr. síndic general:

Bé a la vista del resultat, declaro aprovat el Projecte de llei.

No havent-hi més punts a l'ordre del dia, s'aixeca la sessió.

(Són les 20.32h)

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 1,20 €
Subscripcions: Tel. 877877